

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 3ης Σεπτεμβρίου 2008*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-402/05 P και C-415/05 P,

με αντικείμενο δύο αναιρέσεις δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, ασκηθείσες στις 17 και 21 Νοεμβρίου 2005, αντιστοίχως,

Yassin Abdullah Kadi, κάτοικος Τζέντα (Σαουδική Αραβία), εκπροσωπούμενος από τους I. Brownlie, QC, και D. Anderson καθώς και από τον P. Saini, barrister, κατ' εντολήν του G. Martin, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

Al Barakaat International Foundation, με έδρα τη Språnga (Σουηδία), εκπροσωπούμενη από τους L. Silbersky και T. Olsson, advokater,

αναιρεσείοντες,

* Γλώσσες διαδικασίας: η αγγλική και η σουηδική.

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως**, εκπροσωπούμενο από τους M. Bishop, καθώς και τους E. Finnegan και E. Karlsson,

καθού πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενο από

το **Βασίλειο της Ισπανίας**, εκπροσωπούμενο από τον J. Rodríguez Cárcamo, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues, καθώς και από τις E. Belliard και S. Gasri,

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από τις H. G. Sevenster και M. de Mol,

παρεμβαίνοντες στις ανααιρετικές διαδικασίες,

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τους C. Brown, J. Enegren και P. J. Kuijper, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

υποστηριζόμενη από

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues, καθώς και από τις E. Belliard και S. Gasri,

παρεμβαίνουσα στις ανααιρετικές διαδικασίες,

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας**, εκπροσωπούμενο από τις R. Caudwell, E. Jenkinson και S. Behzadi-Spencer, επικουρούμενες από τους C. Greenwood, QC, και A. Dashwood, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουν πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, C. W. A. Timmermans (εισηγητή), A. Rosas και K. Lenaerts, προέδρους τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris, P. Lindh, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: J. Swedenborg, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 2ας Οκτωβρίου 2007,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τις συνεδριάσεις της 16ης Ιανουαρίου 2008 (C-402/05 P) και της 23ης Ιανουαρίου 2008 (C-415/05 P),

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με τις αναιρέσεις τους, οι Υ. Α. Kadi (C-402/05 P) και Al Barakaat International Foundation (στο εξής: Al Barakaat) (C-415/05 P) ζητούν την αναίρεση των αποφάσεων του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 21ης Σεπτεμβρίου 2005, T-315/01, Kadi κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. II-3649), και T-306/01, Yusuf και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. II-3533), αντιστοίχως, (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Kadi και αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Yusuf και Al Barakaat, αντιστοίχως, από κοινού δε, αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις).
- ² Με τις αποφάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο απέρριψε τις προσφυγές ακυρώσεως που άσκησαν οι Υ. Α. Kadi και Al Barakaat κατά του κανονισμού (ΕΚ) 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα

Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 467/2001 του Συμβουλίου για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν (ΕΕ L 139, σ. 9, στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός), καθόσον η πράξη αυτή τους αφορά.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Κατά το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 3, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, που υπογράφηκε στον Άγιο Φραγκίσκο (Ηνωμένες Πολιτείες) στις 26 Ιουνίου 1945, σκοπός των Ηνωμένων Εθνών είναι, μεταξύ άλλων, «να διατηρώσι την διεθνή ειρήνην και ασφάλειαν» και «να επιτυγχάνωσι διεθνή συνεργασίαν επιλύοντες διεθνή προβλήματα οικονομικής, κοινωνικής, εκπολιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσεως και προάγοντες και ενθαρρύνοντες τον σεβασμόν προς τα δικαιώματα του ανθρώπου και τας θεμελιώδεις ελευθερίας δια πάντας άνευ διακρίσεως φυλής, φύλου, γλώσσης ή θρησκείας».
- 4 Κατά το άρθρο 24, παράγραφοι 1 και 2, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών:

«1. Ίνα εξασφαλισθεί ταχεία και αποτελεσματική δράσις του Οργανισμού [των Ηνωμένων Εθνών] (ΟΗΕ), τα Μέλη αυτών αναθέτωσι εις το Συμβούλιον Ασφαλείας την κυρίαν ευθύνην διά την διατήρησιν της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας και συμφωνούσιν ότι εν τη εκτελέσει των εκ της ευθύνης ταύτης καθηκόντων του το Συμβούλιον Ασφαλείας ενεργεί εξ ονόματός των.

2. Το Συμβούλιον Ασφαλείας εν τη εκτελέσει των καθηκόντων του τούτων θα ενεργεί συμφώνως προς τους Σκοπούς και τας Αρχάς των Ηνωμένων Εθνών. Αι ειδικάί εξου-

σίαι, αι απονεμόμεναι εις το Συμβούλιον Ασφαλείας προς εκπλήρωση των καθηκόντων τούτων, καθορίζονται εις τα κεφάλαια VII, VIII και XII.»

5 Το άρθρο 25 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών προβλέπει ότι «τα Μέλη του [ΟΗΕ] συμφωνούσιν όπως αποδέχονται και εκτελώσι τας αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας συμφώνως προς τον παρόντα Χάρτην».

6 Τα άρθρα 39, 41 και 48 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο VII που φέρει τον τίτλο «Ενέργεια εν περιπτώσει απειλής της ειρήνης, διαταράξεως της ειρήνης και επιθετικών πράξεων».

7 Κατά το άρθρο 39 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών:

«Το Συμβούλιον Ασφαλείας θα αποφαινεται περί της υπάρξεως απειλής κατά της ειρήνης, διαταράξεως της ειρήνης ή επιθετικής πράξεως και θα προβαίνει εις συστάσεις ή θα αποφασίζει περί των ληπτέων μέτρων συμφώνως προς τα άρθρα 41 και 42 προς διατήρησιν ή αποκατάστασιν της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας.»

8 Το άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών έχει ως εξής:

«Το Συμβούλιο Ασφαλείας δύναται να αποφασίζει τίνα μέτρα μη συνεπαγόμενα την χρήσιν της ενόπλου βίας δέον να χρησιμοποιηθώσι προς επιβολήν των αποφάσεών του και δύναται να προσκαλεί τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών να θέσουσιν εις εφαρμογήν τα τοιαύτα μέτρα. Ταύτα δύνανται να περιλαμβάνουν διακοπήν πλήρη ή μερικήν των οικονομικών σχέσεων, των σιδηροδρομικών, θαλασσιών, εναερίων, ταχυδρομικών, τηλεγραφικών, ραδιοφωνικών και λοιπών μέσων συγκοινωνίας και την διακοπήν των διπλωματικών σχέσεων.»

- 9 Δυνάμει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας για τη διατήρηση της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας «εκτελούνται απ' ευθείας υπό των Μελών των Ηνωμένων Εθνών και διά των ενεργειών των εις τας καταλλήλους διεθνείς οργανώσεις, των οποίων τυγχάνουσι Μέλη».
- 10 Το άρθρο 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ορίζει ότι «εν περιπτώσει συγκρούσεως των κατά τον παρόντα Χάρτην υποχρεώσεων των Μελών των Ηνωμένων Εθνών προς τας υποχρεώσεις αυτών εξ οιασδήποτε άλλης Διεθνούς Συμφωνίας, θα προέχουσιν αι κατά τον παρόντα Χάρτην υποχρεώσεις αυτών».

Ιστορικό των διαφορών

- 11 Το ιστορικό των διαφορών εκτίθεται στις σκέψεις 10 έως 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 10 έως 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat.
- 12 Καθόσον απαιτείται για την παρούσα απόφαση, μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως:
- 13 Στις 15 Οκτωβρίου 1999, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1267 (1999), με το οποίο, μεταξύ άλλων, καταδίκασε την εντός της επικράτειας του Αφγανιστάν υποδοχή και εκπαίδευση τρομοκρατών και την προετοιμασία τους για τρομοκρατικές επιθέσεις, επαναβεβαίωσε την πεποίθησή του ότι η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός ότι οι Ταλιμπάν εξακολουθούν να παρέχουν καταφύγιο στον Οσάμα Μπιν Λάντεν παρέχοντάς του τη δυνατότητα, όπως και στους εταίρους του, να διευθύνει δίκτυο κέντρων εκπαιδύσεως τρομοκρατών από το έδαφος που οι Ταλιμπάν ελέγχουν και να χρησιμοποιεί το Αφγανιστάν ως βάση για την εξαπόλυση διεθνών τρομοκρατικών επιθέσεων.

- 14 Με την παράγραφο 2 του εν λόγω ψηφίσματος, το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε από τους Ταλιμπάν να παραδώσουν απευθείας ή εμμέσως τον Οσάμα Μπιν Λάντεν στις αρμόδιες αρχές κράτους εντός του οποίου έχει απαγγελθεί κατηγορία εναντίον του ή στις αρμόδιες αρχές κράτους εντός του οποίου θα γίνει η σύλληψή του και η παραπομπή του στη δικαιοσύνη. Προς διασφάλιση της τηρήσεως αυτής της υποχρεώσεως, στην παράγραφο 4, στοιχείο b, του εν λόγω ψηφίσματος ορίζεται ότι όλα τα κράτη πρέπει «να δεσμεύουν τα κεφάλαια και τους λοιπούς οικονομικούς πόρους τους προερχομένους ιδίως από περιουσιακά στοιχεία ανήκοντα στους Ταλιμπάν ή ελεγχόμενα άμεσα ή έμμεσα από αυτούς, ή ανήκοντα ή ελεγχόμενα από οποιαδήποτε επιχείρηση ανήκουσα στους Ταλιμπάν ή ελεγχόμενη από αυτούς, όπως προσδιορίστηκαν από τη συσταθείσα προς τούτο επιτροπή κατ' εφαρμογήν της κατωτέρω παραγράφου 6, και να λάβουν μέτρα ώστε ούτε τα ως άνω κεφάλαια και οι λοιποί οικονομικοί πόροι ούτε άλλα κεφάλαια και χρηματοπιστωτικά μέσα, κατά τα ανωτέρω προσδιοριζόμενα, να διατίθενται υπέρ ή να χρησιμοποιούνται από τους Ταλιμπάν ή οποιαδήποτε επιχείρηση ανήκει ή ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από τους Ταλιμπάν, από τους ομοεθνείς τους ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ευρισκόμενο εντός του εδάφους τους, εκτός αν η προς τούτο συσταθείσα επιτροπή παράσχει άδεια περί του αντιθέτου, ανά περίπτωση, και για ανθρωπιστικούς λόγους».
- 15 Με την παράγραφο 6 του ψηφίσματος αυτού, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να συστήσει, σύμφωνα με το άρθρο 28 του προσωρινού εσωτερικού του κανονισμού, επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας (στο εξής: επιτροπή κυρώσεων), συγκείμενη από εκπροσώπους όλων των Μελών του, στην οποία ανατέθηκε, μεταξύ άλλων, να μεριμνά για την εκ μέρους των κρατών εφαρμογή των επιβληθεισών με την παράγραφο 4 του ψηφίσματος αυτού κυρώσεων, να προσδιορίζει τα κατά την παράγραφο 4 κεφάλαια και τους λοιπούς χρηματοπιστωτικούς πόρους και να εξετάζει αιτήσεις εξαιρέσεως από τις επιβληθείσες με την εν λόγω παράγραφο 4 κυρώσεις.
- 16 Κρίνοντας αναγκαία την εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας λήψη μέτρων προς εφαρμογήν του ψηφίσματος 1267 (1999) του Συμβουλίου Ασφαλείας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθέτησε, στις 15 Νοεμβρίου 1999, την κοινή θέση 1999/727/ΚΕΠΠΑ, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν (ΕΕ L 294, σ. 1).
- 17 Το άρθρο 2 της εν λόγω κοινής θέσεως επιβάλλει δέσμευση των κεφαλαίων και των λοιπών οικονομικών πόρων που διαθέτουν στο εξωτερικό οι Ταλιμπάν, υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο εν ως άνω ψήφισμα.

- 18 Στις 14 Φεβρουαρίου 2000, το Συμβούλιο εξέδωσε, βάσει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, τον κανονισμό (ΕΚ) 337/2000, για την απαγόρευση πτήσεων και το πάγωμα κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων που αφορούν τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν (ΕΕ L 43, σ. 1).
- 19 Στις 19 Δεκεμβρίου 2000 το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1333 (2000), με το οποίο ζητεί, μεταξύ άλλων, από τους Ταλιμπάν να συμμορφωθούν με το ψήφισμα 1267 (1999) παύοντας ιδίως να παρέχουν καταφύγιο και εκπαίδευση στους διεθνείς τρομοκράτες και τις οργανώσεις τους και παραδίδοντας τον Οσάμα Μπιν Λάντεν στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να δικαστεί. Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε, μεταξύ άλλων, να ενισχύσει την απαγόρευση πτήσεων και τη δέσμευση κεφαλαίων που προέβλεπε το ψήφισμα 1267 (1999).
- 20 Προς τούτο, στην παράγραφο 8, στοιχείο c, του ψηφίσματος 1333 (2000), ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι όλα τα κράτη οφείλουν «να δεσμεύσουν πάραυτα τα κεφάλαια και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του [Οσάμα Μπιν] Λάντεν και των ατόμων ή οργανώσεων που συνδέονται με αυτόν, όπως προσδιορίστηκαν από την [επιτροπή κυρώσεων], περιλαμβανομένης της οργανώσεως Αλ Κάιντα, καθώς και τα κεφάλαια που αντλούνται από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στον [Οσάμα Μπιν] Λάντεν και σε άτομα ή οργανώσεις συνδεδεμένα με αυτόν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα εξ αυτών και να μεριμνούν ώστε ούτε τα εν λόγω κεφάλαια και οι λοιποί οικονομικοί πόροι ούτε άλλα κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι να διατίθενται υπέρ ή να χρησιμοποιούνται άμεσα ή έμμεσα από τον [Οσάμα Μπιν] Λάντεν, τους εταίρους του ή οποιαδήποτε άλλη οργάνωση ανήκουσα ή ελεγχόμενη άμεσα ή έμμεσα εξ αυτών, περιλαμβανομένης της οργανώσεως Αλ Κάιντα, είτε εκ μέρους των ομοεθνών τους είτε από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ευρισκόμενο εντός του εδάφους τους».
- 21 Με το ίδιο αυτό ψήφισμα, το Συμβούλιο Ασφαλείας ανέθεσε στην επιτροπή κυρώσεων να τηρεί, βάσει των στοιχείων που της κοινοποιούν τα κράτη και οι περιφερειακές οργανώσεις, ενημερωμένο κατάλογο αναγράφοντα τα άτομα και τις οργανώσεις που η εν λόγω επιτροπή προσδιόρισε ως συνδεδεμένα με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, περιλαμβανομένης της οργανώσεως Αλ Κάιντα.

22 Με την παράγραφο 23 του ψηφίσματος 1333 (2000), το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε ότι τα μέτρα που επιβλήθηκαν, ιδίως, δυνάμει της παραγράφου 8 αυτού του ψηφίσματος, θα εφαρμοστούν για περίοδο δώδεκα μηνών και ότι, κατά τη λήξη της περιόδου αυτής, το Συμβούλιο Ασφαλείας θα αποφασίσει περί της ενδεχόμενης παρατάσεως της ισχύος τους υπό τους αυτούς όρους.

23 Κρίνοντας ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να λάβει μέτρα προς εφαρμογήν αυτού του ψηφίσματος, το Συμβούλιο υιοθέτησε, στις 26 Φεβρουαρίου 2001, την κοινή θέση 2001/154/ΚΕΠΠΑ, περί πρόσθετων περιοριστικών μέτρων κατά των Ταλιμπάν και περί τροποποιήσεως της κοινής θέσεως 96/746/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 57, σ. 1).

24 Το άρθρο 4 της κοινής αυτής θέσεως 2001/154 ορίζει:

«Θα παγώσουν [δεσμεύονται] όλα τα κεφάλαια και λοιπά χρηματοπιστωτικά στοιχεία του Οσάμα Μπιν Λάντεν και των ατόμων και επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτόν, όπως τα καθορίζει η επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ· κεφάλαια ή άλλοι χρηματοδοτικοί πόροι δεν θα διατεθούν στον Οσάμα Μπιν Λάντεν και σε άτομα ή επιχειρήσεις που συνδέονται με αυτόν, όπως τα καθορίζει η επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ, υπό τους όρους του ψηφίσματος 1333 (2000).»

25 Στις 6 Μαρτίου 2001, το Συμβούλιο εξέδωσε, βάσει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, τον κανονισμό (ΕΚ) 467/2001, για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν, και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 337/2000 (ΕΕ L 67, σ. 1).

26 Κατά την τρίτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, τα μέτρα που προβλέπει το ψήφισμα 1333 (2000) «εμπίπτουν στο πεδίο της Συνθήκης και, κατά συνέπεια, για να αποφευχθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού, χρειάζεται μια κοινοτική νομοθετική

πράξη για την εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, όσον αφορά το έδαφος της Κοινότητας».

27 Το άρθρο 1 του κανονισμού 467/2001 ορίζει το περιεχόμενο των όρων «κεφάλαια» και «πάγωμα [δέσμευση] κεφαλαίων».

28 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού:

«1. Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οι άλλοι οικονομικοί πόροι, που ανήκουν σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα οριζόμενο από την επιτροπή κυρώσεων [...] και [περιλαμβανόμενο] στο παράρτημα Ι.

2. Κανένα κεφάλαιο δεν διατίθεται, άμεσα ή έμμεσα, στα πρόσωπα, στις οντότητες ή στους φορείς που ορίζονται από την επιτροπή κυρώσεων [...] κατά των Ταλιμπάν και περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται για τα κεφάλαια και τους οικονομικούς πόρους για τους οποίους η επιτροπή κυρώσεων κατά των Ταλιμπάν έχει χορηγήσει εξαίρεση. Τέτοιες εξαιρέσεις εγκρίνονται μέσω των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ.»

29 Το παράρτημα Ι του κανονισμού 467/2001 περιλαμβάνει κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων τους οποίους αφορά η κατά το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού δέσμευση κεφαλαίων. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξουσιοδοτείται να τροποποιεί ή να συμπληρώνει το εν λόγω παράρτημα Ι, βάσει των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας και της επιτροπής κυρώσεων.

30 Στις 8 Μαρτίου 2001, η επιτροπή κυρώσεων δημοσίευσε τον πρώτο ενοποιημένο κατάλογο προσώπων και οντοτήτων εις βάρος των οποίων πρέπει να επιβληθεί η δέσμευση κεφαλαίων δυνάμει των ψηφισμάτων 1267 (1999) και 1333 (2000) του Συμβουλίου Ασφαλείας (βλ. ανακοίνωση AFG/131 SC/7028 της επιτροπής αυτής, της 8ης Μαρτίου 2001, στο εξής: ενοποιημένος κατάλογος). Ο κατάλογος αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε επανειλημμένως. Ακολούθως, η Επιτροπή εξέδωσε σειρά κανονισμών, δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού 467/2001, με τους οποίους τροποποίησε ή συμπλήρωσε το παράρτημα I του ανωτέρω κανονισμού.

31 Στις 17 Οκτωβρίου και 9 Νοεμβρίου 2001, η επιτροπή κυρώσεων δημοσίευσε δύο νέες προσθήκες στον ενοποιημένο κατάλογο, περιλαμβάνουσες, αντιστοίχως, τα ακόλουθα ονόματα ενός προσώπου και μιας οντότητας:

— «Al-Qadi, Yasin (A. K. A. Kadi, Shaykh Yassin Abdullah· A. K. A. Kahdi, Yasin), Τζέντα, Σαουδική Αραβία», και

— «Barakaat International Foundation, Box 4036, Spånga, Στοκχόλμη, Σουηδία· Rinkebytorget 1, 04 Spånga, Σουηδία».

32 Με τον κανονισμό (ΕΚ) 2062/2001 της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 2001, για την τροποποίηση, για τρίτη φορά, του κανονισμού 467/2001 (ΕΕ L 277, σ. 25), το όνομα του Υ. Α. Καδί προστέθηκε, μαζί με άλλα, στο παράρτημα I του κανονισμού αυτού.

33 Με τον κανονισμό (ΕΚ) 2199/2001 της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 2001, για την τροποποίηση, για τέταρτη φορά, του κανονισμού 467/2001 (ΕΕ L 295, σ. 16), το όνομα της Al Barakaat προστέθηκε, μαζί με άλλα, στο εν λόγω παράρτημα I.

- 34 Στις 16 Ιανουαρίου 2002, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1390 (2002), που ορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν εις βάρος του Οσάμα Μπιν Λάντεν, των μελών της οργανώσεως Αλ Κάιντα καθώς και των Ταλιμπάν και των λοιπών ατόμων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων που συνδέονται με αυτούς. Κατ' ουσίαν, το ψήφισμα αυτό προβλέπει, στις παραγράφους 1 και 2, την παράταση της δεσμεύσεως κεφαλαίων που είχε επιβληθεί με τις παραγράφους 4, στοιχείο b, του ψηφίσματος 1267 (1999) και 8, στοιχείο c, του ψηφίσματος 1333 (2000). Κατά την παράγραφο 3 του ψηφίσματος 1390 (2002), το Συμβούλιο Ασφαλείας θα επανεξετάσει το μέτρο αυτό δώδεκα μήνες μετά την επιβολή του, οπότεν και θα αποφασίσει αν θα παρατείνει την ισχύ του ή αν θα επιφέρει βελτιώσεις.
- 35 Κρίνοντας αναγκαία την εκ μέρους της Κοινότητας λήψη μέτρων για την εφαρμογή αυτού του ψηφίσματος, το Συμβούλιο υιοθέτησε, στις 27 Μαΐου 2002, την κοινή θέση 2002/402/ΚΕΠΠΑ, περί περιοριστικών μέτρων κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν, των μελών της οργάνωσης Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν και των λοιπών προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και άλλων φορέων που συνδέονται μαζί τους, και περί καταργήσεως των κοινών θέσεων 96/746/ΚΕΠΠΑ, 1999/727/ΚΕΠΠΑ, 2001/154/ΚΕΠΠΑ και 2001/771/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 139, σ. 4). Το άρθρο 3 της κοινής θέσεως 2002/402 προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη συνέχιση της δεσμεύσεως των κεφαλαίων και των λοιπών χρηματοοικονομικών πόρων και περιουσιακών στοιχείων των προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και άλλων φορέων που περιλαμβάνονται στον καταρτισθέντα από την επιτροπή κυρώσεων κατάλογο σύμφωνα με τα ψηφίσματα 1267 (1999) και 1333 (2000) του Συμβουλίου Ασφαλείας.
- 36 Στις 27 Μαΐου 2002, το Συμβούλιο εξέδωσε, βάσει των άρθρων 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ, τον προσβαλλόμενο κανονισμό.
- 37 Κατά την τέταρτη αιτιολογική σκέψη αυτού του κανονισμού, τα μέτρα που προβλέπει, μεταξύ άλλων, το ψήφισμα 1390 (2002) «εμπίπτουν στο πεδίο της Συνθήκης, και, κατά συνέπεια, κυρίως για να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, απαιτείται η θέσπιση κοινοτικής νομοθεσίας για την εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας όσον αφορά το έδαφος της Κοινότητας».
- 38 Το άρθρο 1 του προσβαλλομένου κανονισμού 881/2002 ορίζει το περιεχόμενο των όρων «κεφάλαια» και «δέσμευση κεφαλαίων» κατά τρόπο ουσιαστικώς όμοιο με εκείνον του άρθρου 1 του κανονισμού 467/2001.

39 Κατά το άρθρο 2 του προσβαλλομένου κανονισμού:

«1. Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οικονομικοί πόροι που ανήκουν, ή βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή φυσικού ή νομικού προσώπου, ομάδας ή οντότητας που ορίζεται από την επιτροπή κυρώσεων και περιλαμβάνεται στον κατάλογο που αναφέρεται στο παράρτημα Ι.

2. Κανένα κεφάλαιο δεν διατίθεται, άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε ή προς όφελος οποιουδήποτε από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις ομάδες ή τις οντότητες που ορίζονται από την επιτροπή κυρώσεων και περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.

3. Δεν διατίθενται οικονομικοί πόροι άμεσα ή έμμεσα προς οιοδήποτε ή προς όφελος οιοδήποτε από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις ομάδες ή τις οντότητες που ορίζονται από την επιτροπή κυρώσεων και περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι, για την απόκτηση, από το εν λόγω πρόσωπο, ομάδα ή οντότητα, κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών.»

40 Το παράρτημα Ι του προσβαλλομένου κανονισμού περιλαμβάνει κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και ομάδων που αφορά η κατά το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού δέσμευση κεφαλαίων. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ονόματα μιας οντότητας και ενός προσώπου:

— «Barakaat International Foundation· ταχυδρομική θυρίδα 4036, Spånga, Στοκχόλμη, Σουηδία· Rinkebytorget 1, 04, Spånga, Σουηδία»·και

— «Al-Qadi, Yasin (επίσης γνωστός ως KADI, Shaykh Yassin Abdullah· επίσης γνωστός ως KAHDI, Yasin), Τζέντα, Σαουδική Αραβία».

- 41 Στις 20 Δεκεμβρίου 2002, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1452 (2002), το οποίο αποσκοπεί στη διευκόλυνση της τηρήσεως των υποχρεώσεων στον τομέα της καταστολής της τρομοκρατίας. Στην παράγραφο 1 αυτού του ψηφίσματος προβλέπονται ορισμένες παρεκκλίσεις και εξαιρέσεις από τη δέσμευση κεφαλαίων και χρηματοοικονομικών πόρων που επέβαλαν τα ψηφίσματα 1267 (1999) και 1390 (2002), στις οποίες μπορούν να προβαίνουν τα κράτη για ανθρωπιστικούς λόγους, υπό την επιφύλαξη της εγκρίσεως της επιτροπής κυρώσεων.
- 42 Στις 17 Ιανουαρίου 2003, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1455 (2003), σκοπός του οποίου είναι η βελτίωση της εφαρμογής των μέτρων που επιβλήθηκαν με τις παραγράφους 4, στοιχείο b, του ψηφίσματος 1267 (1999), 8, στοιχείο c, του ψηφίσματος 1333 (2000) και 1 και 2 του ψηφίσματος 1390 (2002). Κατά την παράγραφο 2 του ψηφίσματος 1455 (2003), τα μέτρα αυτά θα τύχουν περαιτέρω βελτιώσεως εντός δωδεκαμήνου ή ενωρίτερον, εφόσον παραστεί ανάγκη.
- 43 Κρίνοντας αναγκαία την εκ μέρους της Κοινότητας λήψη μέτρων προς εφαρμογήν του ψηφίσματος 1452 (2002), το Συμβούλιο υιοθέτησε, στις 27 Φεβρουαρίου 2003, την κοινή θέση 2003/140/ΚΕΠΠΑ, σχετικά με εξαιρέσεις από τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλει η κοινή θέση 2002/402/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 53, σ. 62). Κατά το άρθρο 1 της κοινής θέσεως 2002/140, στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων που προβλέπει το άρθρο 3 της κοινής θέσεως 2002/402, η Κοινότητα θα λάβει υπόψη τις επιτρεπόμενες από το εν λόγω ψήφισμα εξαιρέσεις.
- 44 Στις 27 Μαρτίου 2003, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 561/2003, για την τροποποίηση, σε ό,τι αφορά τις εξαιρέσεις από τη δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, του κανονισμού (ΕΚ) 881/2002 (ΕΕ L 82, σ. 1). Στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, το Συμβούλιο τονίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του ψηφίσματος 1452 (2002) του Συμβουλίου Ασφαλείας, επιβάλλεται να προσαρμοστούν τα μέτρα που επιβλήθηκαν από την Κοινότητα.

45 Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 561/2003, στον προσβαλλόμενο κανονισμό προστίθεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 2α

1. Το άρθρο 2 δεν εφαρμόζεται στα κεφάλαια ή στους οικονομικούς πόρους, εφόσον:

α) κάποια από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, που απαριθμούνται στο παράρτημα II, όρισε, κατόπιν αιτήματος που υπέβαλε ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ότι τα εν λόγω κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι είναι:

i) αναγκαία για την κάλυψη βασικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών για είδη διατροφής, ενοικίου ή ενυπόθηκου δανείου, φαρμάκων και ιατρικής θεραπείας, φόρων, ασφαλιστρων και τελών σε επιχειρήσεις κοινής ωφελείας·

ii) αποκλειστικά προορισμένα για την πληρωμή εύλογων επαγγελματικών αμοιβών και την εξόφληση δαπανών συνδεδεμένων με την παροχή νομικών υπηρεσιών·

iii) αποκλειστικά προορισμένα για την πληρωμή αμοιβών ή επιβαρύνσεων για υπηρεσίες που αφορούν την καθημερινή τήρηση ή διατήρηση κεφαλαίων οικονομικών πόρων που έχουν δεσμευθεί, ή

iv) αναγκαία για έκτακτες δαπάνες, και

- β) ο ορισμός αυτός κοινοποιήθηκε στην επιτροπή κυρώσεων, και
- γ) i) στην περίπτωση του ορισμού δυνάμει του στοιχείου α', σημεία i, ii ή iii η επιτροπή κυρώσεων δεν έφερε αντίρρηση στον ορισμό εντός 48 ωρών από την κοινοποίηση, ή
- ii) στην περίπτωση του ορισμού δυνάμει του ανωτέρω στοιχείου α', σημείο iv, η επιτροπή κυρώσεων ενέκρινε τον ορισμό.

2. Κάθε πρόσωπο που επιθυμεί να επωφεληθεί από τις περιλαμβανόμενες στην παράγραφο 1 διατάξεις απευθύνει το αίτημά του στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, που αναφέρεται στο παράρτημα II.

Η αρμόδια αρχή που αναφέρεται στο παράρτημα II κοινοποιεί αμέσως και γραπτώς στο πρόσωπο που υπέβαλε το αίτημα και σε κάθε άλλο πρόσωπο, οργανισμό ή οντότητα που είναι γνωστό ότι είναι άμεσα ενδιαφερόμενοι, κατά πόσον το αίτημα έγινε δεκτό.

Η αρμόδια αρχή ενημερώνει επίσης άλλα κράτη μέλη κατά πόσον το αίτημα για την εξαίρεση αυτή έγινε δεκτό.

3. Τα κεφάλαια που ελευθερώνονται και μεταφέρονται εντός της Κοινότητας προκειμένου να καλύψουν δαπάνες ή που αναγνωρίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν υπόκεινται σε περαιτέρω περιοριστικά μέτρα δυνάμει του άρθρου 2.

[...]»

Οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις

- ⁴⁶ Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, ο Υ. Α. Kadi και η Al Barakaat άσκησαν προσφυγή με αίτημα την ακύρωση του κανονισμού 467/2001, καθώς και του κανονισμού 2062/2001, ο πρώτος, και του κανονισμού 2199/2001, η δεύτερη, καθόσον οι κανονισμοί αυτοί τους αφορούν. Κατά τη διάρκεια της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας, οι πρωτοδικώς προσφεύγοντες τροποποίησαν τα αιτήματα και τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλλαν, στρεφόμενοι πλέον κατά του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον αυτός τους αφορά.
- ⁴⁷ Με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Πρωτοδικείου, της 12ης Ιουλίου 2002, επετράπη στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων των καθών πρωτοδικώς.
- ⁴⁸ Με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, προκαταρκτικώς, ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι στο εξής εκάστη των προσφυγών πρέπει να θεωρηθεί ως στρεφομένη μόνον κατά του Συμβουλίου, υποστηριζόμενου από την Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο, και ότι έχει ως αποκλειστικό της αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον αυτός αφορά τους αντίστοιχους προσφεύγοντες (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 58, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 77).
- ⁴⁹ Προς στήριξη των αιτημάτων του ο Υ.Α. Kadi προέβαλε, με το δικόγραφο της προσφυγής του, τρεις λόγους ακυρώσεως αντλούμενους κυρίως από την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων του. Ο πρώτος λόγος αφορούσε την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως, ο δεύτερος, την προσβολή του δικαιώματος σεβασμού της ιδιο-

κτησίας και της αρχής της αναλογικότητας και ο τρίτος, την προσβολή του δικαιώματος για αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο.

- 50 Η Al Barakaat στήριζε τα αιτήματά της σε τρεις λόγους ακυρώσεως αντλούμενους, ο πρώτος, από την αναρμοδιότητα του Συμβουλίου να εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό, ο δεύτερος, από την παράβαση του άρθρου 249 ΕΚ και, ο τρίτος, από την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων της.

Επί της αρμοδιότητας του Συμβουλίου να εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό

- 51 Στις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, το Πρωτοδικείο εξέτασε αρχικώς το ζήτημα αν το Συμβούλιο είχε την αρμοδιότητα να εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό χρησιμοποιώντας ως νομική βάση τα άρθρα 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ, έκρινε δε, στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, ότι επρόκειτο για λόγο δημοσίας τάξεως τον οποίο μπορούσε αυτεπαγγέλτως να εξετάσει ο κοινοτικός δικαστής.
- 52 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο απέρριψε, εκ προοιμίου, την αιτίαση των πρωτοδίκως προσφευγόντων περί δήθεν ελλείψεως νομικής βάσεως του κανονισμού 467/2001.
- 53 Πράγματι, στη σκέψη 107 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο έκρινε επιβεβλημένη την απόρριψη αυτή, καθόσον η εν λόγω αιτίαση είχε καταστεί άνευ αντικειμένου μετά την κατάργηση του κανονισμού αυτού με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, αποφαινόμενο ότι οι λόγοι που δικαιολογούν την απόρριψη αυτή είναι ίδιοι με εκείνους στους οποίους στήριξε τη συλλογιστική του ως προς τη νομική βάση του δεύτερου αυτού κανονισμού, κατά του οποίου και μόνον στρέφεται πλέον η προσφυγή ακυρώσεως.

- 54 Προς τούτο, απέρριψε αρχικώς, στις σκέψεις 112 έως 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το επιχείρημα ότι τα συγκεκριμένα μέτρα έπλητταν ιδιώτες, και μάλιστα υπηκόους κράτους μέλους, ενώ τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ εξουσιοδοτούσαν το Συμβούλιο να λαμβάνει μόνο μέτρα έναντι τρίτων χωρών.
- 55 Στη σκέψη 115 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ακριβώς όπως οι οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κυρώσεις μπορούν να στρέφονται ειδικώς κατά της κυβερνήσεως μιας τρίτης χώρας, αντί της χώρας αυτής ως σύνολο, μπορούν επίσης να στρέφονται, ασχέτως του τόπου στον οποίο βρίσκονται, κατά ατόμων και οντοτήτων που συνδέονται με την κυβέρνηση της τρίτης χώρας ή ελέγχονται αμέσως ή εμμέσως από αυτήν.
- 56 Κατά τη σκέψη 116 της αποφάσεως αυτής, η ερμηνεία αυτή, η οποία δεν αντιβαίνει προς το γράμμα των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, δικαιολογείται τόσο για λόγους αποτελεσματικότητας όσο και για ανθρωπιστικούς λόγους.
- 57 Ακολούθως, στις σκέψεις 117 έως 121 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα κατά το οποίο σκοπός των μέτρων αυτών δεν ήταν η διακοπή ή ο περιορισμός των οικονομικών σχέσεων με μία τρίτη χώρα, αλλά η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας και, ειδικότερα, η λήψη μέτρων κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν.
- 58 Τέλος, στις σκέψεις 122 και 123 της ίδιας αποφάσεως, απέρριψε το επιχείρημα κατά το οποίο τα συγκεκριμένα μέτρα ήταν δυσανάλογα σε σχέση με τον επιδιωκόμενο με τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ σκοπό.
- 59 Εξετάζοντας, στη συνέχεια, τις αιτιάσεις που αφορούσαν τη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, πρώτον, ότι, όπως υποστήριξαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ δεν

συνιστούν επαρκή νομική βάση επί της οποίας θα μπορούσε να στηριχτεί ο κανονισμός αυτός (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψεις 92 έως 97, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 128 έως 133).

- 60 Ειδικότερα, διαπίστωσε ότι σκοπός του κανονισμού αυτού είναι η εφαρμογή συστήματος «ευφών» κυρώσεων (smart sanctions), νέου τύπου, χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί η απουσία οποιασδήποτε σχέσεως μεταξύ των κυρώσεων και του εδάφους ή του καθεστώτος μιας τρίτης χώρας, καθόσον, μετά την κατάρρευση του καθεστώτος των Ταλιμπάν, τα συγκεκριμένα μέτρα που προβλέπει το ψήφισμα 1390 (2002), εστράφησαν απευθείας κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν, του δικτύου Αλ Κάιντα και των συνδεομένων με αυτούς προσώπων και οντοτήτων.
- 61 Κατά το Πρωτοδικείο, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ειδικότερα δε των φράσεων «έναντι των οικείων τρίτων χωρών» και «με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες», που περιέχονται σ' αυτά, δεν είναι δυνατόν τα άρθρα αυτά να αποτελέσουν έρεισμα για την επιβολή αυτών των νέου τύπου κυρώσεων. Πράγματι, βάσει αυτών, θα ήταν δυνατή μόνον η λήψη μέτρων εις βάρος τρίτης χώρας, που θα μπορούσαν να περιλάβουν επίσης την κυβέρνηση μιας τέτοιας χώρας καθώς και τα άτομα και τις οντότητες που συνδέονται με την κυβέρνηση αυτή ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτούς. Εντούτοις, μετά την κατάρρευση του καθεστώτος κατά του οποίου στρέφονται αυτά τα μέτρα, δεν υφίσταται πλέον επαρκής σύνδεσμος μεταξύ αυτών των ατόμων ή οντοτήτων με την οικεία τρίτη χώρα.
- 62 Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, δεύτερον, ότι το Συμβούλιο ορθώς έκρινε ότι το άρθρο 308 ΕΚ δεν συνιστά επαρκή νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψεις 98 έως 121, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 134 έως 157).
- 63 Έκρινε, σχετικώς, ότι η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας και, ειδικότερα, η επιβολή οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, εις βάρος ατόμων και οντοτήτων για τις οποίες υπάρχει η υπόνοια ότι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της διεθνούς τρομοκρατίας δεν συναρτάται με

κάνεσαν από τους σκοπούς που ρητώς τάσσουν στην Κοινότητα τα άρθρα 2 ΕΚ και 3 ΕΚ (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 116, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 152).

64 Κατά το Πρωτοδικείο, η λήψη των μέτρων που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν δικαιολογείται για την επίτευξη του σκοπού της εγκαθίδρυσεως κοινής εμπορικής πολιτικής (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΚ), καθόσον δεν τίθεται ζήτημα εμπορικών σχέσεων της Κοινότητας με τρίτη χώρα στο πλαίσιο των υπό την κρίση του υποθέσεων. Επίσης, δεν μπορεί να προβληθεί ο σκοπός της εγκαθίδρυσεως καθεστώτος διασφαλίζοντος ανόθευτο ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', ΕΚ), καθόσον ιδίως από τα στοιχεία επί των οποίων το Πρωτοδικείο στήριξε την κρίση του δεν προέκυπτε, εν πάση περιπτώσει, ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός συμβάλλει πράγματι στην αποτροπή του κινδύνου δημιουργίας κωλυμάτων στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων ή του κινδύνου προκλήσεως σοβαρών στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό.

65 Το Πρωτοδικείο έκρινε, τρίτον, ότι το Συμβούλιο είχε, πάντως, την αρμοδιότητα να εκδώσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό, με τον οποίο τίθεται σε εφαρμογή εντός της Κοινότητας το σύστημα οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων που προβλέπει η κοινή θέση 2002/402, στηριζόμενο στον συνδυασμό των άρθρων 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 135, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 170).

66 Το Πρωτοδικείο έκρινε, σχετικώς, ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη η ειδική δίοδος επικοινωνίας που δημιουργήθηκε, με την απορρέουσα από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ αναθεώρηση, μεταξύ εκείνων των δράσεων της Κοινότητας που συνίστανται στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων δυνάμει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ και των σκοπών της Συνθήκης ΕΕ στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 123, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 159).

67 Κατά το Πρωτοδικείο, τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ συνιστούν εντελώς ιδιαίτερες διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, καθόσον ρητώς αφορούν την περίπτωση κατά την οποία είναι δυνατόν να απαιτηθεί δράση της Κοινότητας για την επίτευξη όχι ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, όπως αυτοί απορρέουν από τη Συνθήκη ΕΚ, αλλά ενός από

τους σκοπούς που ειδικώς τάσσει στην Ένωση το άρθρο 2 ΕΕ, δηλαδή την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (στο εξής: ΚΕΠΠΑ) (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 124, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 160).

- 68 Στο πλαίσιο των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, η δράση της Κοινότητας αποτελεί, κατά το Πρωτοδικείο, δράση της Ενώσεως στηριζόμενη στον κοινοτικό πυλώνα μετά την υιοθέτηση από το Συμβούλιο κοινής θέσεως ή κοινής δράσεως στον τομέα της ΚΕΠΠΑ (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 125, καθώς και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 161).

Επί της τηρήσεως του άρθρου 249 ΕΚ

- 69 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο προχώρησε, στη συνέχεια, στην εξέταση ενός λόγου που είχε προβληθεί μόνο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση, κατά τον οποίο ο προσβαλλόμενος κανονισμός, καθόσον θίγει ευθέως δικαιώματα ιδιωτών και προβλέπει την επιβολή ατομικών κυρώσεων, δεν έχει γενική ισχύ και, κατά συνέπεια, αντίκειται προς το άρθρο 249 ΕΚ. Επομένως, ο κανονισμός αυτός δεν θα έπρεπε να θεωρείται κανονισμός, αλλά δέσμη ατομικών αποφάσεων.
- 70 Στις σκέψεις 184 έως 188 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον λόγο αυτό.
- 71 Στη σκέψη 186 της ίδιας αποφάσεως, έκρινε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός έχει, αναμφισβητήτως, γενική ισχύ, κατά την έννοια του άρθρου 249, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, καθόσον απαγορεύει στους πάντες να θέτουν στη διάθεση ορισμένων προσώπων κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους.

- 72 Το Πρωτοδικείο προσέθεσε ότι το γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά ορίζονται ονομαστικώς στο παράρτημα Ι του εν λόγω κανονισμού, ώστε να εμφανίζεται ότι ο κανονισμός τα αφορά άμεσα και ατομικά κατά την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, ουδόλως επηρεάζει τον γενικό χαρακτήρα αυτής της απαγορεύσεως, η οποία ισχύει erga omnes, όπως προκύπτει από το άρθρο 11 του κανονισμού.

Επί του σεβασμού ορισμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων

- 73 Όσον αφορά, τέλος, τους λόγους τους αντλούμενους, στις δύο αυτές υποθέσεις, από την προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων των πρωτοδίκως προσφευγόντων, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι έπρεπε, πρώτον, να εξετάσει τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και της εθνικής ή κοινοτικής εννόμου τάξεως, καθώς και το κατά πόσον οι αρμοδιότητες της Κοινότητας και των κρατών μελών της εξαρτώνται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας τα εκδιδόμενα δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Πράγματι, βάσει αυτής της εξετάσεως θα μπορούσε να καθοριστεί η έκταση του ελέγχου νομιμότητας, ιδίως αναφορικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα, που μπορεί το Πρωτοδικείο να ασκήσει επί πράξεων του κοινοτικού δικαίου που συνιστούν εφαρμογή τέτοιων ψηφισμάτων. Μόνον αν το Πρωτοδικείο διαπίστωνε ότι η προβαλλόμενη προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων εμπίπτει στον δικαιοδοτικό του έλεγχο και ότι θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια την ακύρωση του προσβαλλομένου κανονισμού, θα έπρεπε να αποφανθεί επί των προσβολών αυτών (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadī, σκέψεις 178 έως 180, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 228 έως 230).
- 74 Εξετάζοντας κατόπιν αυτού, πρώτον, τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και της εθνικής ή κοινοτικής εννόμου τάξεως, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι, από απόψεως διεθνούς δικαίου, τα κράτη μέλη, ως Μέλη του ΟΗΕ, υποχρεούνται να τηρούν την αρχή της υπεροχής των «κατά τον παρόντα Χάρτην» υποχρεώσεών τους, όπως προβλέπει το άρθρο 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 25 του εν λόγω Χάρτη υποχρέωση εφαρμογής των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας υπερισχύει οποιασδήποτε άλλης συμβατικής υποχρεώσεως που έχουν αναλάβει (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadī, σκέψεις 181 έως 184, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 231 έως 234).

- 75 Κατά το Πρωτοδικείο, η υποχρέωση αυτή των κρατών μελών να τηρούν την αρχή της υπεροχής των απορρευσών από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υποχρεώσεων τους δεν θίγεται από τη Συνθήκη ΕΚ, δεδομένου ότι πρόκειται για υποχρέωση απορρέουσα από προγενέστερη σύμβαση και εμπίπτουσα, επομένως, στο άρθρο 307 ΕΚ. Επιπλέον, το άρθρο 297 ΕΚ σκοπεί στη διασφάλιση της τηρήσεως αυτής της αρχής (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψεις 185 έως 188, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 235 έως 238).
- 76 Το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι τα ψηφίσματα που εκδίδει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών είναι δεσμευτικά για όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας, τα οποία οφείλουν, υπό την ιδιότητά τους αυτή, να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα προς διασφάλιση της εφαρμογής των ψηφισμάτων αυτών και τα οποία μπορούν, και μάλιστα οφείλουν, να μην εφαρμόζουν οποιονδήποτε κανόνα του κοινοτικού δικαίου, έστω και αν πρόκειται για διάταξη του πρωτογενούς δικαίου ή για γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, που θα παρακώλυε την ορθή εκτέλεση των υποχρεώσεων που υπέχουν από τον εν λόγω Χάρτη (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψεις 189 και 190, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 239 και 240).
- 77 Εντούτοις, κατά το Πρωτοδικείο, το δεσμευτικό αυτό αποτέλεσμα των εν λόγω ψηφισμάτων που αποτελεί συνέπεια υποχρεώσεως απορρέουσας από το διεθνές δικαιο δεν ισχύει έναντι της Κοινότητας, καθόσον αυτή δεν δεσμεύεται άμεσα από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, εφόσον δεν είναι μέλος του ΟΗΕ, ούτε αποδέκτης των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, ούτε διάδοχος δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των κρατών μελών της κατά την έννοια του δημοσίου διεθνούς δικαίου (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 192, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 242).
- 78 Αντιθέτως, ένα τέτοιο δεσμευτικό αποτέλεσμα απορρέει για την Κοινότητα από το κοινοτικό δικαιο (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 193, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 243).
- 79 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο, εφαρμόζοντας, κατ' αναλογία, ιδίως τη σκέψη 18 της αποφάσεως της 12ης Δεκεμβρίου 1972, 21/72 έως 24/72, International Fruit Company κ.λπ. (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 783), έκρινε ότι, καθόσον, δυνάμει της Συνθήκης ΕΚ, η Κοινότητα ανέλαβε αρμοδιότητες προηγουμένως ασκούμενες

από τα κράτη μέλη στον τομέα της εφαρμογής του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, οι διατάξεις του εν λόγω Χάρτη δεσμεύουν την Κοινότητα (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 203, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 253).

- 80 Στην επόμενη σκέψη των αποφάσεων αυτών, το Πρωτοδικείο κατέληξε, αφενός, ότι η Κοινότητα δεν μπορεί να αθετεί υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη της από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ούτε να παρακωλύει την εκπλήρωσή τους και, αφετέρου, ότι υποχρεούται, δυνάμει της ίδιας της ιδρυτικής της Συνθήκης, να θεσπίζει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, όλες τις διατάξεις που απαιτούνται προκειμένου τα κράτη μέλη της να εκπληρώσουν αυτές τις υποχρεώσεις.
- 81 Προσδιορίζοντας, κατά συνέπεια, την έκταση του ελέγχου νομιμότητας, ιδίως όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, που μπορεί να ασκήσει επί κοινοτικών πράξεων που εκδόθηκαν προς εφαρμογή ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών, όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, πρώτον, στις σκέψεις 209 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Kadi και 260 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Yusuf και Al Barakaat, ότι, κατά τη νομολογία, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου, υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη ΕΚ, και ότι η Συνθήκη αυτή καθιέρωσε πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών με το οποίο ανατίθεται στο Δικαστήριο ο έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων.
- 82 Στις σκέψεις 212 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Kadi και 263 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο, εντούτοις, έκρινε ότι ανακύπτει, στις υπό την κρίση του υποθέσεις, το ζήτημα αν υφίστανται διαρθρωτικά όρια, επιβαλλόμενα από το γενικό διεθνές δίκαιο ή από την ίδια τη Συνθήκη ΕΚ, στον δικαστικό αυτό έλεγχο.
- 83 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στις σκέψεις 213 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Kadi και 264 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης Yusuf και Al Barakaat, ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, εκδοθείς κατόπιν της κοινής θέσεως 2002/402, συνιστά εκπλήρωση σε κοινοτικό επίπεδο της υποχρέωσης που υπέχουν τα κράτη

μέλη της Κοινότητας, ως Μέλη του ΟΗΕ, να εφαρμόσουν, ενδεχομένως μέσω κοινοτικής πράξεως, τις κυρώσεις εις βάρος του Οσάμα Μπιν Λάντεν, του δικτύου Αλ Κάιντα, των Ταλιμπάν, καθώς και άλλων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων ή οντοτήτων σχετιζομένων προς αυτούς, οι οποίες αποφασίστηκαν, στη συνέχεια δε τροποποιήθηκαν επί το αυστηρότερον, με σειρά ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντων δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

84 Στο πλαίσιο αυτό, η Κοινότητα άσκησε, κατά το Πρωτοδικείο, δεσμία αρμοδιότητα, χωρίς να έχει κανένα αυτοτελές περιθώριο εκτιμήσεως στο πλαίσιο αυτής, ώστε να μην έχει, ιδίως, τη δυνατότητα ούτε να τροποποιήσει ευθέως το περιεχόμενο των εν λόγω ψηφισμάτων ούτε να ακολουθήσει άλλη μεθόδευση δυνάμενη να καταλήξει σε μια τέτοια τροποποίηση (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 214, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 265).

85 Το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι η εκ μέρους των προσφευγόντων αμφισβήτηση της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού ισοδυναμεί με αίτημα να προβεί το Πρωτοδικείο σε έμμεσο ή παρεμπύπτοντα έλεγχο της νομιμότητας των ψηφισμάτων προς εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε ο κανονισμός αυτός με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα που προασπίζει η κοινοτική έννομη τάξη (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψεις 215 και 216, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψεις 266 και 267).

86 Στις σκέψεις 217 έως 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, που είναι διατυπωμένες κατά τρόπο πανομοιότυπο με τις σκέψεις 268 έως 276 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε τα ακόλουθα:

«217 Τα θεσμικά όργανα και το Ηνωμένο Βασίλειο προτείνουν στο Πρωτοδικείο να κρίνει εαυτό αναρμόδιο για έναν τέτοιο έμμεσο έλεγχο της νομιμότητας των εν λόγω ψηφισμάτων, τα οποία, ως κανόνες του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν τα κράτη μέλη και την Κοινότητα, είναι υποχρεωτικά για το Πρωτοδικείο όπως και για όλα τα όργανα της Κοινότητας. Οι εν λόγω διάδικοι φρονούν, ουσιαστικώς, ότι ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιοριστεί, αφενός, στον έλεγχο της εφαρμογής των κανόνων που αφορούν τον τύπο, τη διαδικασία και την αρμοδιότητα που όφειλαν, εν προκειμένω,

να ακολουθήσουν τα κοινοτικά όργανα και, αφετέρου, στον έλεγχο του πρόσφορου χαρακτήρα και της αναλογικότητας των εν λόγω κοινοτικών μέτρων σε σχέση με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των οποίων συνιστούν εφαρμογή.

- 218 Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι ένας τέτοιος περιορισμός της αρμοδιότητας αποτελεί την αναγκαία συνέπεια των αρχών που διατυπώθηκαν ανωτέρω, στο πλαίσιο της εξετάσεως των σχέσεων μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως, της απορρέουσας από το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, και της κοινοτικής εννόμου τάξεως.
- 219 Όπως ήδη τονίστηκε, τα συγκεκριμένα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδόθηκαν δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Στο πλαίσιο αυτό, ο προσδιορισμός των στοιχείων που συνιστούν απειλή κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, καθώς και των μέτρων που απαιτούνται για τη διατήρηση και την αποκατάστασή τους, ανάγεται στην αποκλειστική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας και εκφεύγει, ως εκ τούτου, από την αρμοδιότητα των εθνικών ή κοινοτικών αρχών και δικαιοδοτικών οργάνων, υπό την επιφύλαξη του φυσικού δικαιώματος της νόμιμης άμυνας, ατομικής ή συλλογικής, κατά το άρθρο 51 του εν λόγω Χάρτη.
- 220 Εφόσον, κατ' εφαρμογήν του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο Ασφαλείας, μέσω της επιτροπής κυρώσεων που συνέστησε, αποφάσισε ότι πρέπει να δεσμευτούν τα κεφάλαια ορισμένων ατόμων ή οντοτήτων, η απόφασή του είναι δεσμευτική για όλα τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με το άρθρο 48 του Χάρτη.
- 221 Έχοντας υπόψη τις ανωτέρω σκέψεις 193 έως 204, δεν μπορεί να στηριχθεί ούτε στο διεθνές δίκαιο ούτε στο κοινοτικό δίκαιο αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου να ελέγχει, παρεμπιπτόντως, τη νομιμότητα μιας τέτοιας απόφασεως με κριτήριο τα πρότυπα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που θέτει η κοινοτική έννομη τάξη.

- 222 Αφενός, μια τέτοια αρμοδιότητα θα ερχόταν σε αντίθεση με τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ειδικότερα από τα άρθρα 25, 48 και 103 αυτού, καθώς και από το άρθρο 27 της Συμβάσεως της Βιέννης περί του δικαίου των Συνθηκών [συναφθείσας στη Βιέννη στις 23 Μαΐου 1969].
- 223 Αφετέρου, μια τέτοια αρμοδιότητα θα αντέβαινε στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, ειδικότερα στις διατάξεις των άρθρων 5 ΕΚ, 10 ΕΚ, 297 ΕΚ και 307, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, καθώς και στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΕ, ειδικότερα στη διάταξη του άρθρου 5 ΕΕ, κατά την οποία ο κοινοτικός δικαστής ασκεί τις αρμοδιότητές του υπό τους όρους και για τους σκοπούς που προβλέπουν οι διατάξεις των Συνθηκών ΕΚ και ΕΕ. Επιπροσθέτως, θα ήταν ασυμβίβαστο με την αρχή κατά την οποία οι αρμοδιότητες της Κοινότητας, επομένως δε και οι αρμοδιότητες του Πρωτοδικείου, πρέπει να ασκούνται τηρουμένου του διεθνούς δικαίου (αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 1992, C-286/90, Poulsen και Diva Navigation, Συλλογή 1992, σ. I-6019, σκέψη 9, και της 16ης Ιουνίου 1998, C-162/06, σκέψη 45).
- 224 Επιβάλλεται, επίσης, να τονιστεί ότι, έχοντας ιδίως υπόψη το άρθρο 307 ΕΚ και το άρθρο 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η επίκληση προσβολής είτε θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτά προστατεύονται από την κοινοτική έννομη τάξη, είτε αρχών της νομικής αυτής τάξεως δεν μπορεί να επηρεάσει το κύρος ενός ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας ή την ισχύ του εντός του εδάφους της Κοινότητας (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1970, 11/70, Internationale Handelsgesellschaft, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 581, σκέψη 3· της 8ης Οκτωβρίου 1986, 234/85, Keller, Συλλογή 1986, σ. 2897, σκέψη 7, και της 17ης Οκτωβρίου 1989, 97/87 έως 99/87, Dow Chemical Ibérica κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3165, σκέψη 38).
- 225 Συνεπώς, τα εν λόγω ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας εκφεύγουν, καταρχήν, του δικαστικού ελέγχου του Πρωτοδικείου, το οποίο δεν έχει την αρμοδιότητα να αμφισβητεί, έστω παρεμπιπτόντως, τη νομιμότητά τους με κριτήριο το κοινοτικό δίκαιο. Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο υποχρεούται, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύει και να εφαρμόζει το δίκαιο αυτό κατά τρόπο σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.»

87 Στις σκέψεις 226 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 277 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι έχει πάντως την αρμοδιότητα να ελέγξει, παρεμπιπτόντως, τη νομιμότητα των εν λόγω ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας με κριτήριο το *jus cogens*, υπό την έννοια της διεθνούς δημόσιας τάξεως στην οποία υπόκεινται όλα τα υποκείμενα του διεθνούς δικαίου, περιλαμβανομένων των οργάνων του ΟΗΕ, χωρίς δυνατότητα παρεκκλίσεως από τους κανόνες της.

88 Συναφώς, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, στις σκέψεις 227 έως 231 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, διατυπωμένες κατά τρόπο πανομοιότυπο με τις σκέψεις 278 έως 282 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, τα ακόλουθα:

«227 Επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί ότι η Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των Συνθηκών, η οποία κωδικοποιεί το εθιμικό διεθνές δίκαιο (και της οποίας το άρθρο 5 ορίζει ότι εφαρμόζεται “επί πάσης Συνθήκης ιδρυτικής διεθνούς οργανισμού και επί πάσης τοιαύτης υιοθετηθείσης υπ’ αυτού”), προβλέπει στο άρθρο 53 την ακυρότητα των Συνθηκών που αντιβαίνουν προς επιτακτικό κανόνα του γενικού διεθνούς δικαίου, οριζομένου ως “κανόνα δεκτού και αναγνωρισμένου από της διεθνούς Κοινότητας των κρατών εν τω συνόλω της ως κανόνος, εκ του οποίου ουδεμία παρέκκλιση επιτρέπεται και ο οποίος δεν δύναται να τροποποιηθεί ει μη διά νέου, του αυτού χαρακτήρος κανόνος του γενικού διεθνούς δικαίου”. Εξάλλου, το άρθρο 64 της Συμβάσεως της Βιέννης ορίζει ότι, “εάν νέος αναγκαστικός κανών του γενικού διεθνούς δικαίου ήθελεν εμφανισθή, πάσα υφισταμένη Συνθήκη, συγκρουομένη προς τον κανόνα τούτον, καθίσταται άκυρος και τερματίζεται”.

228 Επιπροσθέτως, ο ίδιος ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών προϋποθέτει την ύπαρξη επιτακτικών αρχών του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο προοίμιο του Χάρτη, οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών διακηρύσσουν “την πίστιν εις τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, εις την αξιοπρέπειαν και την αξίαν του ανθρώπου”. Όπως, εξάλλου, προκύπτει από το πρώτο κεφάλαιο του Χάρτη, το οποίο φέρει τον τίτλο “Σκοποί και αρχαί”, σκοπός των Ηνωμένων Εθνών είναι, μεταξύ άλλων, η προώθηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

- 229 Οι αρχές αυτές δεσμεύουν τόσο τα Μέλη του ΟΗΕ όσο και τα όργανά του. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο Ασφαλείας οφείλει, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που του επιβάλλει η κύρια ευθύνη του για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, να ενεργεί “συμφώνως προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών”. Συνεπώς, η εξουσία επιβολής κυρώσεων που έχει το Συμβούλιο Ασφαλείας, προς εκπλήρωση αυτής της ευθύνης του, πρέπει να ασκείται τηρουμένου του διεθνούς δικαίου και, ειδικότερα, των σκοπών και των αρχών των Ηνωμένων Εθνών.
- 230 Συνεπώς, από το διεθνές δίκαιο συνάγεται ότι υφίσταται, καταρχήν, ένα όριο στη δεσμευτική ισχύ των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας: πρέπει να είναι σύμφωνα προς τις θεμελιώδεις επιτακτικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου. Άλλως, όσο κι αν μια τέτοια περίπτωση είναι μάλλον απίθανη, δεν δεσμεύουν τα κράτη μέλη του ΟΗΕ ούτε, κατά συνέπεια, την Κοινότητα.
- 231 Συνεπώς, ο παρεμπόμπων δικαστικός έλεγχος που ασκεί το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως κοινοτικής πράξεως εκδοθείσας, χωρίς οιοδήποτε περιθώριο εκτιμήσεως, προς εφαρμογήν ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας, μπορεί σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις να επεκταθεί στον έλεγχο της τηρήσεως υπέρτερων κανόνων του διεθνούς δικαίου που αποτελούν μέρος του *jus cogens*, ιδίως δε των επιτακτικών κανόνων περί καθολικής προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, από τους οποίους ούτε τα κράτη μέλη ούτε τα όργανα του ΟΗΕ μπορούν να παρεκκλίνουν καθόσον αποτελούν “απαράβατες αρχές του εθιμικού διεθνούς δικαίου” (συμβουλευτική γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1996, Νομιμότητα της απειλής ή της χρήσεως πυρηνικών όπλων, Συλλογή 1996, σ. 226, σκέψη 79· βλ., επίσης, υπ’ αυτή την έννοια, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs επί της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση *Bosphorus*, [απόφαση της 30 Ιουλίου 1996, C-84/95, Συλλογή 1996, σ. I-3953], σκέψη 65).»

⁸⁹ Ειδικότερα, όσον αφορά, πρώτον, την προβαλλόμενη προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας της ιδιοκτησίας, το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 237 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 288 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι επιβάλλεται να εξεταστεί αν η δέσμευση κεφαλαίων

που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 561/2003, εμμέσως δε, με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των οποίων εφαρμογή συνιστούν οι εν λόγω κανονισμοί, θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσφεύγοντος.

90 Στις σκέψεις 238 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 289 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι δεν συντρέχει τέτοια προσβολή, λαμβανομένων υπόψη των κατά το jus cogens προτύπων καθολικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

91 Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, σχετικώς, στις σκέψεις 239 και 240 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 290 και 291 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι οι δυνατότητες εξαιρέσεων και παρεκκλίσεων από τη δέσμευση κεφαλαίων που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός κατόπιν της τροποποίησης του με τον κανονισμό 561/2003, ο οποίος συνιστά εφαρμογή του ψηφίσματος 1452 (2002) του Συμβουλίου Ασφαλείας, αποδεικνύουν ότι το μέτρο αυτό ούτε αποσκοπεί ούτε έχει ως αποτέλεσμα την απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των προσώπων τα ονόματα των οποίων περιλαμβάνονται στον ενοποιημένο κατάλογο.

92 Εξάλλου, στις σκέψεις 243 έως 251 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 294 έως 302 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι η δέσμευση κεφαλαίων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αυθαίρετη, απρόσφορη ή δυσανάλογη προσβολή του δικαιώματος προστασίας της ιδιοκτησίας και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ερχόμενη σε αντίθεση προς το jus cogens, λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων στοιχείων:

— με τα μέτρα αυτά επιδιώκεται η επίτευξη θεμελιώδους σκοπού γενικού συμφέροντος για τη διεθνή κοινότητα, δηλαδή η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας, ο δε ΟΗΕ νομιμοποιείται να αναλάβει προστατευτική δράση κατά των πράξεων των τρομοκρατικών οργανώσεων·

- η δέσμευση κεφαλαίων συνιστά συντηρητικό μέτρο, το οποίο, εν αντιθέσει προς τη δήμευση, δεν θίγει την ουσία του δικαιώματος ιδιοκτησίας των προσώπων που αφορά επί των χρηματοπιστωτικών περιουσιακών τους στοιχείων, αλλά μόνον τη χρήση αυτών των στοιχείων·
- τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας προβλέπουν μηχανισμό περιοδικής επανεξετάσεως του γενικού συστήματος των κυρώσεων·
- τα ψηφίσματα αυτά προβλέπουν διαδικασία παρέχουσα στους θιγόμενους το δικαίωμα να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, από την επιτροπή κυρώσεων επανεξέταση της περιπτώσεώς τους, διά της μεσολαβήσεως του κράτους μέλους της ιθαγένειας ή της κατοικίας τους.

93 Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως και, ειδικότερα, αφενός μεν, του προβαλλομένου δικαιώματος των προσφευγόντων να διατυπώσουν την άποψή τους ενώπιον των κοινοτικών θεσμικών οργάνων πριν από την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, στη σκέψη 258 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, στην οποία *mutatis mutandis* αντιστοιχεί η σκέψη 328 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, τα ακόλουθα:

«Εν προκειμένω, όμως, όπως προκύπτει από τις διατυπωθείσες ανωτέρω προκαταρκτικές παρατηρήσεις αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως, της προκύπτουσας από το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, και της κοινοτικής εννόμου τάξεως, τα κοινοτικά όργανα είχαν την υποχρέωση να μεταφέρουν εντός της κοινοτικής εννόμου τάξεως τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και τις αποφάσεις της επιτροπής κυρώσεων, οι οποίες δεν τους παρείχαν καμία δυνατότητα, στο στάδιο της εφαρμογής τους στην πράξη, να προβλέψουν οποιοδήποτε κοινοτικό μηχανισμό εξετάσεως ή επανεξετάσεως ατομικών περιπτώσεων, δεδομένου ότι τόσο η ουσία των συγκεκριμένων μέτρων όσο και οι μηχανισμοί επανεξετάσεως (βλ., [...], σκέψεις 262 επ.) ανάγονταν εξ ολοκλήρου στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Ασφαλείας και της επιτροπής κυρώσεων που αυτό συνέστησε. Συνεπώς, τα κοινοτικά όργανα δεν διέθεταν καμία εξουσία έρευνας, καμία δυνατότητα ελέγχου των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων στηρίχθηκε το Συμβούλιο Ασφαλείας και η επιτροπή κυρώσεων, κανένα περιθώριο εκτιμήσεως αυτών των πραγματικών περιστατικών και καμία ελευθερία εκτιμήσεως του ενδεδειγμένου της επιβολής κυρώσεων στον προσφεύγοντα. Υπό τις περι-

στάσεις αυτές, δεν έχει εφαρμογή η κοινοτική αρχή περί δικαιώματος ακρόασης, δεδομένου ότι σε καμία περίπτωση η ακρόαση του ενδιαφερομένου δεν θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του κοινοτικού οργάνου αναθεώρηση της θέσεώς του.»

- 94 Το Πρωτοδικείο κατέληξε, στη σκέψη 259 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Kadī, ότι το Συμβούλιο δεν είχε την υποχρέωση να ακούσει τον προσφεύγοντα επί του ζητήματος της μη διαγραφής του ονόματός του από τον πίνακα προσώπων και οντοτήτων κατά των οποίων επιβλήθηκαν κυρώσεις, στο πλαίσιο της εκδόσεως και της εφαρμογής του προσβαλλομένου κανονισμού και, στη σκέψη 329 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Yusuf και Al Barakaat, ότι το Συμβούλιο δεν ήταν υποχρεωμένο να ακούσει τους πρωτοδικώς προσφεύγοντες πριν από την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού.
- 95 Όσον αφορά, αφετέρου, την προσβολή του προβαλλομένου δικαιώματος των προσφευγόντων να διατυπώσουν την άποψή τους ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων αναφορικά με την αναγραφή του ονόματός τους στον ενοποιημένο κατάλογο, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στις σκέψεις 261 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Kadī και 306 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Yusuf και Al Barakaat, ότι τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν προβλέπουν τέτοιο δικαίωμα.
- 96 Αποφάνθηκε, επίσης, στη σκέψη 307 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Yusuf και Al Barakaat, ότι κανένας επιτακτικός κανόνας της διεθνούς εννόμου τάξεως δεν επιβάλλει την προηγούμενη ακρόαση των ενδιαφερομένων σε περιπτώσεις ανάλογες με την υπό την κρίση του υπόθεση.
- 97 Το Πρωτοδικείο υπογράμμισε, επίσης, ότι, καίτοι δεν προβλέπουν δικαίωμα προσωπικής ακρόασης, τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και οι διαδοχικοί κανονισμοί που εκδόθηκαν προς εφαρμογήν τους εντός της Κοινότητας προβλέπουν διαδικασία επανεξετάσεως ατομικών περιπτώσεων, παρέχοντας στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να απευθυνθούν στην επιτροπή κυρώσεων, μέσω των εθνικών τους αρχών, προκειμένου να διεκδικήσουν είτε τη διαγραφή τους από τον πίνακα των προσώπων κατά των οποίων προβλέπονται κυρώσεις είτε παρέκκλιση από τη δέσμευση κεφαλαίων (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadī, σκέψη 262, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 309).

- 98 Αναφερόμενο, στις σκέψεις 264 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 311 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, στις «διέπουσες τη διεξαγωγή των εργασιών της [επιτροπής κυρώσεων] οδηγίες», τις εκδοθείσες στις 7 Νοεμβρίου 2002 και τροποποιηθείσες στις 10 Απριλίου 2003 (στο εξής: οδηγίες της επιτροπής κυρώσεων), και, στις σκέψεις 266 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 313 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, στα διάφορα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στις ανωτέρω σκέψεις, ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας έλαβε υπόψη του, στο μέτρο του δυνατού, τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στον ενοποιημένο κατάλογο, ιδίως δε τα δικαιώματά τους άμυνας.
- 99 Στις σκέψεις 268 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 315 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, αποφάνθηκε ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπίτρεπτο σε σχέση με τους επιτακτικούς κανόνες της διεθνούς δημοσίας τάξεως το γεγονός, που επισημάνθηκε στην προηγούμενη σκέψη εκάστης των αποφάσεων αυτών, ότι η διαδικασία επανεξετάσεως δεν παρέχει απευθείας στους ιδίους τους ενδιαφερομένους το δικαίωμα ακροάσεως ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων, μόνης αρχής αρμόδιας να αποφαινεται, κατόπιν αιτήσεως κράτους, επί της επανεξετάσεως της περιπτώσεώς τους, ώστε αυτοί να εξαρτώνται, ουσιαστικώς, από τη διπλωματική προστασία που παρέχουν τα κράτη στους υπηκόους τους.
- 100 Το Πρωτοδικείο επισήμανε, επίσης, ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν τη δυνατότητα δικαστικής προσφυγής στηριζομένης στην εσωτερική νομοθεσία, ή ακόμα απευθείας στον προσβαλλόμενο κανονισμό ή στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των οποίων αυτός συνιστά εφαρμογή, κατά ενδεχόμενης καταχρηστικής αρνήσεως της αρμόδιας εθνικής αρχής να φέρει την περίπτωση τους, προς επανεξέταση, ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 270, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 317).
- 101 Το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, επίσης, ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές των υπό την κρίση του υποθέσεων, όπου τίθεται υπό αμφισβήτηση συντηρητικό μέτρο που περιορίζει τη δυνατότητα διαθέσεως περιουσιακών στοιχείων των προσφευγόντων, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων δεν συνεπάγεται ότι πρέπει να τους γνωστοποιούνται τα πραγματικά περιστατικά και τα εναντίον τους αποδεικτικά στοιχεία, όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας ή η επιτροπή κυρώσεων φρονούν ότι αυτό επιβάλλουν λόγοι αναγόμενοι στην ασφάλεια της διεθνούς κοινότητας (αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις Kadi, σκέψη 274, και Yusuf και Al Barakaat, σκέψη 320).

102 Βάσει αυτής της συλλογιστικής, το Πρωτοδικείο κατέληξε, στις σκέψεις 276 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 330 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι ο λόγος που αντλούν οι ενώπιόν του προσφεύγοντες από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως πρέπει να απορριφθεί.

103 Όσον αφορά, τέλος, τον λόγο που αναφέρεται στην προσβολή του δικαιώματος για αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, στις σκέψεις 278 έως 285 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, διατυπωμένες ουσιαστικώς κατά τρόπο πανομοιότυπο με τις σκέψεις 333 έως 340 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, τα ακόλουθα:

«278 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου, δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ.

279 Στο πλαίσιο αυτής της προσφυγής, το Πρωτοδικείο ασκεί συνολικό έλεγχο της νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο την τήρηση, εκ μέρους των κοινοτικών οργάνων, των κανόνων αρμοδιότητας καθώς και των κανόνων εξωτερικής νομιμότητας και των ουσιωδών τύπων που διέπουν τη δράση τους.

280 Το Πρωτοδικείο ελέγχει επίσης τη νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού λαμβάνοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των οποίων εφαρμογή συνιστά ο εν λόγω κανονισμός, ιδίως υπό το πρίσμα του πρόσφορου χαρακτήρα, από τυπικής και ουσιαστικής απόψεως, της εσωτερικής συνοχής και της αναλογικότητας του πρώτου σε σχέση με τα δεύτερα.

281 Αποφαινόμενο στο πλαίσιο αυτού του ελέγχου, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι δεν αμφισβητήθηκε ότι ο προσφεύγων αποτελεί ένα από τα φυσικά πρόσωπα που περιελήφθησαν στις 19 Οκτωβρίου 2001 στον ενοποιημένο πίνακα που συνέταξε η επιτροπή κινήσεων.

- 282 Στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε, επίσης, εαυτό αρμόδιο να ελέγξει τη νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού και, παρεμπιπτόντως, τη νομιμότητα των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, σε σχέση με υπέρτερους κανόνες του διεθνούς δικαίου συγκροτούντες το *jus cogens*, ιδίως τους επιτακτικούς κανόνες περί καθολικής προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- 283 Αντιθέτως, όπως ήδη τονίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 225, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγξει εμμέσως τη συμφωνία αυτών καθεαυτών των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας με τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά προστατεύονται από την κοινοτική έννομη τάξη.
- 284 Δεν απόκειται, επίσης, στο Πρωτοδικείο να ελέγξει την απουσία πλάνης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων το Συμβούλιο Ασφαλείας στήριξε τα μέτρα που έλαβε ούτε, επίσης, υπό την επιφύλαξη του περιορισμένου πλαισίου που καθορίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 282, να ελέγξει εμμέσως τον πρόσφορο χαρακτήρα και την αναλογικότητα αυτών των μέτρων. Δεν θα μπορούσε να ασκηθεί τέτοιος έλεγχος χωρίς να θιγούν τα προνόμια του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπως αυτά απορρέουν από το κεφάλαιο VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, όσον αφορά τον καθορισμό, πρώτον, μιας απειλής για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και, δεύτερον, των πρόσφορων για την αντιμετώπισή της μέτρων. Επιπροσθέτως, το αν ένα άτομο ή ένας οργανισμός συνιστά απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, καθώς και το ποια είναι τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προς αντιμετώπιση αυτής της απειλής, συνεπάγονται πολιτική εκτίμηση και αξιολογικές κρίσεις οι οποίες, καταρχήν, εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της αρχής στην οποία η διεθνής κοινότητα ανέθεσε την κύρια ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.
- 285 Επιβάλλεται, κατά συνέπεια, η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που ορίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 284, ο προσφεύγων δεν έχει καμία δυνατότητα δικαστικής προσφυγής, δεδομένου ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν έκρινε επιβεβλημένο να συστήσει ανεξάρτητο διεθνές δικαιοδοτικό όργανο αρμόδιο να αποφαινεται, από νομικής και πραγματικής απόψεως, επί των προσφυγών των στρεφόμενων κατά ατομικών αποφάσεων της επιτροπής κυρώσεων.»

104 Στις σκέψεις 286 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 341 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι μια υπ' αυτή την έννοια ελλιπής δικαστική προστασία των προσφευγόντων δεν αντιβαίνει προς το *jus cogens*.

105 Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, στις σκέψεις 288 έως 290 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı, διατυπωμένες ουσιαστικώς κατά τρόπο πανομοιότυπο με τις σκέψεις 343 έως 345 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, τα ακόλουθα:

«288 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ο περιορισμός του δικαιώματος προσβάσεως του προσφεύγοντος στη δικαιοσύνη, ο προκύπτων από το απαραβίαστο που απολαύουν, καταρχήν, εντός της εννόμου τάξεως των κρατών μελών των Ηνωμένων Εθνών, τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας τα λαμβανόμενα δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τις σχετικές αρχές του διεθνούς δικαίου (ιδίως τα άρθρα 25 και 103 του Χάρτη), είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος με το εν λόγω δικαίωμα, όπως αυτό διασφαλίζεται με το *jus cogens*.

289 Ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται τόσο λόγω της φύσεως των αποφάσεων που λαμβάνει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει των διατάξεων του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών όσο και από τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό. Υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, το συμφέρον του προσφεύγοντος να εξετασθεί επί της ουσίας η περίπτωση του από το δικαστήριο δεν επαρκεί ώστε να θεωρηθεί υπέρτερο του ουσιώδους γενικού συμφέροντος διατηρήσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας έναντι απειλής την οποία σαφώς προσδιόρισε το Συμβούλιο Ασφαλείας σύμφωνα με τις διατάξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Επιβάλλεται, σχετικώς, να επισημανθεί όλως ιδιαιτέρως η σημασία που έχει το γεγονός ότι τα ψηφίσματα που διαδοχικώς υιοθέτησε το Συμβούλιο Ασφαλείας όχι μόνο δεν προβλέπουν μέτρα απεριορίστου ή απροσδιορίστου διάρκειας εφαρμογής, αλλ' αντιθέτως, περιείχαν πάντοτε προβλέψεις περί επανεξετάσεως του επιβεβλημένου χαρακτήρα της διατηρήσεως σε ισχύ των μέτρων αυτών μετά από περίοδο 12 ή 18 μηνών το πολύ [...].

290 Τέλος, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, ελλείψει διεθνούς δικαιοδοτικού οργάνου αρμόδιου να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, η σύσταση οργάνου όπως η επιτροπή κυρώσεων και η προβλεπόμενη δυνατότητα προσφυγής σ' αυτήν, ανά πάσα στιγμή, με αίτημα την επανεξέταση οποιασδήποτε ατομικής περιπτώσεως, μέσω ενός καθορισμένου μηχανισμού στον οποίο μετέχουν τόσο η «κυβέρνηση προς την οποία απευθύνεται η αίτηση» όσο και η «προτείνουσα κυβέρνηση» [...], συνιστούν μια άλλη εύλογη δυνατότητα αποτελεσματικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσφεύγοντος, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το *jus cogens*.»

¹⁰⁶ Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε τους λόγους τους αντλούμενους από προσβολή του δικαιώματος για αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο και, κατ' ακολουθία, τις προσφυγές στο σύνολό τους.

Τα αιτήματα των διαδίκων στην αναιρετική διαδικασία

¹⁰⁷ Με την αίτηση αναιρέσεως, ο Υ. Α. Kadi ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει, στο σύνολό της, την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Kadi·

— να κρίνει άκυρο τον προσβαλλόμενο κανονισμό και

— να καταδικάσει το Συμβούλιο και/ή την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος που αφορούν τόσο την παρούσα αναιρετική διαδικασία όσο και τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου.

108 Με την αίτηση αναίρεσεως, η Al Barakaat ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Yusuf και Al Barakaat·
- να κρίνει άκυρο τον προσβαλλόμενο κανονισμό και
- να καταδικάσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα των διαδικασιών ενώπιον του Πρωτοδικείου και ενώπιον του Δικαστηρίου.

109 Το Συμβούλιο ζητεί και στις δύο υποθέσεις την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως και την καταδίκη του αναιρεσιόντος στα δικαστικά έξοδα.

110 Στην υπόθεση C-402/05 P, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να διαπιστώσει ότι κανένας από τους προβαλλομένους από τον αναιρεσιόντα λόγους δεν είναι ικανός να θέσει υπό αμφισβήτηση το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadī, αντικαθιστώντας όμως το σκεπτικό της αποφάσεως αυτής όπως πρότεινε με το υπόμνημά της αντικρούσεως·
- κατά συνέπεια, να απορρίψει την αίτηση αναίρεσεως και
- να καταδικάσει τον αναιρεσιόντα στα δικαστικά έξοδα.

111 Στην υπόθεση C-415/05 P, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή στο σύνολό της και
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

112 Το Ηνωμένο Βασίλειο ασκεί αντανάιρηση και ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως και
- να αναιρέσει το κεφάλαιο εκάστης των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων που αφορά το ζήτημα του *jus cogens*, δηλαδή τις σκέψεις 226 έως 231 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 277 έως 281 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat.

113 Το Βασίλειο της Ισπανίας, στο οποίο επετράπη να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου με διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 2006 (υπόθεση C-402/05 P) και της 15ης Μαΐου 2006 (υπόθεση C-415/05 P), ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει στο σύνολό τους τις αιτήσεις αναιρέσεως και να επικυρώσει, στο σύνολό τους, τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις·

- να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα·

- να απορρίψει τους ισχυρισμούς της Επιτροπής τους σχετικούς με τον πρώτο λόγο κάθε αιτήσεως αναιρέσεως και να επικυρώσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις και

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

- επικουρικώς, σε περίπτωση που το Δικαστήριο αναιρέσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις και, κατά συνέπεια, κρίνει άκυρο τον προσβαλλόμενο κανονισμό, να κρίνει ότι διατηρούν την ισχύ τους τα αποτελέσματα του κανονισμού αυτού, δυνάμει του άρθρου 231 ΕΚ, μέχρι την έκδοση νέου κανονισμού που να τον αντικαθιστά.

¹¹⁴ Η Γαλλική Δημοκρατία, στην οποία επετράπη να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου και της Επιτροπής με διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 2006 (υπόθεση C-402/05 P) και της 15ης Μαΐου 2006 (υπόθεση C-415/05 P), ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως, να κάνει δεκτές τις αιτήσεις αντίθετης αναιρέσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και να αντικαταστήσει το σκεπτικό των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων που αναφέρεται στο *jus cogens* και

- να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.

- 115 Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στο οποίο επετράπη να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου με διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 2006 (υπόθεση C-402/05 P) και της 15ης Μαΐου 2006 (υπόθεση C-415/05 P), ζητεί, σε αμφότερες τις υποθέσεις, την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το Δικαστήριο θα αντικαταστήσει το τμήμα του σκεπτικού που αφορά την έκταση του ελέγχου νομιμότητας, επικουρικώς δε, το ζήτημα της ενδεχόμενης παραβάσεως κανόνων του jus cogens.

Οι λόγοι αναιρέσεως

- 116 Ο Υ. Α. Kadi προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως αντλούμενους, ο πρώτος, από την έλλειψη νομικής βάσεως του προσβαλλομένου κανονισμού και, ο δεύτερος, από την παράβαση πολλών κανόνων του διεθνούς δικαίου εκ μέρους του Πρωτοδικείου και από τις συνέπειες που είχε η παράβαση αυτή όσον αφορά την εκτίμηση των λόγων ακυρώσεως που αφορούσαν προσβολή ορισμένων από τα θεμελιώδη δικαιώματά του, τους οποίους είχε επικαλεστεί ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 117 Η Al Barakaat προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως αντλούμενους, ο πρώτος, από την έλλειψη νομικής βάσεως του προσβαλλομένου κανονισμού, ο δεύτερος, από την παράβαση του άρθρου 249 ΕΚ και, ο τρίτος, από την προσβολή ορισμένων από τα θεμελιώδη δικαιώματά της.
- 118 Με την αντανάειρή του, το Ηνωμένο Βασίλειο προβάλλει ένα μόνο λόγο αναιρέσεως αντλούμενο από την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο αποφαινόμενο, στις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, ότι είχε την αρμοδιότητα να εξετάσει τη συμφωνία των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας με τους κανόνες του jus cogens.

Επί των αναιρέσεων

- 119 Με διάταξη της 13ης Νοεμβρίου 2007, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου διέταξε τη διαγραφή του ονόματος του Ahmed Ali Yusuf από το πρωτόκολλο του Δικαστηρίου κατόπιν της παραίτησής του από την αναίρεση που είχε ασκήσει από κοινού με την Al Barakaat στην υπόθεση C-415/05 P.
- 120 Αφού άκουσε τους διαδίκους και τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να ενώσει, λόγω συνάφειας, τις παρούσες υποθέσεις προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί των λόγων αναιρέσεως των σχετικών με τη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 121 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 135 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός μπορούσε να στηριχθεί επί της νομικής βάσεως που συνιστά ο συνδυασμός των άρθρων 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ.
- 122 Ο λόγος αυτός διαιρείται σε τρία σκέλη.

- 123 Με το πρώτο σκέλος, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ μπορούν να θεωρηθούν ως αποτελούντα μερική νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού. Το Πρωτοδικείο, εξάλλου, δεν εξήγησε πώς οι διατάξεις αυτές, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν έρεισμα μόνο για τη λήψη μέτρων εις βάρος τρίτων χωρών, θα μπορούσαν να αποτελέσουν, σε συνδυασμό με το άρθρο 308 ΕΚ, νομική βάση του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος προβλέπει αποκλειστικώς μέτρα εις βάρος ιδιωτών και μη κρατικών οντοτήτων.
- 124 Με το δεύτερο σκέλος, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ συνιστούν μερική νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον ερμήνευσε εσφαλμένως το άρθρο 301 ΕΚ και τη σημασία της «διόδου επικοινωνίας» που καθιερώνει, καθόσον το άρθρο αυτό σε καμία περίπτωση δεν προβλέπει τη δυνατότητα λήψεως μέτρων προς επίτευξη σκοπού της Συνθήκης ΕΕ.
- 125 Με το τρίτο σκέλος, ο Υ. Α. Kadi προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας το άρθρο 308 ΕΚ υπό την έννοια ότι η διάταξη αυτή μπορεί να προσφέρει νομικό έρεισμα προς θέσπιση κανονιστικής ρυθμίσεως ως προς την οποία η Συνθήκη ΕΚ δεν προβλέπει τις απαιτούμενες εξουσίες και η οποία δεν είναι αναγκαία προς επίτευξη ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας. Στις σκέψεις 122 έως 134 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, το Πρωτοδικείο πεπλανημένως εξομοίωσε τους σκοπούς των δύο ολοκληρωμένων μεν αλλά διακριτών νομικών τάξεων που συνιστούν η Ένωση και η Κοινότητα, βαίνοντας, κατά συνέπεια, πέραν των ορίων του άρθρου 308 ΕΚ.
- 126 Εξάλλου, μια υπ' αυτή την έννοια ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση με την αρχή των κατ' απονομή αρμοδιοτήτων που θέτει το άρθρο 5 ΕΚ. Όπως συναφώς προκύπτει από τις σκέψεις 28 έως 35 της γνωμοδοτήσεως 2/94, της 28ης Μαρτίου 1996 (Συλλογή 1996, σ. I-1759), η μνεία ενός σκοπού στη Συνθήκη ΕΕ δεν μπορεί να καλύψει την έλλειψη μνείας του σκοπού αυτού στη Συνθήκη ΕΚ.

- 127 Το Συμβούλιο και η Γαλλική Δημοκρατία αποκρούουν το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προέβαλε ο Υ. Α. Kadí υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η μνεία των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ ως νομικής βάσεως του προσβαλλομένου κανονισμού δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα άρθρα αυτά προβλέπουν τη λήψη περιοριστικών μέτρων, των οποίων όμως το πεδίο εφαρμογής απαιτείται να διευρυνθεί, δυνάμει του άρθρου 308 ΕΚ, ώστε να περιλάβουν πρόσωπα και μη κρατικές οντότητες που δεν καλύπτονται από τα δύο πρώτα προαναφερθέντα άρθρα.
- 128 Το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι το άρθρο 308 ΕΚ χρησιμοποιήθηκε καθόσον παρέχει τη δυνατότητα συμπλήρωσης των αρμοδιοτήτων που προβλέπουν τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, τα οποία, κατά συνέπεια, δεν συνιστούν τη μερική νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού. Το Βασίλειο της Ισπανίας διατυπώνει, ουσιαστικώς, το ίδιο επιχείρημα.
- 129 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ο λόγος υπάρξεως της διόδου επικοινωνίας που καθιερώνει το άρθρο 301 ΕΚ συνίσταται ακριβώς στην παροχή προς αυτό της εξουσίας λήψεως μέτρων σκοπούντων στην επίτευξη ενός από τους σκοπούς της Συνθήκης ΕΕ.
- 130 Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζουν ότι τη δυνατότητα λήψεως περιοριστικών μέτρων εις βάρος ατόμων και μη κρατικών οντοτήτων παρέσχε το άρθρο 308 ΕΚ, και όχι τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, καθόσον μ' αυτό συμπληρώθηκε το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω δύο άρθρων.
- 131 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προέβαλε ο Υ. Α. Kadí, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ο λόγος υπάρξεως της διόδου επικοινωνίας που καθιερώνει το άρθρο 301 ΕΚ συνίσταται ακριβώς στη χρησιμοποίηση, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, της εξουσίας που έχει παρασχεθεί στην Κοινότητα να επιβάλλει οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κυρώσεις προς επίτευξη ενός από τους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ, επομένως δε της Ενώσεως, παρά ενός σκοπού της Κοινότητας.

132 Το Ηνωμένο Βασίλειο και τα παρεμβαίνοντα στην αναιρετική διαδικασία κράτη μέλη συμφωνούν, κατ' ουσίαν, προς την άποψη αυτή.

133 Το Ηνωμένο Βασίλειο αναλυτικότερα τονίζει ότι η δράση που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός μπορεί να θεωρηθεί ως αποβλέπουσα στην επίτευξη όχι ενός σκοπού της Ενώσεως, αλλά ενός σκοπού της Κοινότητας, ειδικότερα του σιωπηρού, καθαρώς λειτουργικού και απορρέοντος από τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ σκοπού της παροχής αποτελεσματικών μέσων για την εφαρμογή, αποκλειστικώς μέσω της λήψεως περιοριστικών οικονομικών μέτρων, πράξεων που έχουν εκδοθεί δυνάμει της αρμοδιότητας που παρέχει στην Ένωση ο τίτλος V της Συνθήκης ΕΕ.

134 Κατά την άποψη αυτού του κράτους μέλους, στην περίπτωση κατά την οποία η επίτευξη του λειτουργικού αυτού σκοπού απαιτεί τη λήψη περιοριστικών οικονομικών μέτρων που υπερβαίνουν τα όρια των ειδικώς παρασχεθεισών στο Συμβούλιο εξουσιών με τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, επιβάλλεται προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ προς συμπλήρωση αυτών των εξουσιών.

135 Η Επιτροπή, δηλώνοντας ότι μετέβαλε άποψη, υποστηρίζει ότι τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ως εκ του γράμματός τους και της συνάφειας στην οποία εντάσσονται, αποτελούσαν, και μόνα τους, πρόσφορη και επαρκή νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού.

136 Συναφώς, η Επιτροπή προβάλλει, κατ' ουσίαν, τα ακόλουθα επιχειρήματα:

— το άρθρο 301 ΕΚ είναι διατυπωμένο κατά τρόπο αρκούντως ευρύ ώστε να καταλαμβάνει οικονομικές κυρώσεις εις βάρος ιδιωτών, εφόσον αυτοί βρίσκονται σε τρίτη χώρα ή έχουν άλλου είδους σύνδεσμο με τρίτη χώρα. Ο όρος «οικονομικές σχέσεις» περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Κάθε οικονομική κύρωση, έστω και αν στρέφεται κατά τρίτης χώρας, όπως η επιβολή εμπάργκο,

επηρεάζει άμεσα τους ιδιώτες και έμμεσα τη χώρα αυτή. Το γράμμα του άρθρου 301 ΕΚ, ιδίως ο όρος «μερική», δεν σημαίνει ότι ένα μέτρο περί μερικής μείωσης πρέπει να αφορά συγκεκριμένη τάξη της χώρας αυτής, όπως η κυβέρνησή της. Εφόσον παρέχει στην Κοινότητα τη δυνατότητα ολοκληρωτικής διακοπής των οικονομικών σχέσεων με όλες τις χώρες, πρέπει να θεωρηθεί ότι η διάταξη αυτή της παρέχει επίσης τη δυνατότητα να διακόπτει τις οικονομικές σχέσεις με ορισμένους ιδιώτες συγκεκριμένων χωρών·

- η χρησιμοποίηση παρόμοιων όρων στο άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στο άρθρο 301 ΕΚ υποδηλώνει τη σαφή βούληση των συντακτών της δεύτερης αυτής διατάξεως να παράσχουν στην Κοινότητα τη δυνατότητα εφαρμογής όλων εκείνων των μέτρων που αποφασίζει το Συμβούλιο Ασφαλείας και απαιτούν κοινοτική δράση·
- το άρθρο 301 ΕΚ καθιερώνει μια διαδικαστικής φύσεως δίοδο επικοινωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Ενώσεως, χωρίς όμως να αποβλέπει σε διεύρυνση ή σε περιορισμό του πεδίου των κοινοτικών αρμοδιοτήτων. Επομένως, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται τόσο ευρέως όσο και οι αντίστοιχες κοινοτικές αρμοδιότητες.

¹³⁷ Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα συγκεκριμένα μέτρα εντάσσονται στην κοινή εμπορική πολιτική, λαμβανομένων υπόψη των εμπορικών συνεπειών που έχουν μέτρα απαγορεύοντα τη διακίνηση κεφαλαίων, θα μπορούσε δε να θεωρηθεί ότι τα μέτρα αυτά συνιστούν διατάξεις εμπόστου στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, καθόσον απαγορεύουν τη ροή κεφαλαίων προς ιδιώτες εντός τρίτων χωρών.

¹³⁸ Η Επιτροπή υποστηρίζει, επίσης, ότι από το άρθρο 56, παράγραφοι 1 και 2, ΕΚ προκύπτει ότι η διακίνηση κεφαλαίων και η πραγματοποίηση πληρωμών μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών εμπίπτουν στην κοινοτική αρμοδιότητα, καθόσον τα

κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν κυρώσεις στον τομέα αυτόν παρά μόνον εντός του πλαισίου που τάσσει το άρθρο 60, παράγραφος 2, ΕΚ, και όχι εντός του πλαισίου του άρθρου 58, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΚ.

- 139 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί, για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού, το άρθρο 308 ΕΚ, εφόσον τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ παρέχουν εξουσία δράσεως. Τα άρθρα αυτά αποτελούν έρεισμα για τις κυριότερες ή πλέον σημαντικές ρυθμίσεις του κανονισμού αυτού, σε σχέση με τις οποίες άλλες ρυθμίσεις, όπως η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων προσώπων τα οποία είναι υπήκοοι κράτους μέλους της Ενώσεως, αλλά συνδέονται και με τρομοκρατική ομάδα της αλλοδαπής, είναι καθαρώς δευτερεύουσας σημασίας. Η Επιτροπή επικαλείται σχετικώς και μεταξύ άλλων, την απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-94/03, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2006, σ. I-1, σκέψη 35).
- 140 Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, πριν από την προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εφαρμογής των άρθρων της Συνθήκης ΕΚ περί κοινής εμπορικής πολιτικής και ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων και πληρωμών.
- 141 Έτι επικουρικότερον, υποστηρίζει ότι, αν κριθεί ότι το άρθρο 308 ΕΚ έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ως νομικό έρεισμα του προσβαλλομένου κανονισμού, τότε θα έπρεπε αυτό να αποτελέσει το μοναδικό νομικό έρεισμα, καθόσον χρησιμοποίηση αυτής της διατάξεως επιβάλλεται όταν η δράση της Κοινότητας είναι αναγκαία προς επίτευξη ενός από τους σκοπούς της, και όχι, όπως αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο, προς επίτευξη σκοπών της Συνθήκης ΕΕ, εν προκειμένω σκοπών της ΚΕΠΠΑ.
- 142 Εν προκειμένω, επρόκειτο για την επίτευξη του σκοπού που συνιστά η κοινή εμπορική πολιτική, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΚ, καθώς και του σκοπού που συνιστά η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, όπως σιωπηρώς προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΕΚ, σε συνδυασμό με τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, δηλαδή εκείνες του άρθρου 56 ΕΚ, περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων με τις τρίτες χώρες. Τα συγκεκριμένα μέτρα, εφόσον επηρεάζουν τις

εμπορικές σχέσεις, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι ελήφθησαν στο πλαίσιο επιδιώξεως σκοπών εξωτερικής πολιτικής, εμπίπτουν στο πεδίο των ως άνω κοινοτικών σκοπών.

¹⁴³ Ο Υ. Α. Kadi, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο της Ισπανίας αποκρούουν την άποψη που προέβαλε η Επιτροπή με τα ακόλουθα επιχειρήματα:

- πρόκειται για διασταλτική ερμηνεία των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ η οποία δεν λαμβάνει υπόψη της τη ριζικώς διαφορετική φύση των νέων «ευφών» κυρώσεων περί των οποίων πρόκειται εν προκειμένω, καθόσον αυτές δεν προϋποθέτουν πλέον κανένα σύνδεσμο με τρίτη χώρα, είναι δε ερμηνεία παρακινδυνευμένη, δεδομένου ότι τα άρθρα αυτά θεσπίστηκαν σε εποχή που οι κυρώσεις προϋπέθεταν έναν τέτοιο σύνδεσμο·
- αντιθέτως προς τις συγκεκριμένες ευφυείς κυρώσεις, ένα γενικευμένο εμπάργκο αφορά κυρίως την κυβέρνηση μιας τρίτης χώρας επί της οποίας το μέτρο αυτό ασκεί πίεση, εμμέσως δε μόνον τους επιχειρηματίες της οικείας χώρας, επομένως δε, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οποιαδήποτε κύρωση, περιλαμβανομένου του εμπάργκο, αφορά πρωτίστως τους ιδιώτες·
- αντιθέτως προς το άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το άρθρο 301 ΕΚ προβλέπει ειδικώς τη διακοπή των οικονομικών σχέσεων «με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες», ώστε να μην μπορεί να αντληθεί κάποιο επιχείρημα από την ομοιότητα της διατυπώσεως των δύο αυτών διατάξεων·
- το άρθρο 301 ΕΚ δεν αποτελεί απλή διαδικαστική διάταξη. Η διάταξη αυτή παρέχει νομικό έρεισμα και προβλέπει ειδική διαδικασία, παρέχει δε προφανώς καθ' ύλην αρμοδιότητα στην Κοινότητα·

— τα μέτρα που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν αφορούν τις εμπορικές σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εξυπηρετούν τον σκοπό της κοινής εμπορικής πολιτικής·

— το Πρωτοδικείο ορθώς αποφάνθηκε ότι τα μέτρα αυτά δεν αποσκοπούν στην αποτροπή κινδύνου παρεμβολής κωλυμάτων στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων, το δε άρθρο 60, παράγραφος 2, ΕΚ δεν μπορεί να αποτελέσει νομική βάση για τη λήψη περιοριστικών μέτρων κατά ιδιωτών ή οντοτήτων. Δεδομένου ότι η διάταξη αυτή αφορά αποκλειστικώς μέτρα εις βάρος τρίτων χωρών, τα συγκεκριμένα μέτρα μπορούσαν να ληφθούν μόνο στο πλαίσιο του άρθρου 58, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΚ.

¹⁴⁴ Η άποψη που επικουρικώς διατύπωσε η Επιτροπή αποκρούστηκε, επίσης, από τον Υ. Α. Καδί καθώς και από το Βασίλειο της Ισπανίας και τη Γαλλική Δημοκρατία.

¹⁴⁵ Δεν επιτρέπεται προσφυγή στα άρθρα 133 ΕΚ ή 57, παράγραφος 2, ΕΚ, εφόσον τα προβλεπόμενα από τον προσβαλλόμενο κανονισμό μέτρα δεν αφορούν τις εμπορικές σχέσεις με τρίτες χώρες και δεν εμπίπτουν στην έννοια της κυκλοφορίας κεφαλαίων, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 57, παράγραφος 2, ΕΚ.

¹⁴⁶ Δεν μπορεί, επίσης, να υποστηριχθεί ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός αποσκοπεί στην επίτευξη σκοπών της Κοινότητας, κατά την έννοια του άρθρου 308 ΕΚ. Πράγματι, ο σκοπός της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων αποκλείεται, εφόσον η εφαρμογή του μέτρου της δεσμεύσεως κεφαλαίων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός δεν προκαλεί κανέναν ευλογοφανή και σοβαρό κίνδυνο διαφοροποιήσεως μεταξύ των κρατών μελών. Δεν μπορεί, επίσης, να υποστηριχθεί ότι επιδιώκεται η επίτευξη του σκοπού της κοινής εμπορικής πολιτικής, καθόσον η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων ιδιώτη, ο οποίος δεν συνδέεται με την κυβέρνηση τρίτης χώρας, δεν αφορά τις εμπορικές συναλλαγές με μια τέτοια χώρα και δεν επιδιώκει την επίτευξη σκοπού εμπορικής πολιτικής.

- 147 Σε περίπτωση αποδοχής της απόψεώς της, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο, για λόγους ασφάλειας δικαίου και ορθής εφαρμογής των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, να κρίνει ότι παραμένουν σε ισχύ τα αποτελέσματα του προσβαλλομένου κανονισμού στο σύνολό του, δυνάμει του άρθρου 231 ΕΚ.
- 148 Για την ίδια περίπτωση, το Βασίλειο της Ισπανίας και η Γαλλική Δημοκρατία διατυπώνουν το ίδιο αίτημα.
- 149 Αντιθέτως, ο Υ. Α. Kadi αντιτίθεται στα αιτήματα αυτά, υποστηρίζοντας ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός συνεπάγεται σοβαρή προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να προβλεφθεί εξαίρεση υπέρ των προσώπων εκείνων τα οποία, όπως ο αναιρεσειών, έχουν ήδη ασκήσει προσφυγή κατά του κανονισμού αυτού.
- 150 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει, η Al Barakaat αιτιάται το Πρωτοδικείο, πρώτον, ότι έκρινε, στις σκέψεις 158 έως 170 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuφ και Al Barakaat, ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός μπορούσε να εκδοθεί με έρεισμα τα συνδυασμένα άρθρα 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ.
- 151 Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο, στις σκέψεις 160 και 164 της αποφάσεως αυτής, ότι τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ δεν αφορούν αποκλειστικώς την υλοποίηση μιας κοινοτικής επιδιώξεως, αλλά μπορούν, επίσης, να αφορούν την επίτευξη ενός από τους σκοπούς που ειδικώς τάσσει στην Ένωση το άρθρο 2 ΕΕ, δηλαδή την εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ.
- 152 Δεύτερον, η Al Barakaat αιτιάται το Πρωτοδικείο ότι, στις σκέψεις 112, 113, 115 και 116 της ίδιας αποφάσεως, έκρινε ότι οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε άτομα με σκοπό να επηρεαστούν οι οικονομικές σχέσεις με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες

καλύπτονται από τις διατάξεις των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, και ότι υπέρ της ερμηνείας αυτής συνηγορούν λόγοι εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας αλλά και ανθρωπιστικοί λόγοι.

- 153 Το Συμβούλιο αντιτάσσει ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 161 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat, ότι, λόγω της διόδου επικοινωνίας που διανοίγουν τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, οι κυρώσεις που επιβάλλονται βάσει αυτών των διατάξεων, κατόπιν της υιοθετήσεως κοινής θέσεως ή κοινής δράσεως στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ προβλέπουσας τη διακοπή ή τον περιορισμό των οικονομικών σχέσεων της Κοινότητας με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, αποσκοπούν στην επίτευξη του σκοπού της ΚΕΠΠΑ που επιδιώκουν οι πράξεις αυτές της Ενώσεως.
- 154 Το Συμβούλιο επισημαίνει, επίσης, ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δικαιολογείται η προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ ως συμπληρωματικής νομικής βάσεως του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον αποκλειστικός σκοπός του άρθρου αυτού είναι η επέκταση σε άτομα και οντότητες που δεν έχουν επαρκή σύνδεσμο με ορισμένη χώρα των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων που προβλέπουν τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ.
- 155 Τέλος, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι οι επικρίσεις που διατυπώνει η αναιρεσείουσα κατά της αποτελεσματικότητας και της αναλογικότητας των κυρώσεων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός δεν αφορούν το ζήτημα της ορθότητας της νομικής βάσεως του εν λόγω κανονισμού.
- 156 Όσον αφορά τη δεύτερη αυτή αιτίαση, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει, επίσης, ότι στερείται λυσιτέλειας στο πλαίσιο της ασκηθείσας από την Al Barakaat προσφυγής, καθόσον, σύμφωνα με το σημείο 1 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν απαιτείται να αποφανθεί επί της νομιμότητας του κανονισμού 467/2001.

157 Κατά τα λοιπά, τα επιχειρήματα που προέβησαν το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και η Επιτροπή είναι, ουσιαστικώς, όμοια με εκείνα που διατύπωσαν οι ίδιοι διάδικοι στο πλαίσιο της αναιρέσεως που άσκησε ο Y. A. Kadi.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

158 Όσον αφορά, πρώτον, τις αιτιάσεις που διατυπώνει η Al Barakaat κατά των σκέψεων 112, 113, 115 και 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat, διαπιστώνεται ότι οι σκέψεις αυτές αναφέρονται στη νομική βάση του κανονισμού 467/2001.

159 Ο κανονισμός αυτός, όμως, καταργήθηκε με τον προσβαλλόμενο κανονισμό και αντικαταστάθηκε από αυτόν. Εξάλλου, όπως επισήμανε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat, χωρίς αυτό να το αμφισβητήσει η Al Barakaat στην αίτησή της αναιρέσεως, η προσφυγή που αυτή είχε ασκήσει ενώπιον του Πρωτοδικείου, μετά την προσαρμογή στον προσβαλλόμενο κανονισμό των αιτημάτων και των λόγων που είχε προβάλει, είχε ως αποκλειστικό αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως του κανονισμού αυτού, καθόσον την αφορούσε.

160 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εν λόγω αιτιάσεις δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να οδηγήσουν σε αναίρεση αυτής της αποφάσεως και, κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθούν ως αλυσιτελώς προσβαλλόμενες.

161 Εν πάση περιπτώσει, οι σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat στις οποίες αναφέρονται οι αιτιάσεις αυτές και τις οποίες το Πρωτοδικείο χαρακτήρισε ως βάση της συλλογιστικής της σχετικής με το νομικό έρεισμα του προσβαλλομένου κανονισμού, επαναλαμβάνονται στα επόμενα σημεία του σκεπτικού τόσο της αποφάσεως αυτής όσο και της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και θα εξεταστούν στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των λόγων αναιρέσεως που αναφέρονται σ' αυτά τα σημεία του σκεπτικού.

- 162 Επομένως, πρέπει να εξεταστούν αυτές οι αιτιάσεις, καθόσον αφορούν το νομικό έρεισμα του κανονισμού 467/2001.
- 163 Επιβάλλεται, δεύτερον, να εξεταστεί το βάσιμο της απόψεως που υποστήριξε η Επιτροπή, κατά την οποία τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ως εκ του γράμματός τους και της συνάφειας στην οποία εντάσσονται, συνιστούν, και μόνα τους, πρόσφορη και επαρκή νομική βάση για την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού.
- 164 Η άποψη αυτή στρέφεται κατά των σκέψεων 92 έως 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 128 έως 133 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, στις οποίες το Πρωτοδικείο υιοθέτησε την αντίθετη άποψη.
- 165 Η άποψη αυτή πρέπει να απορριφθεί.
- 166 Πράγματι, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ιδίως των όρων «έναντι των οικείων τρίτων χωρών» και «με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες» που περιέχονται στα άρθρα αυτά, σκοπός των εν λόγω διατάξεων είναι η λήψη μέτρων εις βάρος τρίτων χωρών, που μπορούν να αφορούν τόσο την κυβέρνηση μιας τέτοιας χώρας όσο και τα άτομα και τις οντότητες που συνδέονται με την κυβέρνηση ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτήν.
- 167 Τα περιοριστικά, όμως, μέτρα που προβλέπει το ψήφισμα 1390 (2002), προς εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε ο προσβαλλόμενος κανονισμός, συνιστούν μέτρα χαρακτηριστικά από την έλλειψη οποιουδήποτε συνδέσμου με την κυβέρνηση μιας τρίτης χώρας. Πράγματι, κατόπιν της καταρρεύσεως του καθεστώτος των Ταλιμπάν, τα μέτρα αυτά στρέφονται απευθείας κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν, του δικτύου Αλ Κάιντα, καθώς και των συνδεομένων με αυτούς προσώπων και οντοτήτων που αναγράφονται στον ενοποιημένο κατάλογο. Επομένως, αυτά καθεαυτά, δεν εμπόουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ.

- 168 Ερμηνεία των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ υπό την έννοια που προτείνει η Επιτροπή, ότι δηλαδή αρκεί τα περιοριστικά αυτά μέτρα να αφορούν πρόσωπα ή οντότητες που βρίσκονται σε τρίτη χώρα ή συνδέονται κατ' άλλον τρόπο με αυτήν, θα προσέδιδε εξαιρετικά ευρύ περιεχόμενο στις διατάξεις αυτές, χωρίς να λαμβάνει ουδόλως υπόψη ότι κατά το γράμμα των διατάξεων αυτών τα λαμβανόμενα μέτρα πρέπει να στρέφονται κατά τρίτης χώρας.
- 169 Εξάλλου, κύριος σκοπός του προσβαλλομένου κανονισμού είναι η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας, ιδίως η αποκοπή των πηγών χρηματοδοτήσεώς της, με τη δέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων εκείνων των προσώπων ή οντοτήτων ως προς τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι εμπλέκονται σε σχετικές δραστηριότητες, και όχι ο επηρεασμός των οικονομικών σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και εκάστης των τρίτων χωρών εντός των οποίων βρίσκονται αυτά τα πρόσωπα ή οι οντότητες, αν βεβαίως είναι γνωστός ο τόπος της διαμονής τους.
- 170 Πράγματι, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπει το ψήφισμα 1390 (2002) και θέτει σε εφαρμογή ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορούν να θεωρηθούν ως μέτρα σκοπούντα στον περιορισμό των οικονομικών σχέσεων με κάθε μία από τις τρίτες αυτές χώρες, ούτε, βεβαίως, με ορισμένα κράτη μέλη της Κοινότητας, εντός των οποίων βρίσκονται πρόσωπα ή οντότητες το όνομα των οποίων περιλαμβάνεται στον ενοποιημένο κατάλογο του παραρτήματος I του εν λόγω κανονισμού.
- 171 Η υποστηριζόμενη από την Επιτροπή άποψη δεν μπορεί, επίσης, να στηριχθεί στη λέξη «μερική» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 301 ΕΚ.
- 172 Πράγματι, η λέξη αυτή αναφέρεται στον ενδεχόμενο περιορισμό του καθ' ύλην ή προσωπικού πεδίου εφαρμογής των μέτρων που ενδεχομένως λαμβάνονται στο πλαίσιο αυτής της διατάξεως. Δεν επηρεάζει, πάντως, τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των δυνητικών αποδεκτών των μέτρων αυτών και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να δικαιολογήσει επέκταση του πεδίου εφαρμογής τους ώστε να περιλάβουν αποδέκτες μη έχοντες κανένα σύνδεσμο με το καθεστώς μιας τρίτης χώρας και, ως εκ τούτου, μη εμπιπτοντες στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως.

- 173 Το επιχείρημα που αντλεί η Επιτροπή από την ομοιότητα των όρων που χρησιμοποιούνται στο άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στο άρθρο 301 ΕΚ, από την οποία συνάγει ότι η δεύτερη διάταξη παρέχει έρεισμα για την εφαρμογή, εκ μέρους της Κοινότητας, των μέτρων που λαμβάνει το Συμβούλιο Ασφαλείας και απαιτούν κοινοτική δράση, δεν μπορεί, επίσης, να γίνει δεκτό.
- 174 Πράγματι, το άρθρο 301 ΕΚ αφορά αποκλειστικώς τη διακοπή των οικονομικών σχέσεων «με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες», ενώ το άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών δεν περιλαμβάνει ανάλογη διατύπωση.
- 175 Ως προς άλλες πτυχές, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών δεν συμπίπτει, επίσης, με εκείνο του άρθρου 301 ΕΚ, δεδομένου ότι βάσει της πρώτης διατάξεως μπορούν να ληφθούν μέτρα διαφορετικά εκείνων που μπορούν να ληφθούν βάσει της δεύτερης, περιλαμβανομένων και μέτρων εντελώς διαφορετικής φύσεως από εκείνα που αποβλέπουν στη διακοπή ή τον περιορισμό των οικονομικών σχέσεων με τρίτες χώρες, όπως η διακοπή των διπλωματικών σχέσεων.
- 176 Το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο το άρθρο 301 ΕΚ δημιουργεί διαδικαστική δίοδο επικοινωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, οπότε η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται το ίδιο ευρέως με τις αντίστοιχες κοινοτικές αρμοδιότητες, δηλαδή τις σχετικές με την κοινή εμπορική πολιτική και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 177 Πράγματι, μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 301 ΕΚ μπορεί να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής και, κατ' επέκταση, την πρακτική αποτελεσματικότητα αυτής της διατάξεως, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτή, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα της, αφορά τη λήψη μέτρων επηρεαζόντων τις οικονομικές σχέσεις με τρίτες χώρες που μπορεί να είναι πολύ διαφορετικής φύσεως και τα οποία, κατά συνέπεια, δεν μπορούν, a priori, να περιοριστούν στους τομείς εκείνους που εμπίπτουν σε άλλες καθ' ύλην κοινοτικές αρμοδιότητες όπως αυτές του τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων.

- 178 Εξάλλου, μια τέτοια ερμηνεία, δεν μπορεί να στηριχθεί στο γράμμα του άρθρου 301 ΕΚ, καθόσον αυτό παρέχει στην Κοινότητα μια καθ' ύλην αρμοδιότητα καταρχήν αυτοτελή σε σχέση με τις άλλες κοινοτικές αρμοδιότητες.
- 179 Επιβάλλεται, τρίτον, να εξεταστεί η άποψη που επικουρικός προέβαλε η Επιτροπή, κατά την οποία, σε περίπτωση που κριθεί ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορούσε να εκδοθεί επί τη βάση και μόνον των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ούτε το άρθρο 308 ΕΚ, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, μόνον όταν ουδεμία άλλη διάταξη της Συνθήκης ΕΚ παρέχει την απαιτούμενη για την έκδοση της οικείας πράξεως αρμοδιότητα. Τα περιοριστικά, όμως, μέτρα που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός εμπίπτουν στην εξουσία δράσεως της Κοινότητας, ιδίως στις αρμοδιότητές της στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής και της κινήσεως κεφαλαίων και πληρωμών.
- 180 Συναφώς, το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 136 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι ουδεμία διάταξη της Συνθήκης ΕΚ προβλέπει τη λήψη μέτρων, όπως αυτά που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, σκοπούντων στην καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας και, ειδικότερα, στην επιβολή οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, εις βάρος ατόμων ή οντοτήτων κατά των οποίων υπάρχουν υπόνοιες ότι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της διεθνούς τρομοκρατίας, χωρίς να υφίσταται κάποιος σύνδεσμος με το έδαφος ή το καθεστώς τρίτης χώρας. Συνεπώς, η πρώτη αυτή προϋπόθεση συντρέχει εν προκειμένω.
- 181 Το συμπέρασμα αυτό πρέπει να γίνει δεκτό.
- 182 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιλογή της νομικής βάσεως μιας κοινοτικής πράξεως πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία επιδεχόμενα δικαστικό έλεγχο, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται, ιδίως, ο σκοπός και το περιεχόμενο της πράξεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2007, C-440/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-9097, σκέψη 61 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 183 Αφενός, μια κοινοτική πράξη εμπίπτει στην προβλεπόμενη από το άρθρο 133 ΕΚ αρμοδιότητα στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής μόνον αν αφορά τις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές και έχει άμεσες και ενεστώσες συνέπειες επί του εμπορίου ή των συναλλαγών που αφορούν τα οικεία προϊόντα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Μαΐου 2005, C-347/03, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia και ERSA, Συλλογή 2005, σ. I-3785, σκέψη 75 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 184 Ουσιώδης σκοπός και αντικείμενο του προσβαλλομένου κανονισμού, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 169 της παρούσας αποφάσεως, είναι η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας, προς τούτο δε προβλέπεται ένα σύνολο περιοριστικών μέτρων οικονομικής και χρηματοπιστωτικής φύσεως, όπως η δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, εις βάρος ατόμων και οντοτήτων κατά των οποίων υπάρχουν υπόνοιες ότι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της διεθνούς τρομοκρατίας.
- 185 Λαμβανομένων υπόψη αυτού του σκοπού και του περιεχομένου του, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο κανονισμός αυτός αφορά ειδικώς τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις επιδιώκοντας, κυρίως, την ανάπτυξη, τη διευκόλυνση ή τη ρύθμιση των εμπορικών συναλλαγών.
- 186 Επίσης, μολοντί ο κανονισμός αυτός επηρεάζει ασφαλώς το εμπόριο και τις διεθνείς συναλλαγές, προφανώς ο σκοπός του δεν είναι η απευθείας και άμεση δημιουργία αποτελεσμάτων σ' αυτόν τον τομέα.
- 187 Επομένως, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορούσε να έχει ως έρεισμα την κοινοτική αρμοδιότητα στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής.
- 188 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, ο προσβαλλόμενος κανονισμός, καθόσον απαγορεύει τη μεταφορά οικονομικών πόρων προς ιδιώτες εντός τρίτων χωρών, εμπίπτει

στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ περί ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων και πληρωμών.

- 189 Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 190 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 57, παράγραφος 2, ΕΚ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν εμπίπτουν σε μία από τις δύο κατηγορίες μέτρων που απαριθμούνται στη διάταξη αυτή.
- 191 Όσον αφορά, ακολούθως, το άρθρο 60, παράγραφος 1, ΕΚ, ούτε αυτό μπορεί να αποτελέσει έρεισμα του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον το πεδίο εφαρμογής του προσδιορίζεται από εκείνο του άρθρου 301 ΕΚ.
- 192 Όπως, όμως, κρίθηκε στη σκέψη 167 της παρούσας αποφάσεως, η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται στη λήψη περιοριστικών μέτρων όπως αυτά περί των οποίων πρόκειται, χαρακτηριζομένων από την έλλειψη οιασδήποτε συνδέσμου με την κυβέρνηση μιας τρίτης χώρας.
- 193 Όσον αφορά, τέλος, το άρθρο 60, παράγραφος 2, ΕΚ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διάταξη αυτή δεν θεμελιώνει μια προς τούτο κοινοτική αρμοδιότητα, καθόσον περιορίζεται να παράσχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να λαμβάνουν, για ορισμένους εξαιρετικούς λόγους, μονομερή μέτρα κατά τρίτων χωρών που αφορούν την κίνηση κεφαλαίων και πληρωμών, υπό την επιφύλαξη της εξουσίας του Συμβουλίου να ζητήσει από κράτος μέλος την τροποποίηση ή την άρση τέτοιων μέτρων.

- 194 Πρέπει, τέταρτον, να εξεταστούν οι αιτιάσεις που διατυπώνει ο Υ. Α. Kadi, με το δεύτερο και τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, κατά των σκέψεων 122 έως 135 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, και η Al Barakaat κατά των σκέψεων 158 έως 170 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, όπως και οι επικρίσεις που διατυπώνει η Επιτροπή κατά των ιδίων ως άνω σκέψεων των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.
- 195 Με τις σκέψεις αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός μπορούσε να στηριχθεί στα συνδυασμένα άρθρα 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ, με το σκεπτικό ότι, λόγω της δημιουργηθείσας ειδικής διόδου επικοινωνίας μεταξύ των δράσεων της Κοινότητας που συνίστανται στην επιβολή οικονομικών κυρώσεων δυνάμει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, αφενός, και των σκοπών της Συνθήκης ΕΕ στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, αφετέρου, δικαιολογείται προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ, στις ειδικές περιστάσεις στις οποίες αναφέρονται τα δύο πρώτα άρθρα, προς επίτευξη αυτών των σκοπών, εν προκειμένω δε, του σκοπού της ΚΕΠΠΑ που επιδιώκει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, δηλαδή της καταστολής της διεθνούς τρομοκρατίας και της περικοπής των πηγών χρηματοδοτήσεώς της.
- 196 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις βαρύνονται, πράγματι, με πλάνη περί το δίκαιο.
- 197 Μολονότι είναι ακριβής η επισήμανση του Πρωτοδικείου ότι υφίσταται μία δίοδος επικοινωνίας μεταξύ των δράσεων της Κοινότητας που συνίσταται στην επιβολή οικονομικών μέτρων δυνάμει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, και των σκοπών της Συνθήκης ΕΕ στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, δηλαδή της ΚΕΠΠΑ, εντούτοις ούτε στο γράμμα των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ ούτε στην οικονομία της Συνθήκης αυτής μπορεί να στηριχθεί η άποψη ότι η δίοδος αυτή υφίσταται και ως προς άλλες διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, ιδίως ως προς το άρθρο 308 ΕΚ.
- 198 Ειδικότερα, όσον αφορά το άρθρο 308 ΕΚ, αν γινόταν δεκτή η άποψη του Πρωτοδικείου, η διάταξη αυτή θα καθιστούσε δυνατή, στο ειδικότερο πλαίσιο των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, την έκδοση κοινοτικών πράξεων που δεν θα απέβλεπαν στην υλοποίηση ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, αλλά ενός από τους σκοπούς της

Συνθήκης ΕΕ στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, στους οποίους περιλαμβάνεται η ΚΕΠΠΑ.

- 199 Μια τέτοια αντίληψη, όμως, έρχεται σε αντίθεση με το ίδιο το γράμμα του άρθρου 308 ΕΚ.
- 200 Πράγματι, η εφαρμογή αυτής της διατάξεως προϋποθέτει, αφενός, ότι η σχεδιαζόμενη δράση αφορά τη «λειτουργία της κοινής αγοράς» και, αφετέρου, αποσκοπεί στην επίτευξη «ενός από τους στόχους της Κοινότητας».
- 201 Στο περιεχόμενο, όμως, της δεύτερης αυτής έννοιας, ακριβώς λόγω της σαφούς και επακριβούς διατυπώσεώς της, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνονται σκοποί της ΚΕΠΠΑ.
- 202 Η συνύπαρξη της Ενώσεως και της Κοινότητας ως ολοκληρωμένων μεν αλλά διακριτών μεταξύ τους νομικών τάξεων, το σύστημα συνταγματικής διαρθρώσεως σε πυλώνες που επέλεξαν οι συντάκτες των ισχυουσών σήμερα συνθηκών, που ορθώς επισήμανε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 156 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, συνιστούν συνταγματικής τάξεως λόγους αντιτιθέμενους στην επέκταση της διόδου επικοινωνίας ως προς άρθρα της Συνθήκης ΕΚ πέραν εκείνων προς τα οποία αυτή ρητώς διασυνδέει.
- 203 Δεδομένου, επίσης, ότι το άρθρο 308 ΕΚ αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο μιας θεσμικής οργανώσεως στηριζομένης στην αρχή των κατ' απονομήν αρμοδιοτήτων, δεν μπορεί να στηριχθεί επ' αυτού διεύρυνση του τομέα των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας πέραν του γενικού πλαισίου που απορρέει από το σύνολο των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, ειδικότερα δε από τις διατάξεις που καθορίζουν την αποστολή και τη δράση της Κοινότητας (προαναφερθείσα γνωμοδότηση 2/94, σκέψη 30).

- 204 Ομοίως το άρθρο 3 ΕΕ, στο οποίο αναφέρεται το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 126 έως 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 162 έως 164 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ειδικότερα το δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού, δεν μπορεί να στηρίξει διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας πέραν των σκοπών της Κοινότητας.
- 205 Οι συνέπειες αυτής της πλάνης περί το δίκαιο επί του κύρους των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων θα εξεταστεί κατωτέρω, μετά την εκτίμηση των λοιπών αιτιάσεων που διατυπώθηκαν κατά των σημείων εκείνων των εν λόγω αποφάσεων που αναφέρονται στη δυνατότητα να περιληφθεί το άρθρο 308 ΕΚ στη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού σε συνδυασμό με τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ.
- 206 Οι λοιπές αυτές αιτιάσεις μπορούν να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες.
- 207 Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει, ιδίως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως του Υ. Α. Kadi, με το οποίο αυτός προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο δεχόμενο ότι το άρθρο 308 ΕΚ μπορούσε να συμπληρώσει τη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού που αποτέλεσαν τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ. Τα δύο, όμως, αυτά άρθρα δεν μπορούσαν να αποτελέσουν την, έστω μερική, βάση του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον, σύμφωνα με την ερμηνεία του ίδιου του Πρωτοδικείου, μέτρα κατά προσώπων ή οντοτήτων που δεν έχουν κανένα σύνδεσμο με την κυβέρνηση τρίτης χώρας, μοναδικών αποδεκτών του προσβαλλομένου κανονισμού, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω άρθρων.
- 208 Η αιτίαση αυτή συμπλέει προς εκείνη που διατύπωσε η Επιτροπή, κατά την οποία, αν κρινόταν ότι επιτρέπεται προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ, το άρθρο αυτό θα έπρεπε να αποτελέσει μόνο του τη νομική βάση και όχι σε συνδυασμό με τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ.

- 209 Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις αιτιάσεις της Επιτροπής κατά των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 116 και 121 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Kadı και στις σκέψεις 152 και 157 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως Yusuf και Al Barakaat, ότι δηλαδή, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 308 ΕΚ, ο σκοπός του προσβαλλομένου κανονισμού, δηλαδή, κατά το Πρωτοδικείο, η καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας και, ειδικότερα, η επιβολή οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, εις βάρος ατόμων και οντοτήτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της διεθνούς τρομοκρατίας, δεν μπορεί να συναρτηθεί με έναν από τους σκοπούς που η Συνθήκη ΕΚ τάσσει στην Κοινότητα.
- 210 Η Επιτροπή υποστηρίζει, σχετικώς, ότι τα μέτρα εφαρμογής που επιβάλλει ο προσβαλλόμενος κανονισμός στον τομέα των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων εμπίπτουν, ως εκ της φύσεώς τους, στους σκοπούς της Κοινότητας, δηλαδή, αφενός, στην κοινή εμπορική πολιτική και, αφετέρου, στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων.
- 211 Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία αιτιάσεων, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 308 ΕΚ αποβλέπει στην κάλυψη του κενού εξουσιών δράσεως, ρητώς ή σιωπηρώς ανατεθεισών στα κοινοτικά όργανα με ειδικές διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, εφόσον, τέτοιες εξουσίες κρίνονται αναγκαίες προκειμένου η Κοινότητα να μπορέσει να ασκήσει τα καθήκοντά της προς επίτευξη ενός από τους σκοπούς που τάσσει η Συνθήκη (προαναφερθείσα γνωμοδότηση 2/94, σκέψη 29).
- 212 Ορθώς, όμως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το άρθρο 308 ΕΚ μπορούσε να περιληφθεί, μαζί με τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, στη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού.
- 213 Πράγματι, ο κανονισμός αυτός, καθόσον επιβάλλει περιοριστικά μέτρα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής φύσεως, προφανώς εμπίπτει στο *ratione materiae* πεδίο εφαρμογής των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ.

- 214 Κατά το μέτρο αυτό, η συμπερίληψη των άρθρων αυτών στη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού ήταν δικαιολογημένη.
- 215 Εξάλλου, οι διατάξεις αυτές αποτελούν προέκταση μιας πρακτικής η οποία, πριν από την προσθήκη των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, στηριζόταν στο άρθρο 113 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 133 ΕΚ) (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-70/94, Werner, Συλλογή 1995, σ. I-3189, σκέψεις 8 έως 10, και της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-124/95, Centro-Com, Συλλογή 1997, σ. I-81, σκέψεις 28 και 29), και η οποία συνίστατο στην ανάθεση στην Κοινότητα της εφαρμογής δράσεων που είχαν αποφασιστεί στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας και περιελάμβαναν την επιβολή περιοριστικών μέτρων οικονομικής φύσεως εις βάρος τρίτων χωρών.
- 216 Επειδή, πάντως, τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ δεν παρέχουν ρητώς ή σιωπηρώς εξουσία δράσεως προς επιβολή τέτοιων μέτρων σε αποδέκτες μη έχοντες σύνδεσμο με την κυβέρνηση τρίτης χώρας, όπως αυτά που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, αυτή η έλλειψη εξουσίας, οφειλόμενη στον περιορισμό του *ratione personae* πεδίου εφαρμογής των διατάξεων αυτών, μπορεί να καλυφθεί με προσφυγή στο άρθρο 308 ΕΚ, χρησιμοποιούμενο ως νομική βάση του κανονισμού αυτού μαζί με τα δύο πρώτα άρθρα που συνιστούν έρεισμα της πράξεως αυτής ως προς τις ουσιαστικές της ρυθμίσεις, εφόσον, όμως, συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 308 ΕΚ.
- 217 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες οι αιτιάσεις που συναποτελούν την πρώτη από τις προαναφερθείσες κατηγορίες.
- 218 Όσον αφορά τις λοιπές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 308 ΕΚ, πρέπει, στη συνέχεια, να εξεταστεί η δεύτερη από τις προαναφερθείσες κατηγορίες αιτιάσεων.

- 219 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, καίτοι η κοινή θέση 2002/402, προς εφαρμογήν της οποίας εκδόθηκε ο προσβαλλόμενος κανονισμός, έχει ως σκοπό την καταστολή της διεθνούς τρομοκρατίας, σκοπό εμπίπτοντα στην ΚΕΠΠΑ, εντούτοις, ο κανονισμός αυτός πρέπει να θεωρηθεί ως προβλέπων μέτρο εκτελέσεως συνιστάμενο στην επιβολή οικονομικών και χρηματοπιστωτικών κυρώσεων.
- 220 Ο σκοπός αυτός, όμως, περιλαμβάνεται στους σκοπούς της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 308 ΕΚ, ειδικότερα δε στους σκοπούς που αφορούν την κοινή εμπορική πολιτική και την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων.
- 221 Το Ηνωμένο Βασίλειο φρονεί ότι ο εμφανής σκοπός του προσβαλλομένου κανονισμού, καθαρώς πρακτικής φύσεως, η επιβολή δηλαδή περιοριστικών οικονομικών μέτρων, πρέπει να διαχωριστεί από τον λανθάνοντα σκοπό του, ο οποίος εμπίπτει στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, την εμπέδωση δηλαδή της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Ο ως άνω σκοπός συμβάλλει στην επίτευξη του λανθάνοντος κοινοτικού σκοπού των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, που είναι η δημιουργία των πρακτικών προϋποθέσεων για την εφαρμογή, αποκλειστικώς μέσω της επιβολής περιοριστικών οικονομικών μέτρων, πράξεων εκδιδομένων στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ.
- 222 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι ο επιδιωκόμενος με τον προσβαλλόμενο κανονισμό σκοπός είναι ή άμεση παρεμπόδιση της υπαγωγής στην εξουσία διαθέσεως ατόμων συνδεόμενων με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν κάθε είδους οικονομικών πόρων, προκειμένου να περικοπούν οι πηγές χρηματοδοτήσεως τρομοκρατικών δραστηριοτήτων (απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2007, C-117/06, Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, Συλλογή 2007, σ. I-8361, σκέψη 63).
- 223 Αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 152 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να συναρτηθεί με τους σκοπούς που η Συνθήκη ΕΚ έχει τάξει στην Κοινότητα. Επομένως, οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις βαρύνονται με πλάνη περί το δίκαιο και ως προς σημείο αυτό.

- 224 Επιβάλλεται, σχετικώς, να υπομνησθεί ότι, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 203 της παρούσας αποφάσεως, εφόσον αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο ενός συστήματος θεσμικής οργανώσεως που στηρίζεται στην αρχή των κατ' απονομή αρμοδιοτήτων, το άρθρο 308 ΕΚ δεν μπορεί να αποτελέσει βάση προς διεύρυνση του τομέα αρμοδιοτήτων της Κοινότητας πέραν του γενικού πλαισίου που προκύπτει από το σύνολο των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ.
- 225 Ο σκοπός, όμως, που επιδιώκει ο προσβαλλόμενος κανονισμός μπορεί να συναρτηθεί με έναν από τους σκοπούς της Κοινότητας, κατά την έννοια του άρθρου 308 ΕΚ, ώστε η έκδοση αυτού του κανονισμού να μην συνεπάγεται υπέρβαση του τομέα των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας, όπως αυτός προκύπτει από το γενικό πλαίσιο που τάσσουν οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ στο σύνολό τους.
- 226 Πράγματι, τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, καθόσον προβλέπουν κοινοτική αρμοδιότητα προς επιβολή περιοριστικών μέτρων οικονομικής φύσεως προκειμένου να τεθούν σε εφαρμογή δράσεις που έχουν αποφασιστεί στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, αποτελούν έκφραση ενός σιωπηρού και λανθάνοντος σκοπού, της παροχής δηλαδή της δυνατότητας λήψεως τέτοιων μέτρων διά της αποτελεσματικής χρησιμοποίησεως μιας κοινοτικής νομοθετικής δυνατότητας.
- 227 Ο σκοπός αυτός μπορεί να θεωρηθεί ως σκοπός της Κοινότητας, κατά την έννοια του άρθρου 308 ΕΚ.
- 228 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύει το άρθρο 60, παράγραφος 2, ΕΚ. Πράγματι, καίτοι το πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου προβλέπει μια αυστηρώς οριοθετημένη αρμοδιότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν μονομερώς μέτρα εις βάρος τρίτης χώρας στον τομέα της κινήσεως κεφαλαίων και πληρωμών, εντούτοις η αρμοδιότητα αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί, κατά το ίδιο αυτό εδάφιο, παρά μόνον εφόσον δεν έχουν ληφθεί κοινοτικά μέτρα δυνάμει της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου.

- 229 Η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων οικονομικής φύσεως που αποφασίστηκαν στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, μέσω της χρησιμοποίησης μιας κοινοτικής νομοθετικής δυνατότητας, δεν υπερβαίνει το γενικό πλαίσιο που προκύπτει από το σύνολο των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, εφόσον τα μέτρα αυτά, ως εκ της φύσεώς τους, έχουν σύνδεσμο και με την κοινή αγορά, σύνδεσμο ο οποίος αποτελεί μια άλλη προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 308 ΕΚ, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 200 της παρούσας αποφάσεως.
- 230 Πράγματι, αν οικονομικά και χρηματοπιστωτικά μέτρα όπως αυτά που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, συνιστάμενα σε δέσμευση, κατ' αρχήν γενικευμένα, όλων των κεφαλαίων και λοιπών οικονομικών πόρων των προσώπων κατά των οποίων στρέφονται, μπορούσαν να επιβληθούν μονομερώς από κάθε κράτος μέλος, η διασπορά τέτοιων εθνικών μέτρων θα μπορούσε να επηρεάσει τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Ειδικότερα, τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να επηρεάσουν το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο, ιδίως όσον αφορά την κυκλοφορία κεφαλαίων και πληρωμών, καθώς και την εκ μέρους των επιχειρηματιών άσκηση του δικαιώματος εγκαταστάσεως. Θα μπορούσαν, επίσης, να προκύψουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, στο μέτρο που ενδεχόμενες διαφορές μεταξύ των μέτρων που μονομερώς θα ελάμβαναν τα κράτη μέλη θα μπορούσε να ευνοήσει από πλευράς ανταγωνισμού ορισμένους επιχειρηματίες, χωρίς αυτά τα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα να δικαιολογούνται για οικονομικούς λόγους.
- 231 Η εκ μέρους του Συμβουλίου επισήμανση, στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προσβαλλομένου κανονισμού, ότι επιβάλλεται η λήψη κοινοτικών νομοθετικών μέτρων «κυρίως για να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού» είναι, από της απόψεως αυτής, ιδιαίτερης βαρύτητας.
- 232 Στο στάδιο αυτό πρέπει να εξεταστούν οι συνέπειες αυτών των πλανών περί το δίκαιο, που διαπιστώθηκαν στις σκέψεις 196 και 223 της παρούσας αποφάσεως, επί του κύρους των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.
- 233 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, αν το σκεπτικό μιας αποφάσεως του Πρωτοδικείου ενέχει παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, αλλά το διατακτικό της είναι βάσιμο για άλλους νομικούς λόγους, η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-167/04 P, JCB

Service κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8935, σκέψη 186 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

²³⁴ Διαπιστώνεται, όμως, ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 135 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 158 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ως προς τη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού, δηλαδή ότι το Συμβούλιο είχε την αρμοδιότητα να εκδώσει τον κανονισμό αυτό με έρεισμα τον συνδυασμό των άρθρων 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ, είναι βάσιμο για άλλους νομικούς λόγους.

²³⁵ Πράγματι, μολοντί στις σκέψεις 196 έως 204 της παρούσας αποφάσεως κρίθηκε ότι η συμπερίληψη του άρθρου 308 ΕΚ στη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι η πράξη αυτή απέβλεπε στην επίτευξη σκοπού εμπύπτοντος στην ΚΕΠΠΑ, εντούτοις, το άρθρο αυτό μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως έρεισμα του εν λόγω κανονισμού εφόσον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 225 έως 231 της παρούσας αποφάσεως, ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι ο εν λόγω κανονισμός επιδιώκει την επίτευξη σκοπού της Κοινότητας και εφόσον συνδέεται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς, κατά την έννοια του άρθρου 308 ΕΚ. Εξάλλου, η συμπερίληψη αυτού του άρθρου στη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού παρέσχε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη δυνατότητα να μετάσχει στη διαδικασία διαμορφώσεως της αποφάσεως της σχετικής με τα συγκεκριμένα αυτά μέτρα, τα οποία στρέφονται ειδικώς κατά ιδιωτών, ενώ στο πλαίσιο των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ δεν προβλέπεται σύμπραξη του εν λόγω οργάνου.

²³⁶ Επομένως, οι λόγοι αναιρέσεως που στρέφονται κατά των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων επειδή, με τις αποφάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα άρθρα 60 ΕΚ, 301 ΕΚ και 308 ΕΚ συνιστούν τη νομική βάση του προσβαλλομένου κανονισμού πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους ως αβάσιμοι.

Επί του λόγου του σχετικού με την παράβαση του άρθρου 249 ΕΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 237 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει, η Al Barakaat αιτιάζεται το Πρωτοδικείο ότι στη σκέψη 188 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat έκρινε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός ανταποκρίνεται στην κατά το άρθρο 249 ΕΚ απαίτηση να είναι γενικής ισχύος, καθόσον απευθύνεται γενικώς και αορίστως σε όλα τα πρόσωπα που ενδέχεται να έχουν στην κατοχή τους κεφάλαια ανήκοντα σε ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που κατονομάζονται στο παράρτημα αυτού του κανονισμού.
- 238 Η Al Barakaat υποστηρίζει ότι «είναι εσφαλμένο να μη θεωρείται αποδέκτης της οικείας πράξεως το πρόσωπο του οποίου δεσμεύονται τα κεφάλαια, καθόσον η εκτέλεση της αποφάσεως ευλόγως πρέπει να στηριχθεί επί νομοθετικού μέτρου στρεφόμενου κατά εκείνου ο οποίος έχει στην κατοχή του τους δεσμευόμενους πόρους».
- 239 Εξάλλου, είναι αντιφατικό να τονίζεται, αφενός, στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι πρόκειται για περιοριστικά μέτρα ευθέως πλήττοντα άτομα ή οργανώσεις και, αφετέρου, στη σκέψη 188 της ίδιας αποφάσεως, ότι τα μέτρα αυτά δεν αφορούν τα εν λόγω άτομα ή οργανώσεις, αλλά αποτελούν ένα είδος εκτελεστικών διατάξεων απευθυνομένων σε άλλα πρόσωπα.
- 240 Το Βασίλειο της Ισπανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφωνούν, ουσιαστικώς, με τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 241 Το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε, στις σκέψεις 184 έως 188 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat, ότι το γεγονός ότι τα πρόσωπα και οι οντότητες που αποτελούν αντικείμενο των περιοριστικών μέτρων που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός ορίζονται ονομαστικώς στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού, ώστε να εμφανίζεται ότι ο κανονισμός τα αφορά άμεσα και ατομικά κατά την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, δεν σημαίνει ότι η πράξη αυτή δεν είναι γενικής ισχύος κατά την έννοια του άρθρου 249, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ και ότι δεν πρέπει να χαρακτηριστεί ως κανονισμός.
- 242 Πράγματι, μολονότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός επιβάλλει περιοριστικά μέτρα εις βάρος προσώπων και οντοτήτων τα ονόματα των οποίων περιλαμβάνονται στον εξαντλητικό κατάλογο που συνιστά το παράρτημα Ι αυτού του κανονισμού, ο οποίος μάλιστα τακτικώς τροποποιείται διά της απαλείψεως ή της προσθήκης ονομάτων, ώστε να προσαρμόζεται προς τον ενοποιημένο κατάλογο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποδέκτες αυτού του κανονισμού ορίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο.
- 243 Ο προσβαλλόμενος κανονισμός, όπως και το ψήφισμα 1390 (2002) προς εφαρμογήν του οποίου εκδόθηκε, επιβάλλει απαγόρευση, διατυπωμένη κατά τρόπο ιδιαιτέρως γενικό, να τίθενται στη διάθεση των εν λόγω προσώπων ή οντοτήτων κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, σκέψεις 50 έως 55).
- 244 Όπως, όμως, ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 186 και 188 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuif και Al Barakaat, η απαγόρευση αυτή απευθύνεται σε όλους εκείνους που ενδέχεται να έχουν στην κατοχή τους τέτοια κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους.
- 245 Προς τούτο η απαγόρευση αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπως εκείνη επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, η οποία αφορούσε το ζήτημα αν ο προσβαλλόμενος κανονισμός απέκλειε τη

δυνατότητα οριστικής μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο της μεταβιβάσεως κυριότητας επί ακινήτου, κατόπιν της συνάψεως συμβάσεως πώλησεως, στην περίπτωση κατά την οποία ένας εκ των αγοραστών είναι φυσικό πρόσωπο το όνομα του οποίου περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι αυτού του κανονισμού.

246 Πράγματι, στη σκέψη 60 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι πράξη όπως η εν λόγω μεταγραφή απαγορεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, του προσβαλλομένου κανονισμού, στο μέτρο που συνεπάγεται την υπαγωγή οικονομικών πόρων στην εξουσία διαθέσεως προσώπου εγγεγραμμένου στον κατάλογο αυτό, παρέχοντάς του τη δυνατότητα πορισμού κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών.

247 Βάσει των ανωτέρω, ο λόγος αναιρέσεως που προέβαλε η Al Barakaat και ο οποίος αντλείται από παράβαση του άρθρου 249 ΕΚ πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί των λόγων αναιρέσεων των σχετικών με την προσβολή ορισμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων

Επί των αιτιάσεων που αφορούν τις προκαταρκτικές σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων τις σχετικές με τα όρια του ελέγχου εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή, όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, και την εσωτερική νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού

248 Με το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Kadi, καθόσον αποφαίνεται, αφενός, επί των σχέσεων μεταξύ ΟΗΕ και των Μελών αυτού του οργανισμού και, αφετέρου, επί του τρόπου εφαρμογής των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την ερμηνεία των σχετικών αρχών του διεθνούς δικαίου, εκ της οποίας πηγάζουν άλλες πλάνες περί το δίκαιο αναφορικά με την εκτί-

μηση των λόγων που αντλούνται από την προσβολή ορισμένων ειδικών θεμελιωδών δικαιωμάτων του αναιρεσείοντος.

- 249 Το σκέλος αυτό περιλαμβάνει πέντε αιτιάσεις.
- 250 Με την πρώτη αιτίαση, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι, στις σκέψεις 183 και 184 της εν λόγω αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο συγχέοντας το ζήτημα της υπεροχής των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, που καθιερώνεται με το άρθρο 103 του Χάρτη αυτού, με το συμφυές αλλά διακεκριμένο ζήτημα του δεσμευτικού αποτελέσματος των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 25 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- 251 Με τη δεύτερη αιτίαση, ο Υ. Α. Kadi προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο δεχόμενο, στις σκέψεις 217 έως 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, ότι, ακριβώς όπως συμβαίνει με τις συμβατικές υποχρεώσεις, τα ψηφίσματα που εκδίδονται δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υπεισέρχονται αυτομάτως στη σφαίρα του δικαίου και της αρμοδιότητας των Μελών του ΟΗΕ.
- 252 Με την τρίτη αιτίασή του, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο, στις σκέψεις 212 έως 225 καθώς και 283 και 284 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi, ότι δεν είχε καμία αρμοδιότητα να ελέγξει τη νομιμότητα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας που εκδόθηκαν δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- 253 Με την τέταρτη αιτίαση, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι η συλλογιστική που ανέπτυξε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 225 έως 232 της αποφάσεως αυτής αναφορικά με το *jus cogens* περιέχει μια σημαντική αντίφαση, καθόσον, αν πράγματι ισχύει, η αρχή κατά την οποία τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν μπορούν να αποτελέσουν

αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και απολαμβάνουν επομένως μιας δικαστικής ασυλίας, θα έπρεπε να εφαρμόζεται γενικώς, χωρίς δηλαδή να εξαιρούνται αυτής της αρχής τα ζητήματα που αφορούν το *jus cogens*.

254 Με την πέμπτη αιτίαση, ο Υ. Α. Kadi υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν έχει εγκαθιδρύσει ανεξάρτητο διεθνές δικαιοδοτικό όργανο επιφορτισμένο να αποφαινεται, από νομικής και πραγματικής απόψεως, επί των προσφυγών κατά των ατομικών αποφάσεων που λαμβάνει η επιτροπή κυρώσεων δεν συνεπάγεται ούτε ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν καμία νομική δυνατότητα, διά της λήψεως ευλόγων μέτρων, να βελτιώσουν τις συνθήκες διαπιστώσεως των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων στηρίζεται η επιβολή κυρώσεων και η ταυτοποίηση των προσώπων επί των οποίων αυτές επιβάλλονται ούτε ότι τους απαγορεύεται να θεσπίσουν κατάλληλο μέσο παροχής ενδίκου προστασίας κάνοντας χρήση του περιθωρίου ανοχής που έχουν στο πλαίσιο εκτέλεσεως των υποχρεώσεων τους.

255 Με το υπόμνημα απαντήσεως, επικαλούμενος στην προαναφερθείσα απόφαση *Bosphorus*, ο Υ. Α. Kadi υποστήριξε επίσης ότι το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει να τίθενται όλα τα κοινοτικά νομοθετικά μέτρα υπό τον δικαστικό έλεγχο του Δικαστηρίου, ο οποίος περιλαμβάνει επίσης τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, έστω και αν ένα συγκεκριμένο μέτρο ελήφθη κατόπιν πράξεως του διεθνούς δικαίου, όπως ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

256 Εφόσον το δίκαιο των Ηνωμένων Εθνών δεν παρέχει αποτελεσματική προστασία σε όσους προβάλλουν προσβολή θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, επιβάλλεται να υπόκεινται σε έλεγχο οι πράξεις που εκδίδει η Κοινότητα προς εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Κατά την άποψη του Υ. Α. Kadi, η διαδικασία επανεξετάσεως ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων, στηριζόμενη στη διπλωματική προστασία, δεν διασφαλίζει προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισοδύναμη προς εκείνη που διασφαλίζει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), κατά τα όσα υπογράμμισε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην απόφασή του επί της υποθέσεως *Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi (Bosphorus Airways)* κατά Ιρλανδίας της 30ής Ιουνίου 2005 (*Recueil des arrêts et décisions* 2005-VI, σ. 155).

- 257 Ο Υ. Α. Kadi προβάλλει τα επιχειρήματα αυτά επικουρικώς προς τα στηριζόμενα στο διεθνές δίκαιο επιχειρήματα για την περίπτωση που το Δικαστήριο αποφανθεί ότι υφίσταται σύγκρουση μεταξύ του σκοπού της πιστής εφαρμογής των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και των αρχών της δίκαιης δίκης και της δικαστικής προστασίας.
- 258 Εξάλλου, η αιτίαση αυτή δεν συνιστά νέο λόγο, αλλά περαιτέρω ανάπτυξη του βασικού επιχειρήματος που προβάλλεται με την ανίρεση, κατά το οποίο η Κοινότητα έχει την υποχρέωση, όταν αποφασίζει να λάβει νομοθετικά μέτρα προκειμένου να εφαρμόσει το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, να μεριμνά, ως προϋπόθεση νομιμότητας των διατάξεων που προτίθεται να θεσπίσει για την τήρηση των κατ'ελάχιστο όριο κριτηρίων στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- 259 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλει, η Al Barakaat επικρίνει τις προκαταρκτικές παρατηρήσεις που διατύπωσε το Πρωτοδικείο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση Yusuf και Al Barakaat αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ διεθνούς εννόμου τάξεως απορρέουσας από τα Ηνωμένα Έθνη και εθνικής εννόμου τάξεως ή κοινοτικής εννόμου τάξεως, καθώς και αναφορικά με την έκταση του ελέγχου νομιμότητας που έχει την αρμοδιότητα να ασκήσει το Πρωτοδικείο.
- 260 Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, το οποίο είναι δεσμευτικό από απόψεως δημοσίου διεθνούς δικαίου, δεν μπορεί να έχει έννομες συνέπειες εις βάρος πολιτών εντός κράτους παρά μόνον εφόσον έχει τεθεί σε εφαρμογή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- 261 Δεν υφίσταται, όμως, κανένα νομικό έρεισμα επί του οποίου θα μπορούσε να θεμελιωθεί ο ισχυρισμός ότι η εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας πρέπει να τυγχάνει ειδικής μεταχειρίσεως ή να εξαιρείται, υπό την έννοια ότι κοινοτικός κανονισμός που εκδίδεται προς εφαρμογή τέτοιων ψηφισμάτων δεν χρειάζεται να είναι σύμφωνος προς τους κοινοτικούς κανόνες που διέπουν την έκδοση κανονισμών.

- 262 Αντιθέτως, η Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, το Ηνωμένο Βασίλειο και το Συμβούλιο εγκρίνουν, ουσιαστικώς, τη σχετική ανάλυση του Πρωτοδικείου και συμφωνούν με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε, ότι, όσον αφορά την εσωτερική νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού, αυτός, καθόσον συνιστά εφαρμογή ψηφισμάτων που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, διαφεύγει, κατ' αρχήν, οιοδήποτε ελέγχου του κοινοτικού δικαστή, περιλαμβανομένου του ζητήματος σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ότι, κατά συνέπεια, απολαύει σχετικώς μιας δικαστικής ασυλίας.
- 263 Εντούτοις, αντιθέτως προς το Πρωτοδικείο, οι εν λόγω διάδικοι φρονούν ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να προβεί σε κανέναν έλεγχο της εσωτερικής νομιμότητας των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Προσάπτουν, επομένως, στο Πρωτοδικείο ότι αποφάνθηκε ότι είναι δυνατός τέτοιος έλεγχος σε σχέση με το *jus cogens*.
- 264 Οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, καθόσον δέχονται εξαίρεση σχετικώς, χωρίς, πάντως, να προσδιορίζουν τη νομική της βάση, ιδίως βάσει των διατάξεων της Συνθήκης, είναι αντιφατικές, καθόσον τα επιχειρήματα βάσει των οποίων αποκλείεται, γενικώς, ο εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή έλεγχος των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας συνηγορούν, επίσης, υπέρ της μη αναγνώρισης αρμοδιότητας ασκήσεως τέτοιου ελέγχου σε σχέση μόνο με το *jus cogens*.
- 265 Επιπροσθέτως, η Γαλλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή φρονούν ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα περί των οποίων πρόκειται στις παρούσες υποθέσεις εμπίπτουν στο *jus cogens*.
- 266 Ένας κανόνας δικαίου μπορεί να χαρακτηριστεί ως κανόνας *jus cogens* μόνον εφόσον δεν είναι δεκτικός καμιάς εξαιρέσεως. Τα εν προκειμένω, όμως, δικαιώματα —το δικαίωμα δίκαιης δίκης και το δικαίωμα προστασίας της ιδιοκτησίας— αποτελούν αντικείμενο περιορισμών και εξαιρέσεων.

- 267 Το Ηνωμένο Βασίλειο ασκεί, ως προς το ζήτημα αυτό, αντανάιρεση, ζητώντας την αναίρεση των κεφαλαίων των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων που αναφέρονται στο *jus cogens*, συγκεκριμένα των σκέψεων 226 έως 231 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadi και 277 έως 281 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat.
- 268 Η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών προτείνουν στο Δικαστήριο να προβεί σε αντικατάσταση σκεπτικού, ζητώντας την απόρριψη των λόγων που προβάλλουν ο Υ. Α. Kadi και η Al Barakaat αναφορικά με το *jus cogens* λόγω της πλήρους αναρμοδιότητας των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων να ελέγχουν ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, ακόμη και με κριτήριο το *jus cogens*.
- 269 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δύο λόγοι μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη συμμόρφωση προς την υποχρέωση εφαρμογής ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας όπως αυτά περί των οποίων πρόκειται στις παρούσες υποθέσεις, η κατηγορηματική διατύπωση των οποίων δεν αφήνει καμία εξουσία ερμηνείας στις κοινοτικές αρχές κατά την εφαρμογή τους, δηλαδή, αφενός, η περίπτωση κατά την οποία το οικείο ψήφισμα έρχεται σε αντίθεση προς το *jus cogens* και, αφετέρου, η περίπτωση κατά την οποία το ψήφισμα αυτό βαίνει πέραν του πεδίου εφαρμογής ή αντιβαίνει προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, εκδοθέν *ultra vires*.
- 270 Πράγματι, εφόσον, κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεσμεύεται από τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, περιλαμβανομένης, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, του Χάρτη αυτού, της προαγωγής και της ενθαρρύνσεως του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, πράξη εκδοθείσα από το όργανο αυτό κατ' αντίθεση αυτών των σκοπών και αρχών, περιλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων των οικείων ιδιωτών, μπορεί να θεωρηθεί ως εκδοθείσα *ultra vires* και, κατά συνέπεια, ως μη δεσμεύουσα την Κοινότητα.
- 271 Εντούτοις, η Επιτροπή φρονεί ότι το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν έχει, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα να ελέγξει το κύρος ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας με κριτήριο τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

- 272 Πάντως, για την περίπτωση κατά την οποία κριθεί ότι επιτρέπεται ένας τέτοιος έλεγχος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο, ως δικαιοδοτικό όργανο διεθνούς οργανώσεως διακριτής του ΟΗΕ, δεν μπορεί να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού παρά μόνον αν η προσβολή των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι κατάφωρη και προφανής, επικαλούμενη, σχετικώς την προαναφερθείσα απόφαση *Racke*.
- 273 Εν προκειμένω, όμως, δεν συντρέχει μια τέτοια περίπτωση, δεδομένου ότι υφίσταται η διαδικασία επανεξετάσεως ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων και εφόσον συνάγεται ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας στάθμισε τις επιταγές εμπεδώσεως της διεθνούς ασφάλειας και προστασίας των οικείων θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- 274 Όσον αφορά τα συμπεράσματα που συνάγονται από την προαναφερθείσα απόφαση *Bosphorus*, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, το ζήτημα της νομιμότητας ή της ενδεχόμενης ακυρότητας του οικείου ψηφίσματος θα μπορούσε να τεθεί, όσον αφορά τον προσβαλλόμενο κανονισμό, στην περίπτωση που το Δικαστήριο έκρινε ότι η Κοινότητα δεν μπορεί να προχωρήσει στην εφαρμογή δεσμευτικού ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εφόσον δεν είναι επαρκή τα πρότυπα που εφάρμοσε το όργανο αυτό στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμα ακροάσεως.
- 275 Επιπροσθέτως, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι το επιχείρημα του Υ. Α. Kadi κατά το οποίο η νομιμότητα των ρυθμίσεων που θεσπίζουν τα κοινοτικά όργανα προς εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας υπόκειται, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, στον πλήρη έλεγχο του Δικαστηρίου, ανεξαρτήτως του λόγου θεσπίσεώς της, δεδομένου ότι προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως του αναιρεσειόντος, συνιστά νέο λόγο. Επομένως, σύμφωνα με τα άρθρα 42, παράγραφος 2, και 118 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.
- 276 Επικουρικώς, το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει ότι το ειδικό καθεστώς των ψηφισμάτων που εκδίδονται δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, βάσει του συνδυασμού των άρθρων 25, 48 και 103 του εν λόγω Χάρτη, το

οποίο αναγνωρίζει το άρθρο 297 ΕΚ, συνεπάγεται ότι η δράση που αναλαμβάνει κράτος μέλος προς εκτέλεση των υποχρεώσεών του για την εμπέδωση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας απαλλάσσεται πάσης προσφυγής στηριζόμενης στο κοινοτικό δίκαιο. Η υπεροχή των υποχρεώσεων αυτών υφίσταται, προφανώς, και έναντι των συνταγματικής φύσεως αρχών του κοινοτικού δικαίου.

- 277 Το ίδιο κράτος μέλος υποστηρίζει ότι στην προαναφερθείσα απόφαση *Bosphorus* το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είναι αρμόδιο να εκτιμήσει το κύρος κανονισμού περί εφαρμογής ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αλλά περιορίστηκε να ερμηνεύσει τον οικείο κανονισμό προκειμένου να προσδιορίσει αν οι αρχές κράτους μέλους όφειλαν, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, να εφαρμόσουν μέτρο προβλεπόμενο από τον κανονισμό αυτό. Η Γαλλική Δημοκρατία συμφωνεί, ουσιαστικώς, προς την υπ' αυτή την έννοια ερμηνεία της ως άνω αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 278 Κατ' αρχάς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο κατά του επιχειρήματος που διατύπωσε ο Υ. Α. Kadi στο υπόμνημά του απαντήσεως, κατά το οποίο η νομιμότητα των θεσπιζόμενων από τα κοινοτικά όργανα κανονιστικών ρυθμίσεων, περιλαμβανομένων εκείνων που θεσπίζονται προς εφαρμογήν ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας, εξακολουθούν να υπόκεινται, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, στον πλήρη έλεγχο του Δικαστηρίου, ανεξαρτήτως της αιτίας για την οποία εκδόθηκαν.
- 279 Πράγματι, όπως υποστήριξε ο Υ. Α. Kadi, πρόκειται για συμπληρωματικό επιχείρημα που διατυπώθηκε στο πλαίσιο αναλύσεως του λόγου αναιρέσεως, το οποίο, τουλάχιστον σιωπηρώς, είχε διατυπωθεί προηγουμένως, στην αίτηση αναιρέσεως και το οποίο συνδέεται στενώς με τον λόγο αυτό, κατά το οποίο η Κοινότητα υποχρεούται, κατά την εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας, να μεριμνά, ως προϋπόθεση της νομιμότητας των νομοθετικών ρυθμίσεων που προτίθεται να θεσπίσει, ότι αυτή θα είναι σύμφωνη προς τα κατ' ελάχιστον όριο απαιτούμενα πρότυπα στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, μεταξύ άλλων, διάταξη της 13ης Νοεμβρίου 2001, C-430/00 P, *Dürbeck* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-8547, σκέψη 17).

- 280 Πρέπει να εξεταστούν οι αιτιάσεις με τις οποίες οι αναιρεσείοντες μέμφονται το Πρωτοδικείο ότι, κατ' ουσίαν, έκρινε ότι από τις αρχές που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τα Ηνωμένα Έθνη και της κοινοτικής εννόμου τάξεως προκύπτει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, εφόσον αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών που δεν αφήνει κανένα σχετικό περιθώριο, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου ως προς την εσωτερική του νομιμότητα, πλην του ελέγχου της συμφωνίας του με τους κανόνες του *jus cogens*, και ότι απολαύει, επομένως, στο μέτρο αυτό, δικαστικής ασυλίας.
- 281 Υπενθυμίζεται, σχετικώς, ότι η Κοινότητα συνιστά κοινότητα δικαίου, υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη ΕΚ, καθώς και ότι με την εν λόγω Συνθήκη καθιερώνεται πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών το οποίο αναθέτει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων (απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, 294/83, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23).
- 282 Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι μια διεθνής συμφωνία δεν μπορεί να θίγει το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων που καθιερώνουν οι Συνθήκες και, συνακόλουθα, την αυτονομία του κοινοτικού νομικού συστήματος, τον σεβασμό της οποίας εγγυάται το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 220 ΕΚ, αρμοδιότητα που το ίδιο το Δικαστήριο έχει κρίνει ως αποτελούσα μία από τις βάσεις της Κοινότητας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, γνωμοδότηση 1/91, της 14ης Δεκεμβρίου 1991, Συλλογή 1991, σ. I-6079, σκέψεις 35 και 71, και απόφαση της 30ής Μαΐου 2006, C-459/03, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 2006, σ. I-4635, σκέψη 123 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 283 Επιπροσθέτως, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο. Προς τούτο, το Δικαστήριο εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και από τα στοιχεία που παρέχουν οι διεθνείς πράξεις περί προστασίας των δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για τις οποίες έχουν συνεργαστεί ή στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα κράτη μέλη. Η ΕΣΔΑ ενέχει, συναφώς, ιδιαίτερη σημασία (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιουνίου 2007, C-305/05, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-5305, σκέψη 29 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 284 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, επίσης, ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου συνιστά προϋπόθεση νομιμότητας των κοινοτικών πράξεων (προαναφερθείσα γνωμοδότηση 2/94, σκέψη 34) και ότι δεν μπορούν να επιτραπούν εντός της Κοινότητας μέτρα ασυμβίβαστα προς τον σεβασμό αυτών (απόφαση της 12ης Ιουνίου 2003, C-112/00, Schmidberger, Συλλογή 2003, σ. I-5659, σκέψη 73 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 285 Εξ όλων των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει μια διεθνής συμφωνία δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή των συνταγματικών αρχών της Συνθήκης ΕΚ, μεταξύ των οποίων η αρχή ότι όλες οι κοινοτικές πράξεις πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, δεδομένου ότι ο σεβασμός αυτός αποτελεί προϋπόθεση της νομιμότητάς τους την οποία το Δικαστήριο ελέγχει στο πλαίσιο του πλήρους συστήματος μέσω παροχής ενδίκου προστασίας που καθιερώνει η Συνθήκη αυτή.
- 286 Πρέπει, επομένως, να υπογραμμιστεί ότι, σε πλαίσιο όπως το εν προκειμένω, ο έλεγχος νομιμότητας που οφείλει να ασκήσει ο κοινοτικός δικαστής αφορά την κοινοτική πράξη με την οποία τίθεται σε εφαρμογή η διεθνής συμφωνία και όχι τη συμφωνία αυτή καθαυτήν.
- 287 Όσον αφορά, ειδικότερα, κοινοτική πράξη η οποία, όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός, αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας το οποίο εκδόθηκε δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, δεν εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή, στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας που προβλέπει το άρθρο 220 ΕΚ, να ελέγξει τη νομιμότητα ενός τέτοιου ψηφίσματος εκδοθέντος από το εν λόγω διεθνές όργανο, έστω και αν ο έλεγχος αυτός περιορίζεται στην εξέταση της συμφωνίας του ψηφίσματος αυτού με το *jus cogens*.
- 288 Εξάλλου, ενδεχόμενη απόφαση κοινοτικού δικαιοδοτικού οργάνου κρίνεται ότι κοινοτική πράξη εκδοθείσα προς εφαρμογήν ενός τέτοιου ψηφίσματος αντιβαίνει προς υπέρτερο κανόνα της κοινοτικής εννόμου τάξεως δεν θα συνεπαγόταν αμφισβήτηση της υπεροχής του ψηφίσματος αυτού σε επίπεδο διεθνούς δικαίου.

- 289 Το Δικαστήριο έχει ήδη ακυρώσει απόφαση του Συμβουλίου εγκρίνουσα διεθνή συμφωνία αφού προηγουμένως εξέτασε την εσωτερική νομιμότητα της αποφάσεως αυτής σε σχέση με την οικεία συμφωνία και αφού διαπίστωσε προσβολή γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου, συγκεκριμένα, της γενικής αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων (απόφαση της 10ης Μαρτίου 1998, C-122/95, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. I-973).
- 290 Πρέπει, κατά συνέπεια, να εξεταστεί αν, όπως αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο, οι αρχές που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τα Ηνωμένα Έθνη και της κοινοτικής εννόμου τάξεως αποκλείουν δικαστικό έλεγχο της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα, μολοντί, όπως προκύπτει από την παρατεθείσα στις σκέψεις 281 έως 284 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, ένας τέτοιος έλεγχος συνιστά συνταγματικής τάξεως εγγύηση αποτελούσα μία από τις ίδιες τις βάσεις της Κοινότητας.
- 291 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι αρμοδιότητες της Κοινότητας πρέπει να ασκούνται τηρουμένου του διεθνούς δικαίου (προαναφερθείσες αποφάσεις Roulsen και Diva Navigation, σκέψη 9, και Racke, σκέψη 45), το δε Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει, στην ίδια σκέψη της πρώτης των ως άνω αποφάσεων, ότι πράξη εκδοθείσα δυνάμει αυτών των αρμοδιοτήτων πρέπει να ερμηνεύεται, το δε πεδίο εφαρμογής της να καθορίζεται, υπό το πρίσμα των σχετικών κανόνων του διεθνούς δικαίου.
- 292 Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι απορρέουσες από τα άρθρα 177 ΕΚ έως 181 ΕΚ αρμοδιότητες της Κοινότητας στον τομέα της συνεργασίας και της αναπτύξεως πρέπει να ασκούνται τηρουμένων των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και των λοιπών διεθνών οργανισμών (απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, C-91/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2008, σ. I-3651, σκέψη 65 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 293 Η τήρηση των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών επιβάλλεται επίσης στον τομέα της εμπεδώσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, στο πλαίσιο της εκ μέρους της Κοινότητας εφαρμογής, διά της εκδόσεως κοινοτικών πράξεων στηριζομένων στα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ψηφισμάτων που

έχει εκδώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

294 Πράγματι, κατά την άσκηση αυτής της αρμοδιότητας η Κοινότητα οφείλει να αποδώσει ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η έκδοση από το Συμβούλιο Ασφαλείας ψηφισμάτων δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη αυτού συνιστά άσκηση της κύριας αρμοδιότητας αυτού του διεθνούς οργάνου προς εμπέδωση, σε διεθνές επίπεδο, της ειρήνης και της ασφάλειας, αρμοδιότητα η οποία, στο πλαίσιο αυτού του κεφαλαίου VII, περιλαμβάνει την εξουσία προσδιορισμού των απειλών κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εμπέδωση ή την αποκατάστασή της.

295 Επιβάλλεται, επίσης, η διαπίστωση ότι οι αρμοδιότητες που προβλέπουν τα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ μπορούν να ασκηθούν μόνον κατόπιν της υιοθέτησής κοινής θέσεως ή κοινής δράσεως δυνάμει των διατάξεων της Συνθήκης ΕΕ των σχετικών με την ΚΕΠΠΑ προβλέπουσα δράση της Κοινότητας.

296 Όταν, λοιπόν, κατόπιν της υιοθέτησής μιας τέτοιας πράξεως, η Κοινότητα υποχρεούται να λάβει, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, τα μέτρα που απαιτεί η πράξη αυτή, η σχετική υποχρέωση συνεπάγεται, όταν πρόκειται για εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ότι, κατά την επεξεργασία των μέτρων αυτών, η Κοινότητα οφείλει να λάβει δεόντως υπόψη το γράμμα και τους σκοπούς του αντίστοιχου ψηφίσματος, καθώς και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την εφαρμογή ενός τέτοιου ψηφίσματος.

297 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι για την ερμηνεία του προσβαλλομένου κανονισμού πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το περιεχόμενο και ο σκοπός του ψηφίσματος 1390 (2002), στην εφαρμογή του οποίου αποσκοπεί ο εν λόγω κανονισμός, σύμφωνα με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του (προαναφερθείσα απόφαση Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 298 Επισημαίνεται, πάντως, ότι ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών δεν επιβάλλει την επιλογή συγκεκριμένου προτύπου για την εφαρμογή ψηφισμάτων που εκδίδει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη αυτού και ότι η εφαρμογή γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σχετικώς στην εσωτερική έννομη τάξη του κάθε Μέλους του ΟΗΕ. Πράγματι, ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών παρέχει στα Μέλη του ΟΗΕ τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ των διαφόρων τρόπων που προσφέρονται για τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη τους τέτοιων ψηφισμάτων.
- 299 Από το σύνολο των σκέψεων αυτών προκύπτει ότι οι αρχές που διέπουν τη διεθνή έννομη τάξη την απορρέουσα από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αποκλείουν, επειδή η πράξη αυτή αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 300 Εξάλλου, σε καμία διάταξη της Συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να στηριχθεί μια τέτοια δικαστική ασυλία κοινοτικής πράξεως όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός, ως συνέπεια της αρχής της υπεροχής σε επίπεδο διεθνούς δικαίου των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως εκείνων που αφορούν την εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντων δυνάμει του κεφαλαίου VII του εν λόγω Χάρτη.
- 301 Βεβαίως, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι το άρθρο 234 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 307 ΕΚ) μπορεί, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής, να επιτρέψει παρεκκλίσεις ακόμη και από το πρωτογενές δίκαιο, π.χ. από το άρθρο 113 της Συνθήκης ΕΚ περί κοινής εμπορικής πολιτικής (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση *Centro-Com*, σκέψεις 56 έως 61).
- 302 Είναι, επίσης, ακριβές ότι το άρθρο 297 ΕΚ επιτρέπει σιωπηρώς την παρεμβολή κωλυμάτων στη λειτουργία της κοινής αγοράς απορρεόντων από μέτρα που λαμβάνει κράτος μέλος προς εφαρμογήν διεθνών υποχρεώσεων που ανέλαβε προς τον σκοπό της εμπεδώσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

- 303 Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές δεν πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν παρέκκλιση από τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, καθώς και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που καθιερώνονται με το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΕΕ, ως θεμέλιο της Ενώσεως.
- 304 Πράγματι, το άρθρο 307 ΕΚ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να δικαιολογήσει παρέκκλιση από τις αρχές που συνιστούν τα θεμέλια της κοινοτικής εννόμου τάξεως, μεταξύ των οποίων η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η οποία περιλαμβάνει και τον έλεγχο εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή της νομιμότητας των κοινοτικών πράξεων ως προς τη συμφωνία τους με τα θεμελιώδη αυτά δικαιώματα.
- 305 Δικαστική ασυλία του προσβαλλομένου κανονισμού, όσον αφορά τον έλεγχο της συμφωνίας του με τα θεμελιώδη δικαιώματα, απορρέουσα από προβαλλόμενη απόλυτη υπεροχή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας προς εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε η πράξη αυτή δεν μπορεί, επίσης, να στηριχθεί επί της θέσεως που κατέχουν οι απορρέουσες από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υποχρεώσεις στην ιεραρχική κατάταξη των κανόνων εντός της κοινοτικής εννόμου τάξεως, αν, βεβαίως, οι εν λόγω υποχρεώσεις περιλαμβάνονταν στην ιεραρχική αυτή κατάταξη.
- 306 Πράγματι, το άρθρο 300, παράγραφος 7, ΕΚ προβλέπει ότι οι συμφωνίες που συνάπτονται υπό τους όρους που καθορίζονται από το άρθρο αυτό δεσμεύουν τα όργανα της Κοινότητας και τα κράτη μέλη.
- 307 Επομένως, δυνάμει αυτής της διατάξεως, εφαρμοζομένης επί του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ο εν λόγω Χάρτης είναι ιεραρχικώς υπέρτερος των πράξεων του παραγωγού κοινοτικού δικαίου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 3ης Ιουνίου 2008, C-308/06, Intertanko κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-4057, σκέψη 42 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 308 Εντούτοις, η ιεραρχική αυτή υπεροχή στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου δεν ισχύει έναντι του πρωτογενούς δικαίου, ιδίως δε έναντι των γενικών αρχών στις οποίες περιλαμβάνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 309 Την ερμηνεία αυτή επιρρωννύει η παράγραφος 6 αυτού του άρθρου 300 ΕΚ, κατά την οποία δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ διεθνής συμφωνία αν το Δικαστήριο γνωμοδοτήσει αρνητικώς ως προς τη συμβατότητά της με τη Συνθήκη ΕΚ, εκτός αν προηγουμένως η Συνθήκη τροποποιηθεί.
- 310 Υποστηρίχθηκε, εντούτοις, ενώπιον του Δικαστηρίου, ιδίως κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, ότι, όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο, σε σειρά προσφάτων αποφάσεών του, έκρινε εαυτό αναρμόδιο να ελέγξει τη συμφωνία ορισμένων πράξεων εκδοθεισών προς εφαρμογήν ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα δεν πρέπει να ελέγξουν τη νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθόσον και η πράξη αυτή εκδόθηκε προς εφαρμογήν τέτοιων ψηφισμάτων.
- 311 Επιβάλλεται, σχετικώς, η διαπίστωση ότι, όπως άλλωστε υπογράμμισε και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υφίσταται θεμελιώδης διαφορά μεταξύ της φύσεως των πράξεων που αφορούν οι αποφάσεις αυτές, ως προς τις οποίες το εν λόγω δικαστήριο έκρινε εαυτό αναρμόδιο να ελέγξει τη συμφωνία τους με την ΕΣΔΑ, και της φύσεως άλλων πράξεων για τον έλεγχο των οποίων η αρμοδιότητά του είναι αναμφισβήτητη (βλ. ΕΔΔΔ, απόφαση Behrami και Behrami κατά Γαλλίας και Saramati κατά Γαλλίας, Γερμανίας και Νορβηγίας της 2ας Μαΐου 2007, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στο *Recueil des arrêts et décisions 2007*, § 151).
- 312 Πράγματι, σε ορισμένες από τις υποθέσεις που επελήφθη, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε εαυτό αναρμόδιο *ratione personae*, καθόσον αυτές αφορούσαν δράσεις απευθείας καταλογιστέες στον ΟΗΕ ως οργάνωση παγκόσμιας εμβέλειας επιδιώκουσα επιτακτικό σκοπό συλλογικής ασφάλειας, ειδικότερα,

δράσεις επικουρικού οργάνου του ΟΗΕ συσταθέντος στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή δράσεις αναγόμενες στο πλαίσιο της ασκήσεως εξουσιών νομίμως παραχωρηθεισών εκ μέρους του Συμβουλίου Ασφαλείας κατ' εφαρμογήν του ιδίου κεφαλαίου, και όχι δράσεις καταλογιστέες στα καθών ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού κράτη, δράσεις οι οποίες άλλωστε δεν αναπτύχθηκαν εντός του εδάφους αυτών των κρατών μελών και δεν απορρέουν από απόφαση των αρχών τους.

313 Αντιθέτως, στην παράγραφο 151 της προαναφερθείσας απόφάσεως Behrami και Behrami κατά Γαλλίας και Saramati κατά Γαλλίας, Γερμανίας και Νορβηγίας, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επισήμανε ότι στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφασή του Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi (Bosphorus Airways) κατά Ιρλανδίας, της 30ής Ιουνίου 2005 (*Recueil des arrêts et décisions 2005 — VI*), που αφορούσε κατάσχεση στην οποία προέβησαν οι αρχές του καθού κράτους εντός του εθνικού εδάφους, κατόπιν αποφάσεως υπουργού αυτού του κράτους, έκρινε ότι είναι αρμόδιο, ιδίως *ratione personae*, έναντι του καθού κράτους, μολονότι το επίμαχο μέτρο είχε αποφασισθεί βάσει κοινοτικού κανονισμού εκδοθέντος κατ' εφαρμογήν ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας.

314 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πράξη απευθείας καταλογιστέα στον ΟΗΕ ως δράση ενός από τα επικουρικά του όργανα που έχουν συσταθεί δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή εκδοθείσα στο πλαίσιο της ασκήσεως εξουσιών που έχουν νομίμως παραχωρηθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας κατ' εφαρμογήν του ιδίου αυτού κεφαλαίου.

315 Εξάλλου και εν πάση περιπτώσει, το ζήτημα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί του κύρους του προσβαλλομένου κανονισμού τίθενται εντός εντελώς ριζικής διαφορετικού πλαισίου.

316 Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 281 έως 284 της παρούσας απόφάσεως, ο εκ μέρους του Δικαστηρίου έλεγχος του κύρους όλων των κοινοτικών πράξεων με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει να θεωρείται ως έκφραση, εντός μιας κοινότητας δικαίου, συνταγματικής εγγυήσεως απορρέουσας από τη Συνθήκη ΕΚ ως

αυτοτελούς νομικού συστήματος και μη δυνάμενης να τεθεί εν αμφιβόλω από διεθνή συμφωνία.

- 317 Πράγματι, το ζήτημα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου τίθεται εντός του πλαισίου της εσωτερικής και αυτοτελούς εννόμου τάξεως της Κοινότητας, στο οποίο εντάσσεται ο προσβαλλόμενος κανονισμός και εντός του οποίου το Δικαστήριο έχει την αρμοδιότητα να ελέγχει το κύρος των κοινοτικών πράξεων με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 318 Υποστηρίχθηκε, επίσης, ότι, λόγω του σεβασμού που οφείλουν να επιδεικνύουν τα κοινοτικά όργανα προς τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, το Δικαστήριο θα έπρεπε να παραιτηθεί του ελέγχου της νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα, έστω και αν επιτρέπεται ένας τέτοιος έλεγχος, εφόσον, στο πλαίσιο του συστήματος κυρώσεων που θέσπισαν τα Ηνωμένα Έθνη, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της διαδικασίας επανεξετάσεως, μετά μάλιστα τις σημαντικές πρόσφατες βελτιώσεις της με σειρά ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, τα θεμελιώδη δικαιώματα προασπίζονται επαρκώς.
- 319 Κατά την Επιτροπή, εφόσον, στο πλαίσιο αυτού του συστήματος κυρώσεων, οι ενδιαφερόμενοι ιδιώτες ή οντότητες έχουν επαρκή δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους στο πλαίσιο ενός μηχανισμού διοικητικού ελέγχου ενσωματωμένου στο νομικό σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, το Δικαστήριο δεν θα έπρεπε να παρέμβει σε καμία περίπτωση.
- 320 Επιβάλλεται, σχετικώς, να τονιστεί ότι καιτοι, πράγματι, κατόπιν της εκδόσεως εκ μέρους του Συμβουλίου Ασφαλείας σειράς ψηφισμάτων, επήλθαν τροποποιήσεις στο σύστημα περιοριστικών μέτρων που θέσπισαν τα Ηνωμένα Έθνη, όσον αφορά τόσο την εγγραφή στον ενοποιημένο κατάλογο όσο και τη διαγραφή από αυτόν [βλ., ειδικώς, τα ψηφίσματα 1730 (2006), της 19ης Δεκεμβρίου 2006, και 1735 (2006), της 22ας Δεκεμβρίου 2006], εντούτοις, οι τροποποιήσεις αυτές επήλθαν μετά την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού, ώστε, κατ' αρχήν, να μην μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο των υπό κρίση αναιρέσεων.

- 321 Εν πάση περιπτώσει, η ύπαρξη, στο πλαίσιο αυτού του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, της διαδικασίας επανεξετάσεως ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων, ακόμη και αν ληφθούν υπόψη οι προσφάτως επελθούσες τροποποιήσεις αυτής, δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα γενικευμένη δικαστική ασυλία στο πλαίσιο της εσωτερικής εννόμου τάξεως της Κοινότητας.
- 322 Πράγματι, μια τέτοια ασυλία, η οποία θα συνιστούσε σημαντική παρέκκλιση από το σύστημα δικαστικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προβλέπει η Συνθήκη ΕΚ, δεν κρίνεται δικαιολογημένη, δεδομένου ότι η εν λόγω διαδικασία επανεξετάσεως δεν παρέχει ασφαλώς τις εγγυήσεις μιας δικαστικής προστασίας.
- 323 Συναφώς, μολονότι κάθε πρόσωπο ή οντότητα έχει εφεξής τη δυνατότητα να απευθύνεται απευθείας στην επιτροπή κυρώσεων υποβάλλοντας αίτηση διαγραφής από τον ενοποιημένο κατάλογο στην ειδική υπηρεσία παραλαβής τέτοιων αιτήσεων που έχει συσταθεί, εντούτοις επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ενώπιον της επιτροπής αυτής διαδικασία παραμένει ουσιαστικώς διπλωματικής και διακρατικής φύσεως, καθόσον τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ή οντότητες δεν έχουν στην πράξη τη δυνατότητα να προασπίσουν τα δικαιώματά τους, η δε επιτροπή αυτή λαμβάνει τις αποφάσεις της με συναίνεση, καθόσον τα μέλη της έχουν δικαίωμα αρνησικυρίας.
- 324 Σχετικώς, από τις οδηγίες της επιτροπής κυρώσεων, όπως για τελευταία φορά τροποποιήθηκαν στις 12 Φεβρουαρίου 2007, προκύπτει ότι ο υποβαλών αίτηση διαγραφής δεν έχει καμία δυνατότητα να προασπίσει ο ίδιος τα δικαιώματά του στην ενώπιον της επιτροπής κυρώσεων διαδικασία ούτε να εκπροσωπηθεί προς τούτο, δεδομένου ότι μόνον η κυβέρνηση του κράτους της κατοικίας του ή της ιθαγένειάς του έχει τη δυνατότητα να διαβιβάσει ενδεχομένως παρατηρήσεις επί της αιτήσεως αυτής.
- 325 Επιπροσθέτως, οι οδηγίες αυτές δεν επιβάλλουν στην επιτροπή κυρώσεων την υποχρέωση να γνωστοποιήσει στον αιτούντα τους λόγους και τα αποδεικτικά στοιχεία που δικαιολογούν την εγγραφή του στον ενοποιημένο κατάλογο ούτε να του παράσχει τη δυνατότητα προσβάσεως, έστω περιορισμένης, στα στοιχεία αυτά. Τέλος, σε περίπτωση απορρίψεως από την επιτροπή αυτή της αιτήσεως περί διαγραφής, αυτή δεν έχει καμία υποχρέωση αιτιολογίας.

- 326 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι τα κοινοτικά όργανα οφείλουν, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί από τη Συνθήκη ΕΚ, να διασφαλίζουν τον, κατ' αρχήν πλήρη, έλεγχο της νομιμότητας όλων των κοινοτικών πράξεων με κριτήρια τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, περιλαμβανομένων των κοινοτικών πράξεων οι οποίες, όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός, αποσκοπούν στην εφαρμογή ψηφισμάτων που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- 327 Επομένως, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο, στις σκέψεις 212 έως 231 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Kadı και 263 έως 282 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως Yusuf και Al Barakaat, ότι από τις αρχές που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τα Ηνωμένα Έθνη και της κοινοτικής εννόμου τάξεως προκύπτει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, καθόσον αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών που δεν παρέχει κανένα περιθώριο διακρίσεως, απολαύει δικαστικής ασυλίας όσον αφορά τον έλεγχο της εσωτερικής του νομιμότητας, πλην του ελέγχου της συμφωνίας του με τους κανόνες του *jus cogens*.
- 328 Συνεπώς, οι λόγοι αναιρέσεως που προέβησαν οι αναιρεσείοντες είναι βάσιμοι ως προς το σημείο αυτό, οι δε αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις πρέπει να αναιρεθούν ως προς το αντίστοιχο κεφάλαιο.
- 329 Κατά συνέπεια, παρέλκει η εξέταση των αιτιάσεων που στρέφονται κατά του κεφαλαίου των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων του αναφερομένου στον έλεγχο του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τους κανόνες του διεθνούς δικαίου που εμπίπτουν στο *jus cogens* και ότι, κατά συνέπεια, παρέλκει επίσης η εξέταση της ανταναιρέσεως του Ηνωμένου Βασιλείου ως προς το ζήτημα αυτό.
- 330 Επίσης, δεδομένου ότι στα επόμενα κεφάλαια των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, τα σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα που προέβησαν οι αναιρεσείοντες, το Πρωτοδικείο περιορίστηκε να εξετάσει τη νομιμότητα του προσβαλλομένου κανονισμού σε σχέση με αυτούς και μόνον τους κανόνες, ενώ όφειλε να προβεί σε έλεγχο, κατ' αρχήν πλήρη, με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα που αποτελούν μέρος των

γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, πρέπει, επίσης, να αναιρεθεί το κεφάλαιο αυτό των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.

Επί των προσφυγών ενώπιον του Πρωτοδικείου

- 331 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 332 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι ασκηθείσες από τους αναιρεσιζήτοντες προσφυγές ακυρώσεως του προσβαλλομένου κανονισμού είναι ώριμες προς εκδίκαση και ότι πρέπει να αποφανθεί οριστικώς επ' αυτών.
- 333 Πρέπει, πρώτον, να εξεταστούν οι αιτιάσεις που διατυπώνουν οι Υ. Α. Kadi και Al Barakaat ως προς την προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας, ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως και του δικαιώματος αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου των μέτρων περί δεσμεύσεως κεφαλαίων που τους επιβλήθηκαν με τον προσβαλλόμενο κανονισμό.
- 334 Προς τούτο, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων περιστάσεων υπό τις οποίες περιελήφθη το όνομα των αναιρεσιζήτοντων στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων κατά των οποίων στρέφονται τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στο παράρτημα Ι του προσβαλλομένου κανονισμού, πρέπει να κριθεί ότι προδήλως προσεβλήθησαν τα δικαιώματα άμυνας των αναιρεσιζήτοντων, ιδίως το δικαίωμα ακροάσεως και το δικαίωμα για αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο.

- 335 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου απορρέουσα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και έχει καθιερωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ και επιβεβαιωθεί με το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προκηρύχθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ C 364, σ. 1) (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, Unibet, Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψη 37).
- 336 Επίσης, λαμβανομένων υπόψη των πορισμάτων που συνάγονται από τη νομολογία που αφορά άλλους τομείς (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1987, 222/86, Heylens κ.λπ., Συλλογή 1987, σ. 4097, σκέψη 15, και της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψεις 462 και 463), πρέπει να γίνει δεκτό εν προκειμένω ότι η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου, η οποία πρέπει ιδίως να αφορά τη νομιμότητα των λόγων για τους οποίους, εν προκειμένω, περιελήφθη το όνομα προσώπου ή οντότητας στον κατάλογο του παραρτήματος I του προσβαλλομένου κανονισμού με αποτέλεσμα την επιβολή επ' αυτών ενός συνόλου περιοριστικών μέτρων, συνεπάγεται ότι η οικεία κοινοτική αρχή οφείλει να γνωστοποιήσει τους λόγους αυτούς στο οικείο πρόσωπο ή οντότητα, κατά το μέτρο του δυνατού, είτε κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως περί αναγραφής του ονόματός τους στον κατάλογο είτε, τουλάχιστον, το ταχύτερο δυνατό μετά τη λήψη αυτής της αποφάσεως, ώστε να παρασχεθεί σ' αυτούς η δυνατότητα να ασκήσουν, εμπροθέσμως, το δικαίωμά τους για προσφυγή.
- 337 Η υποχρέωση γνωστοποίησης των λόγων αυτών είναι, πράγματι, αναγκαία προκειμένου να παρασχεθεί στους αποδέκτες των περιοριστικών μέτρων η δυνατότητα να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες και να αποφασίσουν, έχοντας γνώση όλων των στοιχείων, αν είναι πρόσφορο να προσφύγουν στον κοινοτικό δικαστή (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Heylens κ.λπ., σκέψη 15), αλλά και προκειμένου να παρασχεθεί στον κοινοτικό δικαστή πλήρως η δυνατότητα ασκήσεως του ελέγχου νομιμότητας της οικείας κοινοτικής πράξεως, όπως επιβάλλει η Συνθήκη ΕΚ.
- 338 Όσον αφορά τα δικαιώματα άμυνας και, ιδίως, το δικαίωμα ακροάσεως, προκειμένου περί περιοριστικών μέτρων όπως αυτά που επιβάλλει ο προσβαλλόμενος κανονισμός, δεν μπορεί να απαιτηθεί από τις κοινοτικές αρχές η γνωστοποίηση των λόγων αυτών πριν από την πρώτη αναγραφή του ονόματος ενός προσώπου ή μιας οντότητας στον εν λόγω κατάλογο.

- 339 Πράγματι, όπως υπογράμμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 308 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως *Yusuf και Al Barakaat*, η εκ των προτέρων γνωστοποίηση θα περιόριζε την αποτελεσματικότητα των μέτρων περί δεσμεύσεως κεφαλαίων και οικονομικών πόρων που επιβάλλει ο κανονισμός αυτός.
- 340 Προς επίτευξη του επιδιωκόμενου με τον εν λόγω κανονισμό σκοπού, τέτοια μέτρα πρέπει, ως εκ της φύσεώς τους, να επιβάλλονται αιφνιδιαστικώς και, όπως αποφάνθηκε το Δικαστήριο, να εφαρμόζονται αμέσως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση *Möllendorf και Möllendorf-Niehuus*, σκέψη 63).
- 341 Για τους ίδιους λόγους που αφορούν επίσης τον επιδιωκόμενο με τον προσβαλλόμενο κανονισμό σκοπό και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που αυτός προβλέπει, οι κοινοτικές αρχές δεν είχαν, επίσης, την υποχρέωση να ακούσουν τους αναιρεσείοντες πριν από την πρώτη αναγραφή των ονομάτων τους στον κατάλογο του παραρτήματος I του εν λόγω κανονισμού.
- 342 Επιπροσθέτως, προκειμένου περί κοινοτικής πράξεως σκοπούσας στην εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας το οποίο εκδόθηκε στο πλαίσιο της προσπάθειας καταστολής της τρομοκρατίας, επιτακτικοί λόγοι αναγόμενοι στην ασφάλεια ή απορρέοντες από τις διεθνείς σχέσεις της Κοινότητας και των κρατών μελών της ενδέχεται να αποκλείουν τη γνωστοποίηση στους ενδιαφερομένους ορισμένων στοιχείων και, επομένως, την ακρόαση των ενδιαφερομένων όσον αφορά αυτά τα στοιχεία.
- 343 Εντούτοις, αυτό δεν σημαίνει ότι, προκειμένου περί της τηρήσεως της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, περιοριστικά μέτρα όπως αυτά που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός διαφεύγουν παντός ελέγχου του κοινοτικού δικαστή με το αιτιολογικό ότι η πράξη με την οποία επιβλήθηκαν αφορά τη διεθνή ασφάλεια και την τρομοκρατία.

344 Εντούτοις, σε μια τέτοια περίπτωση, ο κοινοτικός δικαστής οφείλει, στο πλαίσιο του δικαστικού του ελέγχου, να εφαρμόσει μεθόδους που να συμβιβάζουν, αφενός, την εύλογη ανάγκη ασφάλειας των πηγών πληροφόρησης που ελήφθησαν υπόψη κατά την έκδοση της οικείας πράξεως και, αφετέρου, την ανάγκη παροχής στον πολίτη της δυνατότητας να επωφεληθεί από τις προβλεπόμενες διαδικασίες (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ΕΔΔΔ, απόφαση *Chahal* κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 15ης Νοεμβρίου 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-V, § 131).

345 Εν προκειμένω, πρέπει, πρώτον, να διαπιστωθεί ότι ούτε ο προσβαλλόμενος κανονισμός ούτε η κοινή θέση 2002/402 στην οποία αυτός παραπέμπει προβλέπουν διαδικασία γνωστοποίησης των στοιχείων βάσει των οποίων αποφασίστηκε η αναγραφή των ονομάτων των ενδιαφερομένων στο παράρτημα Ι του εν λόγω κανονισμού ή ακροάσεως αυτών, είτε ταυτόχρονα είτε μεταγενέστερα αυτής της εγγραφής.

346 Επισημαίνεται, επίσης, ότι ουδέποτε το Συμβούλιο ενημέρωσε τους αναιρεσιόντες ως προς τα εις βάρος τους στοιχεία βάσει των οποίων αποφασίστηκε η αρχική συμπερίληψη των ονομάτων τους στο παράρτημα Ι του επίμαχου κανονισμού και, κατ' επέκταση, η επιβολή των περιοριστικών μέτρων που αυτός προβλέπει.

347 Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι δεν παρασχέθηκε κανένα πληροφοριακό στοιχείο στους αναιρεσιόντες, είτε με τον κανονισμό 467/2001, όπως αυτός τροποποιήθηκε, αντιστοίχως, με τους κανονισμούς 2062/2001 και 2199/2001, με τον οποίο περιελήφθησαν για πρώτη φορά τα ονόματά τους στον κατάλογο προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών επί των οποίων επιβλήθηκε η δέσμευση κεφαλαίων, είτε με τον προσβαλλόμενο κανονισμό ή σε κάποιο άλλο μεταγενέστερο στάδιο.

348 Εφόσον το Συμβούλιο δεν γνωστοποίησε στους αναιρεσιόντες τα εις βάρος τους στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκαν τα περιοριστικά μέτρα που τους επιβλήθηκαν ούτε τους παρέσχε το δικαίωμα να πληροφορηθούν τα στοιχεία αυτά εντός ευλόγου προθεσμίας μετά την επιβολή των συγκεκριμένων μέτρων, οι αναιρεσιόντες στερήθηκαν της δυνατότητας να διατυπώσουν λυσιτελώς την άποψή τους σχετικάς.

Επομένως, προσεβλήθησαν τα δικαιώματα άμυνας των αναιρεσειόντων, ιδίως το δικαίωμα ακρόασης.

349 Επίσης, εφόσον δεν ενημερώθηκαν σχετικά με τα εις βάρος τους στοιχεία και λαμβανομένων υπόψη των σχέσεων, που επισημάνθηκαν στις σκέψεις 336 και 337 της παρούσας αποφάσεως, μεταξύ των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, οι αναιρεσειόντες στερήθηκαν, επίσης, της δυνατότητας να προασπίσουν τα δικαιώματα τους έναντι αυτών των στοιχείων, υπό όρους ικανοποιητικούς, ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, ώστε να πρέπει επίσης να διαπιστωθεί προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

350 Τέλος, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η προσβολή αυτή δεν ήρθη στο πλαίσιο της εκδικάσεως των προσφυγών που ασκήθηκαν. Πράγματι, εφόσον, κατ' αρχή, σύμφωνα με την άποψη του Συμβουλίου, κανένα τέτοιο στοιχείο δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή, το Συμβούλιο δεν προσκόμισε κανένα σχετικό στοιχείο.

351 Επομένως, το Δικαστήριο δεν έχει άλλη επιλογή από το να διαπιστώσει ότι δεν είναι σε θέση να προβεί στον έλεγχο της νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού, καθόσον αυτός αφορά τους αναιρεσειόντες, και ότι, κατά συνέπεια, επίσης για τον λόγο αυτό, το θεμελιώδες δικαίωμά τους για αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο δεν έγινε σεβαστό, εν προκειμένω.

352 Κατά συνέπεια, πρέπει να κριθεί ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, καθόσον αφορά τους αναιρεσειόντες, εκδόθηκε χωρίς ουδόλως να διασφαλιστεί η γνωστοποίηση σ' αυτούς των εις βάρος τους στοιχείων ή η ακρόασή τους επί των στοιχείων αυτών, ώστε να πρέπει να κριθεί ότι ο κανονισμός αυτός εκδόθηκε κατόπιν μιας διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας των αναιρεσειόντων και ότι, κατ' ακολουθία, δεν τηρήθηκε η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

- 353 Εξ όλων των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι οι λόγοι που προέβησαν οι Υ. Α. Kadi και Al Barakaat προς στήριξη των προσφυγών τους ακυρώσεως κατά του προσβαλλομένου κανονισμού, αντλούμενοι από παραβίαση των δικαιωμάτων τους άμυνας, ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως και της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, είναι βάσιμοι.
- 354 Επιβάλλεται, δεύτερον, να εξεταστεί ο λόγος που προβάλλει ο Υ. Α. Kadi περί προσβολής του δικαιώματος προστασίας της ιδιοκτησίας που συνεπάγεται η δέσμευση κεφαλαίων που του επιβλήθηκε δυνάμει του προσβαλλομένου κανονισμού.
- 355 Κατά πάγια νομολογία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας περιλαμβάνεται στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Πάντως, η αρχή αυτή δεν έχει τη μορφή απολύτου προνομίου, αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία της εντός της κοινωνίας. Κατά συνέπεια, μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε επιδιωκόμενους από την Κοινότητα σκοπούς γενικού συμφέροντος και δεν συνιστούν, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και ανεπίτρεπτη παρέμβαση δυναμένη να θίξει την ίδια την ουσία του διασφαλιζόμενου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιώματος (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia και ERSA, σκέψη 119 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ., επίσης, υπ' αυτή την έννοια, στο πλαίσιο συστήματος περιοριστικών μέτρων, προαναφερθείσα απόφαση Bosporus, σκέψη 21).
- 356 Προκειμένου να προσδιοριστεί το περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας της ιδιοκτησίας, που αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, πρέπει ιδίως να ληφθεί υπόψη το άρθρο 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, που αναφέρεται στο δικαίωμα αυτό.
- 357 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί αν η δέσμευση που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός συνιστά δυσανάλογη και απαράδεκτη παρέμβαση θίγουσα την ίδια την ουσία του θεμελιώδους δικαιώματος σεβασμού της ιδιοκτησίας προσώπων τα ονόματα των οποίων, όπως αυτό του Υ. Α. Kadi, αναγράφονται στον κατάλογο του παραρτήματος I του εν λόγω κανονισμού.

- 358 Η δέσμευση αυτή συνιστά συντηρητικό μέτρο, το οποίο δεν θεωρείται ότι στερεί τα εν λόγω πρόσωπα από την ιδιοκτησία τους. Εντούτοις, το μέτρο αυτό αναμφιβόλως περιορίζει τη δυνατότητα ασκήσεως του δικαιώματος ιδιοκτησίας του Υ. Α. Kadi, περιορισμός ο οποίος, εξάλλου, πρέπει να χαρακτηριστεί ως σημαντικός λόγω της γενικής ισχύος του μέτρου της δεσμεύσεως και του γεγονότος ότι έχει επιβληθεί από της 20ής Οκτωβρίου 2001.
- 359 Ανακύπτει, επομένως, το ζήτημα αν ο περιορισμός αυτός της ασκήσεως του δικαιώματος ιδιοκτησίας του Υ. Α. Kadi είναι δικαιολογημένος.
- 360 Συναφώς, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πρέπει να υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των μέσων που χρησιμοποιούνται και του επιδιωκόμενου σκοπού. Πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί αν διατηρήθηκε η ισορροπία μεταξύ των επιταγών γενικού συμφέροντος και του συμφέροντος του ή των ενδιαφερομένων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αναγνωρισθεί ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως στον νομοθέτη όσον αφορά τόσο την επιλογή των μέσων εφαρμογής όσο και την εκτίμηση του αν οι συνέπειές τους είναι δικαιολογημένες, από απόψεως γενικού συμφέροντος, για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκεται με τη συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση [βλ., υπ' αυτή την έννοια, ιδίως, ΕΔΔΔ, απόφαση J. A. P.YE (Oxford) Ltd. και J. A. P.YE (Oxford) Land Ltd. κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 30ής Αυγούστου 2007, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στο *Recueil des arrêts et décisions* 2007, §§ 55 και 75].
- 361 Όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο στο πλαίσιο ενός άλλου κοινοτικού συστήματος περιοριστικών μέτρων οικονομικής φύσεως που ελήφθησαν προς εφαρμογήν, επίσης, ψηφισμάτων που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η σημασία επιδιωκόμενων με μια κοινοτική πράξη όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός σκοπών δύναται να δικαιολογήσει —έστω και σοβαρές— αρνητικές συνέπειες, ως προς ορισμένους επιχειρηματίες, περιλαμβανομένων εκείνων που δεν φέρουν καμία ευθύνη για την κατάσταση η οποία οδήγησε στην λήψη των μέτρων αυτών, αλλά θίγονται, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμά τους ιδιοκτησίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Bosporus, σκέψεις 22 και 23).

- 362 Εν προκειμένω, τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπει ο προσβαλλόμενος κανονισμός συμβάλλουν στην εφαρμογή, σε κοινοτικό επίπεδο, περιοριστικών μέτρων, τα οποία αποφάσισε να επιβάλει το Συμβούλιο Ασφαλείας στον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο Αλ Κάιντα, τους Ταλιμπάν καθώς και σε άλλα πρόσωπα, ομάδες, επιχειρήσεις και οντότητες που συνδέονται με αυτούς.
- 363 Λαμβανομένου υπόψη αυτού του τόσο θεμελιώδους για τη διεθνή κοινότητα σκοπού γενικού συμφέροντος που συνίσταται στη με κάθε μέσο αντιμετώπιση, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, των απειλών της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, των οφειλομένων σε τρομοκρατικές πράξεις, η δέσμευση κεφαλαίων, χρηματοπιστωτικών πόρων και άλλων οικονομικών πηγών προσώπων που το Συμβούλιο Ασφαλείας ή η επιτροπή κυρώσεων έκρινε ότι συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν δεν μπορεί να θεωρηθεί, καθεαυτός, ως απρόσφορος ή δυσανάλογος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση *Bosphorus*, σκέψη 26, καθώς και ΕΔΔΔ, απόφαση *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi* κατά Ιρλανδίας, προαναφερθείσα § 167).
- 364 Πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 561/2003, εκδοθέντα κατόπιν του ψηφίσματος 1452 (2002) του Συμβουλίου Ασφαλείας, προβλέπει, μεταξύ άλλων παρεκκλίσεων και εξαιρέσεων, ότι, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων και εφόσον η επιτροπή κυρώσεων δεν εκφράσει τη ρητή αντίθεσή της, οι αρμόδιες εθνικές αρχές δηλώνουν ότι η δέσμευση κεφαλαίων δεν εφαρμόζεται επί των κεφαλαίων εκείνων που είναι αναγκαία προς κάλυψη βασικών αναγκών, ιδίως των δαπανών διαβίωσης, καταβολής μισθώματος, ιατρικών δαπανών, φόρων ή συλλογικών υπηρεσιών. Επιπροσθέτως, τα κεφάλαια που απαιτούνται προς κάλυψη οποιασδήποτε άλλης «έκτακτης δαπάνης» μπορούν επίσης να αποδεσμεύονται κατόπιν ρητής αδειάς της επιτροπής κυρώσεων.
- 365 Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας προς εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε ο προσβαλλόμενος κανονισμός προβλέπουν μηχανισμό τακτικής επανεξετάσεως του γενικού συστήματος των προβλεπομένων μέτρων, καθώς και διαδικασία παρέχουσα στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να ζητούν ανά πάσα στιγμή από την επιτροπή κυρώσεων επανεξέταση της περιπτώσεώς τους υποβάλλοντας στο εξής τη σχετική αίτηση απευθείας στην εν λόγω επιτροπή μέσω της ειδικής υπηρεσίας παραλαβής τέτοιων αιτήσεων.

- 366 Επομένως, τα περιοριστικά μέτρα που επιβάλλει ο προσβαλλόμενος κανονισμός συνιστούν περιορισμό του δικαιώματος ιδιοκτησίας ο οποίος, κατ' αρχήν, δικαιολογείται.
- 367 Ακολούθως, πρέπει επίσης να εξεταστεί αν, κατά την εφαρμογή αυτού του κανονισμού επί του Υ. Α. Kadi, έγινε σεβαστό το δικαίωμά του ιδιοκτησίας, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως.
- 368 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι εφαρμοστέες διαδικασίες πρέπει, επίσης, να παρέχουν επαρκώς στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις του ενώπιον των αρμοδίων αρχών. Προς διασφάλιση της τηρήσεως αυτής της προϋποθέσεως, η οποία συνιστά επιταγή αναγκαστικώς απορρέουσα από το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου 1 της ΕΣΔΑ, πρέπει οι εφαρμοστέες διαδικασίες να εξετάζονται υπό ένα γενικότερο πρίσμα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ιδίως, ΕΔΔΔ, απόφαση Jokela κατά Φινλανδίας της 21ης Μαΐου 2002, *Recueil des arrêts et décisions* 2002-IV, § 45 καθώς και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και § 55).
- 369 Ο προσβαλλόμενος, όμως, κανονισμός, καθόσον αφορά τον Υ. Α. Kadi, εκδόθηκε χωρίς ουδόλωσ να παρασχεθεί σ' αυτόν η δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του ενώπιον των αρμοδίων αρχών, υπό περιστάσεις στις οποίες ο περιορισμός του δικαιώματός του ιδιοκτησίας πρέπει να χαρακτηριστεί ως σημαντικός, λόγω της γενικής ισχύος και της διάρκειας της δεσμεύσεως των κεφαλαίων που του επιβλήθηκε.
- 370 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, η επιβολή στον Υ. Α. Kadi περιοριστικών μέτρων με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, κατόπιν της αναγραφής του ονόματός του στον περιεχόμενο στο παράρτημα Ι του προσβαλλομένου κανονισμού κατάλογο συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό του δικαιώματός του ιδιοκτησίας.
- 371 Συνεπώς, ο λόγος αναιρέσεως που αντλεί ο Υ. Α. Kadi από την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος σεβασμού της ιδιοκτησίας είναι βάσιμος.

- 372 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός, καθόσον αφορά τους αναιρεσιόντες, πρέπει να ακυρωθεί.
- 373 Εντούτοις, η, κατ' αυτή την έκταση, ακύρωση του προσβαλλόμενου κανονισμού με άμεση ισχύ θα μπορούσε να περιορίσει κατά τρόπο σοβαρό και μη αναστρέψιμο την αποτελεσματικότητα των περιοριστικών μέτρων που επιβάλλει ο κανονισμός και τα οποία οφείλει να εφαρμόζει η Κοινότητα καθόσον, στο διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι την ενδεχόμενη αντικατάστασή του με νέο κανονισμό, ο Υ. Α. Kadı και η Al Barakaat θα μπορούσαν να λάβουν μέτρα ώστε να μην μπορεί πλέον να τους επιβληθεί δέσμευση κεφαλαίων.
- 374 Επιπροσθέτως, στο μέτρο που από την παρούσα απόφαση προκύπτει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον αφορά τους αναιρεσιόντες, λόγω παραβιάσεως των αρχών που έχουν εφαρμογή επί της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για τη λήψη των περιοριστικών μέτρων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός, δεν αποκλείεται, επί της ουσίας, η επιβολή τέτοιων μέτρων στους αναιρεσιόντες να είναι ίσως δικαιολογημένη.
- 375 Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα στοιχεία, πρέπει, δυνάμει του άρθρου 231 ΕΚ, να διατηρηθούν σε ισχύ τα αποτελέσματα του προσβαλλόμενου κανονισμού, καθόσον αυτός περιλαμβάνει τα ονόματα των αναιρεσιόντων στον κατάλογο του παραρτήματος Ι αυτού, κατά τη διάρκεια μιας σύντομης περιόδου η οποία πρέπει να καθοριστεί κατά τρόπο που να παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να άρει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, αλλά θα λαμβάνει επίσης δεόντως υπόψη τις σημαντικές επιπτώσεις των περιοριστικών αυτών μέτρων επί των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των αναιρεσιόντων.
- 376 Υπό τις συνθήκες αυτές, η δίκαιη εφαρμογή του άρθρου 231 ΕΚ επιβάλλει διατήρηση των αποτελεσμάτων του προσβαλλόμενου κανονισμού, καθόσον αυτός αφορά τους αναιρεσιόντες, κατά τη διάρκεια περιόδου μη δυνάμενης να υπερβεί τους τρεις μήνες από της ημερομηνίας δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 377 Δυνάμει του άρθρου 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαινεται και επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, που έχει εφαρμογή στις αναιρετικές διαδικασίες δυνάμει του άρθρου 118 του κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Η παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου 69 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη που παρενέβησαν στη διαφορά φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.
- 378 Επειδή οι αιτήσεις αναιρέσεως των Υ. Α. Καδί και Al Barakaat έγιναν δεκτές και ο προσβαλλόμενος κανονισμός ακυρώθηκε καθόσον τους αφορά, πρέπει να υποχρεωθούν το Συμβούλιο και η Επιτροπή να φέρουν, πέραν των δικαστικών τους εξόδων, εξ ημισείας έκαστο, τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν οι Υ. Α. Καδί και Al Barakaat τόσο στο πλαίσιο της πρωτόδικης διαδικασίας όσο και στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας, κατά τα αιτήματα που διατύπωσαν σχετικώς οι αναιρεσείοντες.
- 379 Το Ηνωμένο Βασίλειο φέρει τα δικαστικά του έξοδα τα σχετικά τόσο με την πρωτόδικη διαδικασία όσο και με τη διαδικασία των αναιρέσεων.
- 380 Το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρουν τα σχετικά με τις αναιρετικές διαδικασίες δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 21ης Σεπτεμβρίου 2005, T-315/01, Καδί κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, και T-306/01, Yusuf και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής.**

- 2) Ακυρώνει, όσον αφορά τον Υ. Α. Kadi και την Al Barakaat International Foundation, τον κανονισμό (ΕΚ) 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 467/2001 του Συμβουλίου για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν.

- 3) Διατηρούνται σε ισχύ τα αποτελέσματα του κανονισμού 881/2002, καθόσον αφορά τον Υ. Α. Kadi και την Al Barakaat International Foundation, για περίοδο μη δυνάμενη να υπερβεί τους τρεις μήνες από της ημερομηνίας δημοσίευσής της παρούσας απόφασης.

- 4) Καταδικάζει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να φέρουν, πέραν των δικών τους εξόδων, εξ ημισείας έκαστο, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν ο Υ. Α. Kadi και η Al Barakaat International Foundation τόσο κατά την πρωτόδικη διαδικασία όσο και κατά την παρούσα αναιρετική διαδικασία.

- 5) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε τόσο κατά την πρωτόδικη διαδικασία όσο και κατά την παρούσα αναιρετική διαδικασία.

- 6) Το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(υπογραφές)